

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Diplomová práce

Bc. Štěpánka Ondoková
2015

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra managementu

Výkaz zisku a ztrát z pohledu nemocnic

Autor diplomové práce: Bc. Štěpánka Ondoková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Taťána Hajdíková

Rok obhajoby: 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma

„Výkaz zisku a ztrát z pohledu nemocnic“

jsem vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny

jsem řádně označila a uvedla v přiloženém seznamu.

V Jindřichově Hradci dne 30. dubna 2015

podpis

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Bc. Štěpánka Ondoková**
Studijní program: **Ekonomika a management**
Obor: **Management**
Název tématu: **Výkaz zisku a ztrát z pohledu nemocnic**

Zásady pro vypracování:

1. Diplomová práce provede analýzu výsledku hospodaření jako nástroje zjišťování efektivity v nemocničním prostředí z pohledu české legislativy. Studentka popíše základní teoretická východiska, v praktické části vyhodnotí rozdílnost zjišťování výsledků hospodaření u jednotlivých právních forem nemocnic. Ve vybrané nemocnici provede rozbor a navrhne ukazatele vedoucí ke zjištění efektivnosti hospodaření.

Rozsah práce: 60

Seznam odborné literatury:

1. vlastní práce studentky s literaturou

Datum zadání diplomové práce: březen 2014

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2015

Bc. Štěpánka Ondoková
Řešitelka

Ing. Taťána Hajdiová
Vedoucí práce

Ing. Jiří Dvořák, Ph.D.
Vedoucí ústavu

prof. Radim Jiroušek, DrSc.
Děkan FMJH VŠE

Název diplomové práce:

Výkaz zisku a ztrát z pohledu nemocnic

Abstrakt:

Cílem této diplomové práce je provedení analýzy výsledku hospodaření Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o. K vyhotovení rozboru výsledku hospodaření jsou použity vybrané bonitní a bankrotní modely spolu s ukazateli zadluženosti pro období 2009 - 2013. Součástí analýzy výsledku hospodaření je navrhnutí přijatelných modelů a ukazatelů vedoucí ke zjištění efektivnosti hospodaření nemocnic. Dále jsou vyhodnoceny rozdíly zjišťování výsledku hospodaření u odlišných právních forem nemocnic. Na základě odchylek je sestaven návrh stejných typů položek objevujících se ve výkazu zisku a ztrát akciové společnosti i příspěvkové organizace. Závěr práce obsahuje zhodnocení modelů, ukazatelů zadluženosti, volbu vhodných ukazatelů a jsou navržena doporučení pro aplikovatelnost modelů v nemocničním prostředí.

Klíčová slova:

Výkaz zisku a ztrát, bonitní a bankrotní modely, výsledek hospodaření, právní forma nemocnic, ukazatele zadluženosti

Obsah

Úvod	13
1 Právní formy podnikání	15
1.1 Akciová společnost	18
1.2 Příspěvková organizace	20
2 Účetní výkazy	22
2.1 Kvalitativní znaky	23
2.2 Základní předpoklady a principy	23
2.3 Horizontální a vertikální analýza výkazů	25
2.4 Rozvaha	25
2.4.1 Aktiva	27
2.4.2 Pasiva	28
2.4.3 Bilanční princip	29
2.4.4 Struktura rozvahy	29
2.5 Výkaz zisku a ztrát	31
2.5.1 Náklady	32
2.5.2 Výnosy	33
2.5.3 Výsledek hospodaření	33
2.5.4 Struktura výkazu zisku a ztrát	36
3 Bonitní a bankrotní modely	39
3.1 Rychlý test	40
3.2 Index bonity	42
3.3 Index IN05	43
3.4 Altmanovy bankrotní modely	44
3.5 Tafflerův bankrotní model	45
4 Ukazatele zadluženosti	47
4.1 Celková zadluženost	48
4.2 Zadluženost vlastního kapitálu	48
4.3 Míra samofinancování	49
4.4 Úrokové krytí	49
4.5 Doba splácení dluhu z Cash Flow	50
5 Výkaz zisku a ztrát z pohledu nemocnic	51
5.1 Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.	52
5.2 Nemocnice Pelhřimov, p. o.	53
5.3 Rozdíly při zjišťování VH u odlišných právních forem nemocnic	54
6 Aplikace modelů a ukazatelů zadluženosti	59
6.1 Rychlý test	59
6.2 Index bonity	60

6.3 Index IN05	62
6.4 Z-score.....	63
6.5 Tafflerův bankrotní model	65
6.6 Shrnutí bonitních a bankrotních modelů	66
6.7 Celková zadluženost.....	69
6.8 Zadluženost vlastního kapitálu	70
6.9 Koeficient samofinancování	72
6.10 Doba splácení dluhu z CF	73
6.11 Shrnutí ukazatelů zadluženosti	75
7 Návrh vhodného modelu a ukazatele	78
7.1 Shrnutí a návrhy možných řešení	83
Závěr	86
Seznam literatury.....	89
Přílohy	93

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Základní struktura aktiv	27
Obrázek 2 – Základní struktura pasiv	28
Obrázek 3 – Struktura rozvahy z pohledu podnikatelského	30
Obrázek 4 – Struktura rozvahy příspěvkové organizace	31
Obrázek 5 – Struktura výkazu zisku a ztrát obchodních společností	37
Obrázek 6 – Struktura výkazu zisku a ztrát příspěvkových organizací	38

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Nemocnice podle druhu v jednotlivých krajích k 31. 12. 2013	16
Tabulka 2 – Nemocnice – soukromé, neziskové v jednotlivých krajích k 31. 12. 2013	17
Tabulka 3 – Vybrané položky provozního výsledku hospodaření ve VZZ	34
Tabulka 4 – Položky finančního výsledku hospodaření ve VZZ	35
Tabulka 5 – Vybrané položky mimořádného výsledku hospodaření ve VZZ	35
Tabulka 6 – Vzorce poměrových ukazatelů rychlého testu	41
Tabulka 7 – Stupnice rychlého testu pro hodnocení jednotlivých ukazatelů	41
Tabulka 8 – Hodnocení rychlého testu	42
Tabulka 9 – Hodnocení indexem bonity	42
Tabulka 10 – Hodnocení indexem IN05	43
Tabulka 11 – Hodnocení Z-score pro kótované podniky na trhu	45
Tabulka 12 – Hodnocení Z-score pro nekótované podniky na trhu	45
Tabulka 13 – Hodnocení Tafflerovým modelem, modifikovaná verze	46
Tabulka 14 – Hodnocení celkové zadluženosti	48
Tabulka 15 – Hodnocení úrokového krytí	50
Tabulka 16 – Hodnocení doby splácení dluhu z CF	50
Tabulka 17 – Vybrané ukazatele Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. za rok 2013	52
Tabulka 18 – Vybrané ukazatele Nemocnice Pelhřimov, p. o. za rok 2013	54
Tabulka 19 – Rozdílné položky VZZ Nemocnice JH, a. s., Nemocnice Pelhřimov, p. o.	55
Tabulka 20 – Jednotlivé druhy VH Nemocnice JH, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o.	56
Tabulka 21 – Návrh stejných typů nákladů, výnosů a VH nemocnic a. s. a p. o.	57
Tabulka 22 – Rychlý test Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013	59
Tabulka 23 – Hodnocení rychlého testu Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 -2013	60
Tabulka 24 – Hodnocení IB Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 2013	61
Tabulka 25 – Hodnocení IN05 Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013	62
Tabulka 26 – Hodnocení Z-score Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013	64
Tabulka 27 – Hodnocení Tafflerova modelu Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013	65
Tabulka 28 – Souhrn výsledků modelů Nemocnice JH za rok 2009 – 13	67
Tabulka 29 – Souhrn výsledků modelů Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 - 13	68
Tabulka 30 – Celková zadluženost Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013	69
Tabulka 31 – Zadluženost VK Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 13	71
Tabulka 32 – Koeficient samofinancování Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 13	72
Tabulka 33 – Doba splácení dluhu z CF Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 13	74
Tabulka 34 – Souhrn ukazatelů zadluženosti Nemocnice JH za rok 2009 – 13	76
Tabulka 35 – Souhrn ukazatelů zadluženosti Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 13	77
Tabulka 36 – Mé hodnocení vhodnosti B/B modelů a hodnocení ekonomů nemocnic	79
Tabulka 37 – Volba vhodného ukazatele z B/B modelů	81

Seznam příloh

Příloha 1 – Uspořádání a označování položek rozvahy obchodní společnosti	93
Příloha 2 – Uspořádání a označování položek rozvahy příspěvkové organizace	96
Příloha 3 – Uspořádání a označení položek VZZ obchodní společnosti – druhové členění	99

Příloha 4 – Uspořádání a označení položek VZZ obchodní společnosti – účelové členění.....	101
Příloha 5 – Uspořádání a označení položek VZZ příspěvkové organizace	102
Příloha 6 – VZZ akciové společnosti	104
Příloha 7 – VZZ příspěvkové organizace	106
Příloha 8 – Předmět podnikání Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.	108
Příloha 9 – Předmět podnikání Nemocnice Pelhřimov, p. o.	109
Příloha 10 – Doplnující údaje k návrhu stejných typů nákladů, výnosů a VH Nemocnice JH, Pelhřimov	110
Příloha 11 – Údaje k výpočtům bonitních a bankrotních modelů	114
Příloha 12 – Údaje k výpočtům ukazatelů zadluženosti	125
Příloha 13 – Grafický vývoj vhodných ukazatelů z bonitních a bankrotních modelů	127

Úvod

V současné době se neustále diskutuje o tom, jaký druh právní formy je vhodný pro efektivní fungování nemocnic. Vystávají zde dvě otázky a to, zda je lepší, aby nemocnice byla vedena jako obchodní společnost nebo nezisková organizace. Někteří autoři se přiklánějí k zavedení zcela nové moderní právní formy nemocnic. S vyřešením problému „dokonalé“ právní formy podnikání nepomáhá ani současná právní úprava. A to už v devadesátých letech upozorňovali experti v oblasti zdravotnictví na absenci fungujícího zákona o nemocnicích. Pokusy o uzákonění sjednocení právní formy nemocnic se během uplynulých let sice objevovaly, ale úspěšnost osvojení byla mizivá a doba trvání krátká. Jedním z pokusů bylo vytvoření zákona o neziskových nemocnicích, který řešil problematiku právní formy podnikání. Nakonec byl ale zrušen, protože v době jeho platnosti (cca 5 let) nevznikla žádná nemocnice v navrhované právní formě. Aktuálně se připravuje nová podoba zákona o neziskových nemocnicích, která bude mimo jiné specifikovat i právní formu nemocnic. Zákon by měl přinášet takové změny, které by mohly ovlivnit provozovatele o transformaci nynějších používaných právních forem nemocnic. Proto při rozhodování o výběru té správné právní formy je důležité pochopit, že právní forma ovlivňuje řízení, kontrolu, rozhodování, způsob a možnosti financování, získávání zdrojů, problematiku daní, vedení účetnictví i samotné sestavování účetních výkazů. Právní forma nemocnic by se měla vybírat s jistou rozvahou. Při volbě je dobré přihlídnout ke všem okolnostem, na které má právní forma vliv.

Natolik mě zaujal vliv právní formy podnikání na chod organizace, že jsem se rozhodla prozkoumat hospodaření dvou nemocnic se zcela odlišnou právní formou podnikání. Při hledání nemocnic, které bych podrobila analýze, jsem se zaměřila na dvě konkrétní právní formy podnikání - akciovou společnost a příspěvkovou organizaci. Akciová společnost zastupuje skupinu obchodních společností, naproti tomu příspěvková organizace patří do skupiny neziskových organizací. Každá z těchto právních forem podnikání ovlivňuje účetnictví a tvorbu účetních výkazů jiným způsobem. Odchylky při sestavování účetních výkazů, resp. výkazu zisku a ztrát jsou dalším důvodem mého rozhodnutí analyzovat dvě nemocnice s odlišnou právní formou podnikání. Mým záměrem je zjištění rozdílností při určování výsledku hospodaření u jednotlivých právních forem nemocnic. Analýzu výsledku hospodaření provedu za Nemocnici Jindřichův Hradec, akciovou společnost a za Nemocnici Pelhřimov, příspěvkovou organizaci v rámci pětiletého období.

V účetních výkazech se odráží stav hospodaření účetní jednotky. Jedním z takových výkazů, ve kterém se evidují činnosti související s hospodařením, je výkaz zisku a ztrát. Výkaz zisku a ztrát spolu s dalšími účetními výkazy (např. rozvaha,

cash flow) slouží jako primární zdroj informací o fungování společnosti. Jeho účelem je odhalení ziskovosti nebo ztrátovosti obchodní činnosti za určitý časový okamžik. Výkaz zisku a ztrát generuje kladný anebo záporný výsledek hospodaření stanovený z rozdílu nákladových a výnosových položek. Hodnota výsledku hospodaření vyjadřuje souhrn podnikatelských aktivit. Princip vymezení výsledku (rozdílu nákladů a výnosů) zůstává stejný bez ohledu na právní formu podnikání. V rámci odlišných právních forem dochází při určování výsledku hospodaření k jistým rozdílům. Vzniklé odchylky jsou způsobeny nastavením právních forem podnikání a jejich vlivem na samotné hospodaření. Výsledek hospodaření je důležitým indikátorem pro zjišťování efektivnosti podnikání. Prostřednictvím evidence nákladů a výnosů ve výkazu zisku a ztrát je možné sledovat vývoj a změny působící na velikost výsledku hospodaření. Z pozorování vývoje může management do budoucna těžit a zlepšit tím efektivnost svých činností.

Poskytování zdravotnických služeb je specifický obor podnikání, ve kterém klasické principy obchodování neplatí tak, jak jsme zvyklí. Zdravotnictví se odlišuje od ostatních oborů především tím, že výše tržeb za poskytnuté služby (výkony) se odvíjí na základě nastavení úhradové vyhlášky. Úhradová vyhláška stanovuje hodnotu bodu, výši úhrad hrazených služeb ale i počet výkonů nemocnic tzv. stropy. Nemocnice pro navýšení tržeb nemohou svévolně ovlivnit ceny ale ani počty pacientů, jejich diagnózy a délku léčby. Tyto problémy se odrážejí v pohledu na zisk. Velikost kladného hospodářského výsledku nehraje v případě nemocnic primární roli, více se apeluje na poskytování kvalitní zdravotní péče. Aby nemocnice nebyly ve ztrátě a služby nekvalitní, tak má management ve zdravotnictví za úkol skloubit dva základní cíle, cíl zdravotnický a cíl ekonomický.

Cílem diplomové práce je vypracování analýzy výsledku hospodaření Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o. a navržení ukazatelů vedoucích ke zjištění efektivnosti hospodaření nemocnic. Doplnujícím cílem je vyhodnocení rozdílů při určování výsledku hospodaření u jednotlivých právních forem nemocnic.

1 Právní formy podnikání

V České republice existuje mnoho právních forem podnikání. Výběr právní formy se považuje za zásadní rozhodnutí z toho důvodu, že právní forma má významný vliv na podnikatelskou činnost (Šiman, Petera, 2010). Nývtová a Marinič (2010, s. 16) o právní formě podnikání říkají, že *určuje typ podnikatelského subjektu, který se věnuje podnikání*. Právní formy se od sebe liší svými specifickými vlastnostmi, které se odrážejí např. ve stylu vedení, rozvržení zodpovědností, způsobu zdanění a v mnoha dalších znacích. Samotná volba právní formy je pak víceméně na podnikateli. Pro některé druhy činností jsou ale právní formy bezprostředně určené zákonem (Nývtová, Marinič, 2010). Podnikatel má tedy možnost si vybrat z různorodých právních forem. Jeho rozhodnutí je ovlivněno několika faktory, které je nutné ať už při zřizování společnosti či při přeměně právní formy pečlivě posoudit. Mezi hlavní faktory patří (Synek et al., 2011, s. 26):

- **způsob a rozsah ručení** – odvíjí se od něj podnikatelské riziko, ručení je omezené nebo neomezené,
- **oprávnění k řízení** – spojeno s vedením podniku a jeho zastupováním navenek,
- **počet zakladatelů** – počet je stanoven zákonem a u každé právní formy je jiný,
- **nároky na počáteční kapitál** – pro některé právní formy ze zákona vyplývá zajistit minimální počáteční vklad,
- **administrativní náročnost založení podniku a rozsah výdajů spojených se založením a provozováním podniku** – souvisí s podmínkami, které je nutné splnit, aby podnik mohl vůbec vzniknout,
- **účast na zisku (ztrátě)** – specifikuje, jakým způsobem se bude dělit zisk (ztráta) u jednotlivých právních forem,
- **finanční možnosti, zvláště přístup k cizím zdrojům** – týká se především dalších zdrojů a způsobů jejich dosažení,
- **daňové zatížení** – zahrnuje, jaké druhy daní musí podnikatelský subjekt platit,
- **zveřejňovací povinnost** – zákon určuje, jaké informace musí podnikatel zveřejnit.

Každá právní forma má své pozitivní a negativní stránky, které je nezbytné před definitivním zvolením právní formy pečlivě zvážit. Určenou právní formu je možné změnit, ale tento krok bývá relativně časově i finančně náročný. Podnikat lze buď jako fyzická nebo právnická osoba, což jsou dva základní druhy právních forem podnikání. Ty se dále větví na konkrétnější typy (Šiman, Petera, 2010). Třídít podniky podle právní formy lze také na (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2014):

- **podniky jednotlivce** – zahrnují osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění nebo podle zvláštních právních předpisů,

- **obchodní korporace** - jsou obchodní společnosti (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení) a družstva (družstvo a evropská družstevní společnost),
- **státní podniky.**

V případě nemocnic je právní forma podnikání velmi diskutabilní záležitostí. Mnozí autoři se rozcházejí v tvrzeních, jaký druh právní formy je pro fungování nemocnic nejvhodnější. Jelikož česká legislativa neurčuje jednotnou právní formu pro nemocniční prostředí, je víceméně na zřizovateli, jaký typ právní formy zvolí.

Tabulka 1 – Nemocnice podle druhu v jednotlivých krajích k 31. 12. 2013

Kraj	Státní	Soukromé	Neziskové	Celkem
Praha	13	11	4	28
Středočeský	0	22	3	25
Pardubický	0	7	2	9
Královéhradecký	1	7	1	9
Liberecký	0	5	3	8
Ústecký	0	15	5	20
Karlovarský	0	5	0	5
Plzeňský	1	9	1	11
Jihočeský	0	9	0	9
Vysočina	0	1	5	6
Jihomoravský	6	4	11	21
Zlínský	0	8	2	10
Moravskoslezský	1	9	8	18
Olomoucký	2	7	0	9
Celkem	24	119	45	188

Zdroj: ÚZIS ČR. Registr zdravotnických zařízení. ÚZIS ČR [online]. Praha: ÚZIS ČR, © 2010-2014. Poslední aktualizace 3. 7. 2014 [cit 2014-12-12]. Dostupné z: <http://snzr.uzis.cz/viewzz/rzz.htm>, vlastní zpracování

Tabulka 1 přibližuje rozdělení nemocnic podle druhu na **státní** (nemocnice fakultní, vojenské, vězeňské a zřízené ministerstvy), **soukromé** (obchodní společnosti) a **neziskové** (příspěvkové organizace, o. p. s., spolky a nemocnice zřízené církví) v jednotlivých krajích. Z tabulky je patrné, že až na pár výjimek (tři kraje – Praha, Jihomoravský a Vysočina) převažují soukromé nemocnice.

V tabulce 1 jsou zahrnuty všechny evidované nemocnice v České republice za rok 2013 v počtu 188¹, z čehož je 24 státních, 119 soukromých a 45 neziskových. Tabulka 2 obsahuje detailnější zobrazení konkrétních druhů právních forem soukromých a neziskových nemocnic za jednotlivé kraje. Z tabulky 2 vyplývá, že nejhojněji využívaná právní forma soukromých nemocnic je akciová společnost (a. s.), poté společnost s ručením omezeným (s. r. o.) a v jednom případě se vyskytuje i veřejná obchodní společnost (v. o. s.). Co se týče neziskových forem podnikání, tak nejčastěji jsou nemocnice příspěvkovými organizacemi (p. o.). V daleko menší míře se objevují obecně prospěšné společnosti (o. p. s.) a nemocnice zřízené církvemi. Jedno zastoupení má i forma spolku.

Tabulka 2 – Nemocnice – soukromé, neziskové v jednotlivých krajích k 31. 12. 2013

Kraj	Soukromé			Neziskové			
	a. s.	s. r. o.	v. o. s.	p. o.	o. p. s.	církev	spolek
Praha	5	6		2	1	1	
Středočeský	13	9		2			1
Pardubický	5	1	1	2			
Královéhradecký	5	2		1			
Liberecký	2	3		3			
Ústecký	7	8		4	1		
Karlovarský	2	3					
Plzeňský	5	4			1		
Jihočeský	9						
Vysočina	1			5			
Jihomoravský		4		11			
Zlínský	6	2			1	1	
Moravskoslezský	8	1		8			
Olomoucký	5	2					
Celkem	73	45	1	38	4	2	1

Zdroj: ÚZIS ČR. Registr zdravotnických zařízení. ÚZIS ČR [online]. Praha: ÚZIS ČR, © 2010-2014.

Poslední aktualizace 3. 7. 2014 [cit 2014-12-12]. Dostupné z: <http://snzr.uzis.cz/viewzz/rzz.htm>, vlastní zpracování

¹ ÚZIS ČR. Zdravotnictví České republiky 2013 ve statistických údajích. ÚZIS ČR [online]. Praha: ÚZIS ČR, © 2010-2014. [cit 2014-12-12]. Dostupné z <http://www.uzis.cz/publikace/zdravotnictvi-cr-2013-ve-statistickych-udajich>

Tabulky 1 a 2 odrážejí skutečnost, že nemocnice převážně vystupují jako obchodní společnosti s největším zastoupením akciových společností nebo jako neziskovky v podobě příspěvkových organizací. Z tohoto důvodu v dalších kapitolách přibližím obecnou charakteristiku akciové společnosti a příspěvkové organizace.

1.1 Akciová společnost

Akciová společnost spadá do kategorie kapitálových společností, jejíž charakteristické znaky jsou (Dědič, 2012, s. 3):

- povinnost společníků (akcionářů) vložit do společnosti určitý majetek – vklad,
- povinnost společnosti mít při založení a v průběhu celé existence základní kapitál, jehož minimální přípustnou výši stanoví zákon,
- účast společníků na řízení společnosti prostřednictvím orgánů společnosti,
- žádné nebo neomezené ručení společníků za závazky společnosti v průběhu jejího trvání a jejich omezené ručení po zániku společnosti,
- ztráta společnosti se nerozděluje mezi společníky, ale nese ji společnost.

Právní úprava akciové společnosti se od 1. 1. 2014 řídí nově zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, který nahradil původní obchodní zákoník č. 513/1991 Sb. Zákon o obchodních korporacích (ZOK) přináší pro akciové společnosti určité změny. Deset nejvýznamnějších úprav je uvedeno v nadcházejících bodech (Činková, 1998-2014):

1. **povinná úprava zakladatelských dokumentů** – společnosti mají povinnost přizpůsobit své zakladatelské dokumenty tak, aby byly v souladu se zákonem a upravené je dodat do sbírky listin,
2. **založení akciové společnosti** – společnost lze založit pouze jednorázově, čímž odpadá založení formou veřejné nabídky akcií,
3. **akcie** – nesplacené a nevydané akcie a podmínky jejich převodu jsou jednoznačně upraveny, vydávají se další druhy akcií obsahující zvláštní práva, a také tzv. kusové akcie,
4. **valná hromada** – je jasně vymezeno rozhodování per rollam², jsou pozměněna pravidla pro pozvánky, je možná úprava hranice usnášeníschopnosti valné hromady, z hlediska volby členů orgánů společnosti je možné zavedení kumulativního hlasování, dále má akcionář povinnost podat protest proti usnesení valné hromady za určitých podmínek,
5. **dualistický model** – jde o jeden ze dvou systémů vnitřní struktury, pokud si společnost vybere tento model, musí ho uvést ve svých stanovách spolu s pravidly

.....
² Per rollam je hlasování, u kterého se nevyžaduje přítomnost osoby na místě, možno hlasovat prostřednictvím elektronických a telekomunikačních nástrojů či jinou formou.

týkající se počtu členů představenstva a dozorčí rady, v tomto systému je statutárním orgánem představenstvo a kontrolním orgánem dozorčí rada,

6. **monistický model** – při výběru tohoto systému vnitřní struktury je statutárním orgánem statutární ředitel, který zastává i obchodní vedení společnosti, zřizuje se i správní rada,
7. **změna úpravy odměňování členů orgánů společnosti** – týká se údajů o odměňování členů, které musí být podle § 60 ZOK zaznamenány ve smlouvě o výkonu funkce,
8. **změna úpravy podle § 196a obchodního zákoníku** – souvisí s uzavíráním obchodů mezi společnostmi a subjekty, které jsou oprávněny smlouvu uzavřít,
9. **povinnost společnosti zřídit internetové stránky společnosti,**
10. **povinnost akcionáře mít bankovní účet ve státě, který je členem OECD.**

Dle § 243 zákona o obchodních korporacích se akciová společnost definuje jako *společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií* (Zákon č. 90/2012 Sb.). Velikost základního kapitálu se uvádí v korunách, po novu i v eurech. Minimální výše základního kapitálu je určena v hodnotě dvou milionů českých korun anebo osmdesáti tisíc eur. Základní kapitál je rozdělen na určité množství akcií. Proto je zapotřebí si vymežit základní charakteristiku akcie. *Akcie je cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se podle tohoto zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při jejím zrušení s likvidací* (Lasák et al., 2013, s. 134). V rámci zákona se setkáme s různými druhy akcií:

- **kusové akcie** – nemají jmenovitou hodnotu,
- **kmenové akcie** – není s nimi spojeno žádné zvláštní právo,
- **akcie na majitele** – lze ji vydat pouze jako zaknihovaný cenný papír nebo tzv. imobilizovaný cenný papír, je neomezeně převoditelná,
- **akcie na jméno** – převádí se rubopisem,
- **prioritní akcie** – jsou s ní spojena přednostní práva týkající se podílu na zisku, jiných vlastních zdrojů nebo likvidačním zůstatku.

Akciová společnost vystupuje jako právnická osoba evidovaná v obchodním rejstříku, která obvykle vzniká z důvodu určitého podnikatelského záměru (Dědič, 2012). Práva a povinnosti akcionářů jsou podrobně vymezena v ZOK a týkají se vkladové povinnosti, hlasovacího práva, kumulativního hlasování, práva na vysvětlení, práva uplatňovat návrhy a protinávrhy, práva kvalifikovaných akcionářů, akcionářské žaloby, nuceného přechodu účastnických cenných papírů a práva odkupu.

1.2 Příspěvková organizace

Příspěvkové organizace spadají do skupiny neziskových organizací, jejichž primární podstatou existence není produkce zisku ale realizace mise, pro kterou byly zřízeny. Proto je pro neziskovou organizaci typické, že upřednostňuje na prvním místě sociální prospěšnost před ekonomickým prospěchem. Neziskové organizace se obvykle dělí na veřejné a soukromé (Mulačová, Mulač et al., 2013).

Takáčová (2010) příspěvkové organizace řadí do kategorie státních neziskových organizací. Mulačová, Mulač a kolektiv se k tomuto členění také přiklání, ale termín používaný Takáčovou *státní neziskové organizace* nahrazují slovním spojením *veřejné neziskové organizace*. Pro příspěvkové organizace je charakteristická jejich autonomie, samostatnost a zejména příspěvky, které získávají z veřejných rozpočtů. Kromě těchto příspěvků hospodaří i s jinými zdroji financování, z nichž většina není schopna pokrýt všechny výdaje příspěvkové organizace. Příspěvky z rozpočtů se používají k srovnání deficitu organizace (Mulačová, Mulač et al., 2013).

Příspěvková organizace se podle zřizovatele člení na organizace (Stejskalová, 2014, s. 13):

- **zřízené organizační složkou státu,**
- **zřízené územním samosprávným celkem.**

Merlíčková Růžičková (2013) se k členění z hlediska zřizovatele vyjadřuje stejným způsobem a dodává, že z důvodu dvou různých typů zřizovatelů příspěvkových organizací vznikají odlišnosti. Uvádí, že rozdílnosti se objevují zejména v problematice nakládání s majetkem, a proto je podle ní příhodné popisovat hospodaření p. o. v rámci jednotlivých zřizovatelů zvlášť. Vávrová (2009) ještě podotýká, že funkcí zřizovatele (oba dva typy) je kontrolování hospodaření.

Právní úprava pro příspěvkové organizace je vymezena především třemi následujícími zákony (Merlíčková Růžičková, 2013, s. 41):

- **zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů** – tímto zákonem se řídí příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem,
- **zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů** – tento zákon stanovuje pravidla pro vlastní hospodaření p. o. zřízené organizační složkou státu,
- **zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů** – určuje výkon zřizovatelských funkcí příspěvkových organizací zřízených organizační složkou státu.

Příspěvkové organizace zřízené **organizační složkou státu** pracují s penězi, které získaly ze státního rozpočtu. Dalšími finančními prostředky, které využívají, jsou např. prostředky z vlastních fondů, peněžní dary fyzických a právnických osob, prostředky získané ze zahraničí, ze státních fondů nebo z Evropské unie. Všechny příjmy jsou chápány jako prostředky dosažené pro stát, což se považuje za charakteristický znak příspěvkových organizací zřízených organizační složkou státu (Merlíčková Růžičková, 2013).

Naproti tomu příspěvkové organizace zřízené **územním samosprávným celkem** (kraj, obec) nakládají s finančními prostředky dosaženými vlastní činností z hlavní a doplňkové činnosti a s financemi z rozpočtu zřizovatele. Hospodaří s penězi z vlastních fondů, darů fyzických a právnických osob a dotací z Evropské unie. Tyto příspěvkové organizace jsou evidovány v obchodním rejstříku oproti příspěvkovým organizacím zřízených organizační složkou státu. Zřizovatel určuje práva a povinnosti příslušející příspěvkové organizaci a především specifikuje hospodaření s majetkem, hlavní a doplňkovou činnost. Zřizovatel má právo si na základě svého uvážení odebrat volné finanční prostředky z aktivit, které spadají do doplňkové činnosti. Právě výnosy z doplňkové činnosti jsou preferenčně využívány na krytí výdajů z hlavní činnosti, nepřijme-li zřizovatel jinou možnost krytí výdajů (Merlíčková Růžičková, 2013).

Pro příspěvkové organizace jsou typická tato specifika (Vávrová, 2009, s. 1):

- **vazba organizace na zřizovatele (především jeho rozpočet)** – zřizovatel uděluje příspěvek na chod organizace, hospodaření se řídí rozpočtem, který je uspořádán tak, aby byl vyrovnaný, a jeho součástí jsou pouze náklady a výnosy související s hlavní činností,
- **existence rozpočtových a ostatních finančních účtů** – jedná se zejména o příspěvky a dotace na provoz,
- **hospodaření na základě fondů** – jde o majetkové, finanční a peněžní fondy,
- **oddělené sledování nákladů a výnosů organizace z pohledu hlavní a hospodářské činnosti** – k oddělenému sledování nákladů a výnosů dochází v případě, kdy zřizovatel povolí příspěvkové organizaci vést i doplňkovou (hospodářskou) činnost, která navazuje na činnost hlavní (konkrétní okruhy doplňkové činnosti, které mohou organizace provozovat dle svého zaměření, jsou stanoveny ve zřizovací listině každé organizace), hlavní činnost tedy nesmí být narušována činností doplňkovou, pokud organizace vede i doplňkovou činnost, tak výsledek hospodaření se zjišťuje sečtením hospodářského výsledku z hlavní a doplňkové činnosti.

2 Účetní výkazy

Hlavním cílem účetních výkazů je poskytování údajů o činnosti podniku. Z tohoto důvodu jsou účetní výkazy vytvářeny dle zásady *pravdivého a věrného zobrazení*, tzn. *informace musí být průkazné, úplné, spolehlivé, srovnatelné a srozumitelné* (Stejskalová, Zmrhalová, 2009, s. 20). S tímto se ztotožňuje i Prokúpková (2012), která uvádí, že výkazy se sestavují podle zásad srozumitelnosti, významnosti, spolehlivosti a srovnatelnosti.

Informace, které jsou zaznamenány v účetních výkazech, slouží nejenom pro interní potřeby firmy, ale i pro další externí uživatele. Podle Kovanicové (2012) jde především o manažery podniku a subjekty, které se zabývají fungováním společnosti z různorodých důvodů. Jedná se například o fyzické a právnické osoby, které jsou vlastníky podniku, dodavatele, ale i daňové orgány, konkurenční společnosti, peněžní ústavy či potencionální investory a další. Data z účetních výkazů tedy využívá velké množství uživatelů.

Z hlediska formálního a věcného zobrazení jsou výkazy podřízeny úpravě, která je určena normami, zákony a standardy. Za základní normy se považuje zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vyhlášky k zákonu o účetnictví a české účetní standardy (Stejskalová, Zmrhalová, 2009). Tyto právní předpisy, jak zmiňuje Schiffer (2010), zachycují soubor právních pokynů o tom, jakou formou a v jakém rozsahu mají účetní subjekty vést účetnictví (mimo jiné i výkazy), aby bylo průkazné.

Účetní výkazy jsou členěny na dva základní druhy (Růčková, 2011, s. 21):

- **finanční** – slouží především externím uživatelům, poskytují základní přehled o majetku, zdrojích, výsledku hospodaření a o penězích, jsou povinně zveřejňovány minimálně jednou do roka,
- **vnitropodnikové** – jsou sestavovány na základě interních potřeb společnosti, zhotovují se několikrát do roka.

Existují čtyři primární účetní výkazy sloužící k zachycení účetních operací, které jsou považovány za stěžejní prostředky k získávání ekonomických údajů o účetní jednotce. Tvoří je (Landa, 2011, s. 35):

- **rozvaha (balance)** – znázorňuje strukturu a zdroje majetku,
- **výkaz zisku a ztrát (výsledovka)** - podává informace o výnosech, nákladech a výsledku hospodaření,
- **přehled o peněžních tocích (cash flow)** – zobrazuje reálný finanční stav,
- **přehled o změnách vlastního kapitálu** – informuje o změně vlastního kapitálu.

2.1 Kvalitativní znaky

Srozumitelnost, významnost, spolehlivost a srovnatelnost jsou brány za základní kvalitativní znaky účetních výkazů (Louša, 2011). Přesto Jílek a Svobodová (2013, s. 76) pokládají za podstatné jádro pouze dvě z výše zmiňovaných primárních kvalitativních charakteristik:

- **relevantnost** (významnost) – *relevantní finanční informace jsou schopné činit rozdíly mezi rozhodnutími uživatelů, tj. taková finanční informace má předvídací nebo potvrzující hodnotu* (Jílek, Svobodová, 2013, s. 76),
- **věrná reprezentace** (spolehlivost) – ztotožňuje se se zásadou pravdivého a věrného zobrazení, kterou v současné době již plně nahradila.

K těmto dvěma podstatným znakům řadí Jílek a Svobodová také srovnatelnost a srozumitelnost jako Louša, ale navíc přidávají ověřitelnost a včasnost. **Ověřitelnost** je charakterizována jako proces, který ubezpečuje uživatele v tom, že údaje poctivě vystihují probíhající hospodářské operace. **Včasnost** představuje použití údajů v okamžiku, kdy účetní jednotka na jejich základě potřebuje provést nějaká rozhodnutí (Jílek, Svobodová, 2013).

Výkazy mají být **srozumitelné** z toho důvodu, aby v nich obsažené údaje byly pro uživatele lehce pochopitelné. **Významnost** souvisí s relevancí informací, které mají vliv na ekonomická rozhodnutí subjektů. Pokud jsou informace uvedené chybně či vůbec, může dojít dříve či později ke špatnému rozhodnutí (Bragg, 2011). **Spolehlivost** vyžaduje, aby lidé mající na starost výkazy se vyvarovali chybám a zkresleným údajům, které by byly příčinou mylných rozhodnutí. **Srovnatelnost** se dotýká problematiky porovnávání informací z výkazů v časovém období a mezi jednotlivými podniky (Prokúpková, 2012).

2.2 Základní předpoklady a principy

Účetnictví je postaveno na konkrétních předpokladech a principech (zásadách), které jsou podstatné pro jeho správné fungování. Co se týče samotných předpokladů, jsou považovány Máčem (2013) za zásadní axiomy³ účtování. Mluví se o následujících předpokladech (Máče, 2013, s. 18):

- **koncept účetní jednotky** – informace v účetních výkazech jsou evidovány za celek,
- **koncept oceňování peněžní jednotkou** – účetní jednotka údaje zaznamenává a dokládá v penězích,

.....
³ Axiom je tvrzení, které se přijímá a považuje se za pravdivé i bez důkazů.

- **předpoklad trvání účetní jednotky,**
- **akruální koncept,**
- **periodicita zjišťování výsledku hospodaření a finanční situace účetní jednotky** – informace o zisku či ztrátě a finanční situaci jsou podávány účetní jednotkou jednotlivcům prostřednictvím účetní závěrky.

Stejskalová a Zmrhalová (2009) k těmto předpokladům přidávají ještě předpoklad o stálé kupní síle peněžní jednotky. Z pohledu Louši (2011) z výše zmiňovaných předpokladů stojí za zmínku mluvit nejvíce o předpokladu trvání účetní jednotky (Going concern principle) a akruálním konceptu (Accrual Basis).

Paragraf 7 zákona o účetnictví o **předpokladu trvání účetní jednotky** zmiňuje, že *účetní jednotka je povinna použít účetní metody způsobem, který vychází z předpokladu, že bude nepřetržitě pokračovat ve své činnosti a že u ní nenastává žádná skutečnost, která by ji omezovala nebo ji zabraňovala v této činnosti pokračovat, i v dohledné budoucnosti* (Zákon č. 563/1991 Sb.). Což znamená, že se předpokládá, že účetní jednotka bude fungovat i nadále a nebude v blízké budoucnosti přestávat ve svých aktivitách. **Akruální báze** představuje princip účtování v době, kdy nastala účetní operace a ne v čase, ve kterém byla účetní transakce uhrazena. To potvrzuje i § 3 zákona o účetnictví svým tvrzením, že *účetní jednotky účtují podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí (dále jen „účetní období“); není-li možno tuto zásadu dodržet, mohou účtovat i v účetním období, v němž zjistily uvedené skutečnosti. V účetním období účetní jednotky účtují o uvedených skutečnostech v souladu s účetními metodami; přitom o veškerých nákladech a výnosech účtují bez ohledu na okamžik jejich zaplacení nebo přijetí* (Zákon č. 563/1991 Sb.).

Jak už bylo řečeno, principy jsou důležité z hlediska správně fungujícího účetnictví. Jelikož mnoho autorů uvádí různé principy (zásady) v rozličném pořadí, uspořádání a stupni významnosti, tak Synek, Kyslingerová a kolektiv (2010, s. 286) zmiňují pouze ty nejzásadnější. Jde o:

- **objektivnost údajů** – všechna data jsou prokazatelná a regresivně zjištělná,
- **úplnost** – eviduje se každá účetní operace,
- **opatrnost** – ostražitost v posuzování hodnoty majetku a zdrojů,
- **uniformitu** – jednotnost výkazů, díky které dochází k jednoduchému srovnávání mezi účetními jednotkami,
- **přednost obsahu před formou** – důležitější je podávat informace z hlediska obsahu, než z formálního pojetí,
- **konzistenci** – veškeré vzniklé účetní operace se zapisují neustále stejnými způsoby kvůli srovnatelnosti mezi podniky, pokud dojde z určitých důvodů ke

změnám v zápisech účetních informací, tak účetní jednotka uvede změny v účtování v komentáři u výkazu,

- **shodu** – vztahuje se k vykazování výsledku hospodaření z hlediska věcného a časového souladu, čímž se rozumí, že k vzniklým výnosům v určitém časovém úseku se připojí náklady, které s nimi souvisí.

2.3 Horizontální a vertikální analýza výkazů

Účetní výkazy poskytují informace o hospodaření organizace a z toho důvodu dochází k jejich analyzování. K důkladnému rozboru jednotlivých položek výkazů se uplatňuje mnoho metod. Snad tou nejjednodušší technikou je podle Mulačové, Mulače a kolektivu (2013) analýza absolutních ukazatelů. Absolutní ukazatele jsou data, která jsou uvedena přímo ve výkazech. Rozvaha podává informace o stavu k danému okamžiku (stavové ukazatele). Výkaz zisků a ztrát prezentuje údaje za určitý časový interval (tokové ukazatele). S použitím absolutních ukazatelů se lze nejčastěji setkat v rámci horizontální a vertikální analýzy (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013).

Horizontální analýza tzv. analýza trendů vychází z porovnávání stejných položek (absolutních ukazatelů) účetních výkazů. Absolutní ukazatele se srovnávají v rámci jednotlivých řádků (horizontálně) rozvahy či výkazu zisků a ztrát a to za dané časové období (Mulačová, Mulač, et al., 2013). Pomocí analýzy trendů se stanoví absolutní i relativní změny položek výkazů v čase, obvykle k minulému účetními období. Výsledky horizontální analýzy se uvádějí v podobě indexů (bazické, řetězové) nebo rozdílů. V případě indexů jde o procentní vyjádření, resp. o kolik procent došlo ke změně oproti minulému období. Rozdíl vykazuje změnu o kolik uváděnou v absolutních hodnotách (Rejnuš, 2014).

Vertikální analýza (procentní rozbor) představuje podíl jednotlivých položek účetních výkazů k vybrané základně v procentech. U rozvahy je většinou jako základna zvolena výše aktiv (pasiv). V případě výkazu zisku a ztrát se obvykle za základnu vyberou celkové výnosy nebo náklady (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013). Rejnuš (2014) dodává, že základnu u výkazu zisku a ztrát tvoří i tržby. Položky výkazů jsou tedy upravovány odshora dolů - vertikálně. Slabinou vertikální analýzy je nezjištění procentní změny u stanovených základen. Dalším negativem je pouhé rozpoznání změn, které ale neodkrývá původ jejich vzniku (Rejnuš, 2014).

2.4 Rozvaha

Rozvaha neboli bilance je výkazem, který zaznamenává stav majetku (aktiva) a zdrojů (pasiva) podniku ke konkrétnímu časovému okamžiku. Jde nicméně o pře-

hled aktiv a pasiv vyjádřený v peněžních jednotkách. Údaje potřebné k sestavení rozvahy se berou z účetnictví (Rubáková, 2014). Podle Pinson (2008) je rozvaha obrazem toho, co firma vlastní a dluží v daném okamžiku a ukazuje, zda je finanční pozice společnosti silná nebo slabá. Dále dodává, že prostřednictvím rozvahy je také možné identifikovat a analyzovat finanční sílu podnikání, a díky tomu včas realizovat potřebné změny.

Dvořáková (2014, s. 76) tvrdí, že úkolem rozvahy je dát odpovědi na otázky *Jakou skladbu aktiv má podnik k dispozici? A jaké jsou zdroje financování tohoto majetku, které z nich jsou pouze krátkodobé a budou vyžadovat brzké uhrazení?* A jejich zodpovězení má především pomoci posoudit finanční stav a stálost společnosti. Stěžejní funkcí rozvahy je zajištění znalosti stavu majetku a zdrojů účetní jednotky za určité časové období v takové struktuře, která je jasně pochopitelná a přehledně uspořádaná. Díky takto sestavené rozvaze dosáhnou subjekty informací, které jim napoví o kapitálové situaci podniku v daném okamžiku (Růčková, Roubíčková, 2012).

Existuje několik druhů rozvah. Podle účelu se dělí na (Růčková, Roubíčková, 2012, s. 84):

- **řádnou** – sestavení rozvahy probíhá vždy v pravidelném intervalu, kterým je zpravidla 31. prosinec obvyklého roku, ale není to závazným předpokladem, rozvahu lze sestavit i k poslednímu dni jakéhokoliv kalendářního měsíce, pokud se tak opakovaně uskutečňuje v době dvanácti měsíců po sobě jdoucích,
- **mimořádnou** - vytváří se tehdy, když je nutné doložit uspořádání majetku a zdrojů k odlišnému datu, než je ten řádný,
- **mezitímní** – zhotovuje se během účetního období, například pokud dojde k fúzi nebo rozdělení společnosti (Rubáková, 2014).

Další členění rozvahy je dle časového období, ke kterému se rozvaha vytváří. Rozlišují se tři druhy rozvah (Kovanicová, 2012, s. 15):

- **zahajovací** – zhotovuje se ke dni založení společnosti,
- **počáteční** – formuje se ke vzniku účetního období,
- **konečná** – utváří se jak na konci účetního období ale i během neobvyklých situací či při ukončení podnikání.

Počáteční rozvaha charakterizuje množství majetku a zdrojů, které účetní jednotka využívá ke svému hospodaření s cílem získání nějakého užitku. Naproti tomu konečná rozvaha vystihuje už určitý prospěch, pokud ho bylo dosaženo, v momentě svého sestavení (Kovanicová, 2012).

2.4.1 Aktiva

Aktiva jsou obecně popisována jako prostředky, které byly vloženy do podnikání za účelem dosažení budoucího užitku. Samotné vkládání prostředků je sledováno a řízeno firmami (Kovanicová, 2012). Základní strukturu aktiv zobrazuje obr. 1.

Obrázek 1 – Základní struktura aktiv

Zdroj: LANDA, M., 2011. *Základy účetnictví*. Ostrava: KEY Publishing, s. 88, vlastní úprava

Aktiva se člení do tří skupin (Stejskalová, Zmrhalová, 2009, s. 7):

- dlouhodobá (stálá) aktiva,
- oběžná (krátkodobá) aktiva,
- přechodná aktiva.

Rozdělení odpovídá délce trvání, po kterou jsou aktiva držena ve firmě. **Dlouhodobá aktiva** se vyznačují především tím, že jsou v podniku déle než jeden rok a dochází u nich k postupnému opotřebování. Kdežto **oběžná aktiva** jsou v podniku držena kratší dobu, než je jeden rok a během tohoto časového období se transformují z jedné podoby do druhé. **Přechodná aktiva** zahrnují záležitosti s časovým rozlišením, kdy je potřeba zabezpečit časovou a věcnou shodu mezi náklady a příjmy příštích období (Stejskalová, Zmrhalová, 2009).

Dlouhodobá stálá aktiva se ještě dělí na hmotná, nehmotná a finanční. Do **dlouhodobého hmotného majetku** (DHM) spadají pozemky, stavby, samostatné movité věci a soubory movitých věcí, pěstitelské celky trvalých porostů, dospělá zvířata a jejich skupiny a jiný dlouhodobý hmotný majetek. **Dlouhodobý nehmotný majetek** (DNM) obsahuje například licence, software, práva k nehmotným statkům či know-how. Investiční cenné papíry, vklady, půjčky poskytnuté podnikem jiným subjektům, nakoupené obligace či dluhopisy jsou zahrnuty do složky

dlouhodobého finančního majetku (DFM). Oběžná aktiva v sobě zahrnují zásoby, pohledávky, krátkodobé investice a peněžní prostředky, které slouží k bezprostřední spotřebě během poměrně krátkého časového období (Landa, 2011).

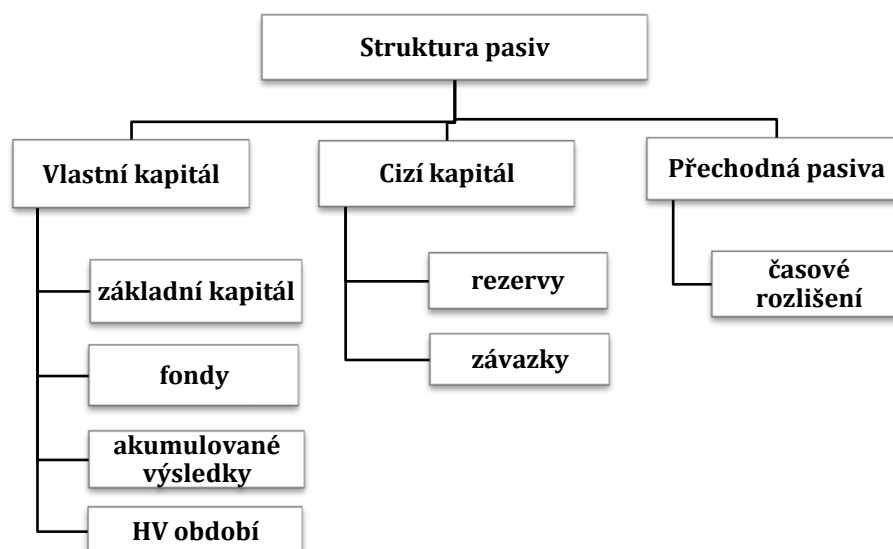
2.4.2 Pasiva

Pasiva představují zdroje, pomocí kterých se financují aktiva. Pro pasiva je typické třídění z hlediska jejich vlastnictví a to na (Stejskalová, Zmrhalová, 2009, s. 8):

- vlastní zdroje (vlastní kapitál),
- cizí zdroje (dluhy, závazky, pasiva v užším smyslu).

Základní struktura pasiv (zdrojů) je znázorněna na obrázku 2.

Obrázek 2 – Základní struktura pasiv

Zdroj: LANDA, M., 2011. Základy účetnictví. Ostrava: KEY Publishing, s. 91, vlastní úprava

Součástí **vlastního kapitálu** jsou především vklady podnikatele, společníků anebo akcionářů, různé druhy fondů, kumulované výsledky hospodaření a výsledek hospodaření za konkrétní účetní období. Vlastní kapitál se definuje jako podíl majitele ve firmě vyjádřený v penězích. **Cizí kapitál** představuje zdroje, které podnik má pro hrazení svých aktivit a zahrnuje především závazky. Ty jsou členěny dále podle doby splatnosti na krátkodobé (kratší než jeden rok) a dlouhodobé (delší než jeden rok) a v rozsahu této klasifikace se ještě třídí na obchodní závazky, závazky vůči zaměstnancům a různým institucím, závazky z úvěrů a půjček a ostatní závazky. Cizí kapitál obsahuje dále rezervy. Do základní struktury pasiv patří také **přechodná pasiva**, která mají stejnou funkci jako přechodná aktiva, jen se liší v použití účtů. Přechodná pasiva pracují s výdaji a výnosy příštích období (Landa, 2011).

2.4.3 Bilanční princip

Účetnictví je vytvořeno na principu dvojího chápání majetku. Znamená to, že majetek je hodnocen ze dvou úhlů pohledu, z hlediska určité formy majetku a zdrojů financování majetku. Tudíž jde o klasické členění na aktivní (majetek) a pasivní (zdroje) položky. Pojetí dvojího úhlu pohledu majetku je důležitým základním kamenem pro vytvoření rozvahy, který je označován jako bilanční princip. Bilanční princip vychází z rovnice, kdy aktiva se rovnají pasivům, resp. celková hodnota majetku je stejná jako celková suma zdrojů financování majetku (Kovanicová, 2012).

Bilanční rovnice: **AKTIVA = PASIVA**

Z bilanční rovnice je tedy patrná rovnost pravé a levé strany. Pravá strana rovnice vystihuje zdroje a levá strana zahrnuje majetek.

2.4.4 Struktura rozvahy

Rozvaha je tvořena aktivními a pasivními položkami, které jsou určitým způsobem v rozvaze seřazeny. Srovnání i označení aktiv a pasiv v rozvaze obchodních společností je vymezeno v příloze č. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb. Její znění je uvedeno v příloze 1 této práce. Skálová spolu s kolektivem (2013, s. 163) dodávají, že *položky jsou uváděny odděleně a ve stanoveném pořadí*. Vyhláška č. 500/2002 Sb. dále zahrnuje informace o sestavení rozvahy a obsahovém vymezení některých jejích položek. Rozvaha příspěvkových organizací se řídí vyhláškou č. 410/2009 Sb., která určuje formu bilance spolu s obsahovým vytyčením některých rozvahových položek. Uspořádání a označení položek rozvahy p. o. dle vyhlášky obsahuje příloha 2 této práce. Při sestavování položek je také dodržován bilanční princip, který říká, že celková suma aktiv se musí rovnat celkové sumě pasiv.

Aktiva jsou členěna zejména podle doby upotřebitelnosti. Znamená to, že položky jsou tříděny podle likvidity a to od těch nejméně likvidních (dlouhodobý majetek) až po ty nejlikvidnější (krátkodobý majetek). Uspořádání podle likvidity je považováno za základní hledisko třídění (Růčková, 2011). S aktivy ještě souvisejí položky, které mění velikost jejich hodnoty (oprávky a opravné položky). V rozvaze jsou zachyceny dvěma způsoby, buď jako korekce ve speciálním sloupci anebo jako položka zapsaná pod konkrétním aktivem (Růčková, Roubíčková, 2012). Spolu se sloupцем korekce jsou v rozvaze uvedeny ještě další dva - brutto a netto. Ve sloupci brutto se evidují aktiva v hodnotě ocenění dle zákona o účetnictví. Do korekce se zaznamenávají opravné položky a oprávky. Sloupec netto zahrnuje výši aktivních položek již sníženou o hodnotu opravek a opravných položek. Aktiva se v rozvaze předkládají za běžné a minulé období (Šteker, Otrusínová, 2013). U pasiv Růčková (2011) píše, že jejich členění se v rozvaze řeší z pohledu vlastnictví zdrojů – na

vlastní a cizí. Pasiva se dokládají v účetních hodnotách a to za období běžné a minulé. Dalším kritériem zařazení je doba použitelnosti vztahující se na závazky a aktiva, která je dělí na krátkodobá (do jednoho roku) a dlouhodobá - více jak jeden rok (Ryneš, 2014).

Rozvaha má většinou podobu tzv. T-formy (obr. 3 a 4), kdy je bilance rozdělena na dva sloupce. Levá strana zahrnuje aktiva a pravá pasiva. Další možný způsob sestavení rozvahy je ve formě vertikální. Položky jsou zde seřazeny do sloupce, kdy jsou nejprve uvedeny aktivní a poté pasivní položky (Synek et al., 2011). Uvedené rozložení položek v rozvaze na obr. 3 je typické pro obchodní společnosti. Pravá strana rozvahy ukazuje stálá, oběžná a přechodná aktiva, kdy přechodná aktiva představují časové rozlišení. Strana levá znázorňuje vlastní, cizí zdroje a přechodná pasiva neboli časové rozlišení.

Obrázek 3 – Struktura rozvahy z pohledu podnikatelského

ROZVAHA ke dni... (k datu)	
Aktiva	Pasiva
Stálá aktiva	Vlastní zdroje
Dlouhodobý nehmotný majetek	Základní kapitál
Dlouhodobý hmotný majetek	Kapitálové fondy
Dlouhodobý finanční majetek	Fondy ze zisku
	Výsledek hospodaření nerozdělený z minulých let
	Výsledek hospodaření z běžného období
Oběžná aktiva	Cizí zdroje
Zásoby	Závazky dlouhodobé
Pohledávky	Závazky krátkodobé
Krátkodobý finanční majetek	Bankovní úvěry dlouhodobé
Peněžní prostředky	Bankovní úvěry krátkodobé
Přechodná aktiva	Přechodná pasiva
Suma aktiv	Suma pasiv

Zdroj: RUBÁKOVÁ, V., 2014. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2014*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 20, vlastní úprava

Struktura rozvahy příspěvkových organizací (obr. 4) je v určitých částech odlišná od rozvržení rozvahy obchodních společností. Základní principy se ale nemění. Rozvaha je stále rozdělena na stranu aktiv a pasiv a je dodržován bilanční princip. Co se týče jednotlivých aktivních a pasivních položek, tak některé položky jsou jinak pojmenovány nebo seřazeny. Proto vznikají rozdíly patrné již na první pohled. Tím nejvýraznějším je vymezení pasiv, konkrétně vlastních zdrojů. Příspěvkové organizace pro vlastní zdroje krytí majetku používají označení jmění účetní jednotky, fondy účetní jednotky a výsledek hospodaření (běžného účetního období, ve schva-

lovacím řízení a minulých účetních období). Naproti tomu obchodní společnosti pracují se základním kapitálem, kapitálovými fondy, rezervními fondy, nedělitelnými fondy a ostatními fondy ze zisku a výsledkem hospodaření (minulých let – nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta a běžného účetního období.) Samozřejmě se v obou strukturách vyskytují položky jen pro potřeby konkrétní účetní jednotky, které souvisejí s jejím provozem a jsou v souladu s právními předpisy.

Obrázek 4 – Struktura rozvahy příspěvkové organizace

AKTIVA	Období		PASIVA	Období	
	běžné	min.		běžné	min.
Stálá aktiva			Vlastní zdroje		
DNM			Jmění účetní jednotky		
DHM			Fondy účetní jednotky		
Drobný DNM, DHM			Výsledek hospodaření		
DFM					
Oběžná aktiva			Cizí zdroje		
Zásoby			Rezervy		
Pohledávky			Dl. dluhy a závazky		
Finanční majetek			Kr. dluhy a závazky		
Ostatní aktiva			Bankovní výpomoci		
			Ostatní pasiva		
Úhrn aktiv			Úhrn pasiv		

Zdroj: STEJSKALOVÁ, I., 2014. *Účetnictví příspěvkových organizací*. Jindřichův Hradec. [netištěná distanční učební pomůcka], Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta managementu, Katedra managementu, s. 16, vlastní úprava

2.5 Výkaz zisku a ztrát

Výkaz zisku a ztrát (VZZ) zobrazuje výsledky hospodaření za určité časové období. Jde o přehled nákladů a výnosů, který slouží jako dokument o činnosti podniku a poskytuje informace o vývoji společnosti během jejího aktivního života (Rao, 2011). Obdobné definování zastávají i Růčková s Roubíčkovou (2012) a říkají, že výkaz zisků a ztrát neboli výsledovka podává informace o hodnotě výsledku hospodaření podniku ve sledovaném a uplynulém období. Zjištěné údaje slouží pro získání znalostí o vedení podniku, výši tržeb, nákladů a zisku. Dále doplňují, že struktura výkazu zisků a ztrát má dvojí podobu, buď se uplatňuje ve zjednoduše-

ném, nebo plném rozsahu. Rao (2011) ještě pronáší, že výkaz zisků a ztrát ukazuje výdělečnou schopnost podniku a může být použit jako základ pro předpovídání budoucnosti firmy. Podstata výsledovky je zformulována vztahem (Dluhošová et al., 2010, s. 57):

• **VÝNOSY – NÁKLADY = VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ.**

Podle Landy se výkaz zisků a ztrát vytváří v návaznosti na formě nákladů a výnosů, které účetní jednotka sleduje. Je to podle (Landa, 2011, s. 208):

- **druhového třídění** nákladů a výnosů a
- **účelového třídění** nákladů a výnosů.

Druhové třídění výnosů, ale především nákladů zahrnuje zdroje vyjádřené v penězích, které se staly součástí provozu společnosti. Účelové třídění nákladů a výnosů je charakterizováno vztahem, který sleduje původ vzniku nákladových a výnosových položek použitých během činnosti podniku (Landa, 2011).

Výkaz zisku a ztrát se tvoří obdobně jako rozvaha v pravidelných časových intervalech, zpravidla po uplynutí jednoho roku. Sestavuje se zejména proto, aby účetní jednotka dokázala zhodnotit, jakým způsobem uvedené položky působily na výsledek hospodaření. Údaje z výsledovky jsou tudíž důležité z aspektu posuzování ziskovosti podniku. Z formálního uspořádání výkazu zisků a ztrát vyplývá několik druhů výsledku hospodaření - provozní, finanční, za běžnou činnost, mimořádný, za účetní období a před zdaněním (Růčková, 2011). Růčková a Roubíčková (2012) uvádějí za nejvýznamnější výsledek hospodaření ten z provozní činnosti, který zachycuje dovednost podniku dosahovat kladného hospodářského výsledku prostřednictvím svého fungování.

2.5.1 Náklady

Šteker a Otrusínová (2013) definují náklady jako vstupy, které jsou potřebné pro ekonomickou činnost podniku a svojí přítomností redukuje hospodářský užitek. V podstatě náklady zmenšují hodnotu hospodářského výsledku za určité časové období. Náklady pro společnost znamenají *souhrn spotřebovaných prostředků a práce za určité období, jsou tokovou veličinou vyjádřenou za určitý čas, vstup, začátek podnikatelské aktivity, vztah podniku k vnějšímu okolí* (Skálová et al., 2013, s. 22). Náklady lze klasifikovat na (Hinke a Bárková, 2011, s. 39 a 40):

- **provozní** – jde o náklady vztahující se k běžnému provozu společnosti, např. spotřeba materiálu, cestovné, opravy, osobní náklady, daně a poplatky a odpisy,
- **finanční** – náklady, které souvisejí s kapitálovými transakcemi, např. úroky, prodané cenné papíry a podíly,
- **mimořádné** – zahrnují náklady týkající se mimořádných událostí, např. škody způsobené živelnou pohromou aj.

Z hlediska této kategorizace se rovněž pozoruje výsledek hospodaření firmy. Provozní náklady se rozdělují na další dvě dílčí skupiny – druhové a účelové. Rozdělení podle druhu se více používá v účetnictví finančním, kdežto s účelovými provozními náklady se pracuje častěji v účetnictví vnitropodnikovém. Typickými náklady z pohledu **druhového** třídění jsou odpisy, mzdové náklady či spotřeba materiálu. Z hlediska **účelového** rozdělení jde například o náklady související s výrobou, administrativou či odbytem. Způsob rozdělení nákladů z provozní činnosti nesmí ovlivňovat velikost výsledku hospodaření zaznamenaného ve výsledovce (Hinke a Bárková, 2011). Skálová a kolektiv (2013) rozdělení nákladů z pohledu druhu a účelu ještě doplňují o otázky týkající se daňových záležitostí.

2.5.2 Výnosy

Výnosy jsou Štekrem a Otrusinovou (2013) vysvětlovány jako výstupy vyplývající z ekonomické činnosti společnosti, které navyšují její profit. Prostřednictvím výnosů se tedy zvyšuje velikost hospodářského výsledku za danou časovou jednotku. Výnosy pro firmu znázorňují *vyjádření úspěšnosti na trhu, úhradu vynaložených nákladů a zisk, dovršení podnikatelské aktivity* (Skálová et al., 2013, s. 24). Výnosy stejně jako náklady se posuzují prostřednictvím druhového a účelového třídění, ke kterému Skálová a kolektiv (2013) dodávají hledisko daňové. Výnosy se dělí na tři základní druhy (Kovanicová, 2012, s. 184):

- **provozní** – zde jde o výnosy, které jsou v rámci firemní činnosti na denním pořádku, např. tržby za vlastní výkony, za zboží a z prodeje majetku, aktivace, inkaso pohledávek nebo změna stavu zásob vlastní činností,
- **finanční** – zahrnují takové výnosy, které souvisejí s finančními operacemi, jde o výnosy z prodeje dlouhodobého finančního majetku a o výnosy z krátkodobého finančního majetku,
- **mimořádné** – všímají si transakcí, které se v podniku nevyskytují často, jde většinou o ojedinělé a nevšední situace jako je třeba mimořádná škoda na majetku.

Rozdělení výnosů na provozní, finanční a mimořádné odpovídá účelovému členění (Skálová et al., 2013).

2.5.3 Výsledek hospodaření

Jak už bylo řečeno, výsledek hospodaření (VH) se zjistí jako rozdíl nákladových a výnosových položek, ať už jde o VH akciové společnosti nebo příspěvkové organizace. Výstupem zmiňovaného rozdílu je buď zisk, ztráta nebo nulová hodnota. Slavík (2013, s. 30) identifikuje několik druhů výsledku hospodaření:

1. **provozní hospodářský výsledek** – zahrnuje rozdíl mezi výnosy a náklady z provozní činnosti,

2. **hospodářský výsledek z finančních operací** – součástí VH jsou zejména úroky z úvěrů,
3. **hospodářský výsledek za běžnou činnost** – jde o součet VH z provozní a finanční činnosti zmenšený o hodnotu daně z příjmu,
4. **mimořádný hospodářský výsledek** – zjistí se odečtením nákladů z mimořádné činnosti od výnosů z mimořádné činnosti,
5. **hospodářský výsledek** – chápán jako hospodářský výsledek za určité účetní období,
6. **hospodářský výsledek před zdaněním.**

První čtyři typy výsledků hospodaření jsou specifické pro výkazy zisků a ztrát obchodních společností (v tomto případě akciové společnosti), zbylé dva se objevují ve výkazech zisků a ztrát obou právních forem.

Tabulka 3 – Vybrané položky provozního výsledku hospodaření ve VZZ

Označení	Položky	Označení	Položky
I.	Tržby za prodej zboží	E.	Odpisy DHM, DNM
A	Náklady vynaložené na prodané zboží	III.	Tržby z prodeje DM a materiálu
+	Obchodní marže	F.	Zůstatková cena prodaného DM a materiálu
II.	Výkony	G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti komplexních nákladů příštích období
B.	Výkonová spotřeba	IV.	Ostatní provozní výnosy
+	Přidaná hodnota	H.	Ostatní provozní náklady
C.	Osobní náklady	V.	Převod provozních výnosů
D.	Daně a poplatky	I.	Převod provozních nákladů

Zdroj: vlastní úprava podle VZZ

Provozní výsledek hospodaření je jedním z nejvýznamnějších a tento argument Růčková (2011, s. 32) dokládá tím, že *odráží schopnost firmy ze své hlavní činnosti vytvářet kladný výsledek hospodaření*. K tomu Jindřichovská (2013) dodává, že kladná hodnota výsledku hospodaření je důležitá především z hlediska dlouhodobosti. VH z provozní činnosti vzniká tedy na základě komparace provozních nákladů a výnosů. Výsledek hospodaření z provozní činnosti ve VZZ obsahuje položky vypsány v tabulce 3.

Finanční výsledek hospodaření je výsledkem finanční činnosti podniku, jejímž posláním je podpořit provoz podniku a přispívat k dobrému fungování provozu

takovým stylem, aby podnik měl vždy dostatek peněz na získání potřebných položek (Jindřichovská, 2013). Konkrétní položky, z kterých se zjistí velikost finančního VH, jsou uvedeny v tabulce 4.

Tabulka 4 – Položky finančního výsledku hospodaření ve VZZ

Označení	Položky	Označení	Položky
VI.	Tržby z prodeje CP* a podílů	M.	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti
J.	Prodané CP a podíly	X.	Výnosové úroky
VII.	Výnosy z dl. finančního majetku	N.	Nákladové úroky
VIII.	Výnosy z kr. finančního majetku	XI.	Ostatní finanční výnosy
K.	Náklady z finančního majetku	O.	Ostatní finanční náklady
IX.	Výnosy z přecenění CP a derivátů	XII.	Převod finančních výnosů
L.	Náklady z přecenění CP a derivátů	P.	Převod finančních nákladů

Zdroj: vlastní úprava podle VZZ

Poznámka: *CP jsou cenné papíry

Pro hodnocení hospodářských operací, především z pohledu úspěšnosti, se uplatňuje celkový výsledek z provozní a finanční činnosti nazývaný jako **výsledek hospodaření za běžnou činnost**. Tento výsledek hospodaření se spočítá jako součet VH z provozní a finanční činnosti, od kterého se pak následně odečte daň z běžné činnosti (Dluhošová et al., 2010).

Tabulka 5 – Vybrané položky mimořádného výsledku hospodaření ve VZZ

Označení	Položky
XIII.	Mimořádné výnosy
R.	Mimořádné náklady
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti

Zdroj: vlastní úprava podle VZZ

Výsledek hospodaření z mimořádné činnosti vzniká na základě nárazových a nečekaných událostí ve firmě. Pro zjištění hodnoty mimořádného výsledku hospodaření se od sebe odčítají výnosy a náklady související s mimořádnou činností. Tento druh VH se týká zejména případů vztahující se k změnám způsobu oceňování majetku, mank, škod, přebytku na majetku u finančních účtů a finančních investic atd. (Dluhošová et al., 2010). Součástí mimořádného výsledku hospodaření jsou položky zaznamenané v tabulce 5.

Výsledek hospodaření za účetní období je u obchodních společností chápán jako součet výsledku hospodaření z běžné a mimořádné činnosti (Slavík, 2013). Šteker a Otrusínová (2013) sdělují, že výsledek hospodaření za účetní období zanesený ve VZZ musí mít stejnou hodnotu jako výsledek hospodaření běžného účetního období zaznamenaný v rozvaze, což potvrzuje i § 4 vyhlášky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví (Vyhláška č. 500/2002, Sb.). **Výsledek hospodaření** příspěvkových organizací je představován dvěma jednotlivými hospodářskými výsledky. Jedná se o VH z hlavní činnosti a z činnosti hospodářské (Stuchlíková, Komorská, 2013). Paragraf 55 zákona o rozpočtových pravidlech definuje výsledek hospodaření příspěvkové organizace následovně *hospodářský výsledek příspěvkové organizace je tvořen výsledkem hospodaření z hlavní činnosti a ziskem vytvořeným v jiné činnosti po zdanění* (Zákon č. 218/2000 Sb.). Vyhláška k provedení zákona o účetnictví v § 5 odkazuje na informaci o tom, že výsledek hospodaření po zdanění zapsaný ve VZZ se musí rovnat výsledku hospodaření běžného účetního období z rozvahy (Vyhláška č. 410/2009 Sb.).

Výsledek hospodaření před zdaněním je charakterizován z pohledu obchodních firem jako výsledek hospodaření za účetní období, který *se následně očistí o nákladové položky, které nejsou dle zákona o dani z příjmu daňově uznatelné* (Vochozka, 2011, s. 18). U příspěvkových organizací výsledek hospodaření před zdaněním je představován rozdílem celkových výnosů a celkových nákladů mimo položku daň z příjmů.

2.5.4 Struktura výkazu zisku a ztrát

Náklady, výnosy a výsledek hospodaření jsou položky, které tvoří výkaz zisku a ztrát. Sestavení výkazu zisku a ztrát podléhá právní úpravě, která podává informace o jeho formální podobě a dále také stanovuje obsahové vymezení, uspořádání a označování jednotlivých položek. U obchodních společností se tvorba výkazu zisku a ztráty opírá o vyhlášku č. 500/2002 Sb. a její dvě přílohy, které obsahují seřazení a označení všech položek zahrnutých ve výkazu. Příloha č. 2 vyhlášky řeší položky z hlediska druhového členění a příloha č. 3 se zabývá účelovým členěním (přílohy 3 a 4 této práce). VZZ příspěvkových organizací koresponduje s vyhláškou č. 410/2009 Sb., jejíž součástí je příloha č. 2 zobrazující vzor výkazu zisků a ztrát spolu s utříděním a vyznačením jeho položek (příloha 7 a 5).

Náklady i výnosy jsou ve výkazu zisku a ztrát obchodních společností začleněny v pořadí, které nejdříve zahrnuje provozní, poté finanční a nakonec mimořádné výnosy a náklady. V případě provozních nákladů dochází ve výkazu zisku a ztrát ještě k rozdělení na druh nebo účel. Pokud jsou náklady setříděny podle druhu, vy-

tvořený VZZ je pojat v druhovém členění. Dojde-li k dělení nákladů dle účelu, jde o výkaz zisku a ztrát v účelovém členění (Hinke, Bárková, 2011). Výkaz zisku a ztrát má stupňovité uspořádání, které dovoluje zjistit, z jaké činnosti je utvořen výsledek hospodaření (Růčková, Roubíčková, 2012). Pro roztržidění nákladů a výnosů ve VZZ příspěvkových organizací se většinou využívá druhové členění. Struktura výkazu má vertikální podobu (Prokúpková, 2012). Položky výkazu zisku a ztrát se evidují za běžné a minulé období, což platí pro obě dvě právní formy podnikání.

Obrázek 5 – Struktura výkazu zisku a ztrát obchodních společností

Ukazatel	Skutečnost v účetním období	
	běžném	minulém
Výkony		
Osobní náklady		
Další účty spadající do provozního VH		
Provozní výsledek hospodaření		
Výnosy z dl. finančního majetku		
Nákladové úroky		
Další účty spadající do finančního VH		
Finanční výsledek hospodaření		
Výsledek hospodaření za běžnou činnost		
Mimořádné výnosy		
Mimořádná náklady		
Další účty spadající do mimořádného VH		
Mimořádný výsledek hospodaření		
VH za účetní období		
VH před zdaněním		

Zdroj: vlastní úprava podle VZZ

Sestavování výkazu zisku a ztráty je u obchodních společností a příspěvkových organizací odlišné v několika případech. Rozdílnost se odráží zejména v položce výsledku hospodaření. **Obchodní společnosti** (v tomto případě akciová společnost) zařazují náklady a výnosy ve výkazu dle toho, zda souvisejí s provozem, financemi či vyplývají z mimořádných událostí. Na základě tohoto třídění se uvádějí tři druhy VH – provozní, finanční a mimořádný. Dále se také sleduje VH za běžnou činnost, který je součtem provozního a finančního výsledku hospodaření sníženého o daň z příjmu za běžnou činnost. **Příspěvkové organizace** evidují také náklady a výnosy do skupin (z činnosti, na (z) transfery (ů), finanční a daň z příjmu). Ale na rozdíl od obchodních společností pracují pouze s výsledkem hospodaření jako ta-

kovým, resp. ve výkazu p. o. nenalezneme členění VH na provozní, finanční a mimořádný. Pokud p. o. vykonává kromě hlavní činnosti ještě činnost hospodářskou, je povinna sledovat odděleně náklady a výnosy dle těchto činností.

Obrázek 5 přibližuje výkaz zisku a ztrát akciové společnosti. Jednotlivé položky tvořící dílčí výsledky hospodaření, jsou uvedeny v tabulkách 3, 4 a 5 v předchozí kapitole. Výkaz zisku a ztrát z pohledu příspěvkové organizace znázorňuje obr. 6. Z důvodu rozsáhlosti oba dva uvedené výkazy pouze naznačují základní strukturu. Pro detailnější zobrazení jsou výkazy akciových společností i příspěvkových organizací uvedeny v přílohách 6 a 7.

Obrázek 6 – Struktura výkazu zisku a ztrát příspěvkových organizací

Název ukazatele	Běžné období		Minulé období	
	Činnost hlavní	Činnost hospodářská	Činnost hlavní	Činnost hospodářská
Celkem účtová třída 5				
Spotřeba materiálu				
Mzdové náklady				
Další povinné syntetické účty tř. 5				
Daň z příjmu				
Celkem účtová třída 6				
Tržby za vlastní výrobky, služby				
Výnosy z transferů				
Další povinné syntetické účty tř. 6				
Výsledek hospodaření před zdaněním				
Výsledek hospodaření po zdanění				

Zdroj: STEJSKALOVÁ, I., 2014. Účetnictví příspěvkových organizací. Jindřichův Hradec. [netištěná distanční učební pomůcka], Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta managementu, Katedra managementu, s. 17, vlastní úprava

3 Bonitní a bankrotní modely

K hodnocení finanční situace podniku se používá mnoho metod. Jednou z nich jsou souhrnné indexy hodnocení. Souhrnné indexy se dělí na dvě výchozí skupiny. První je soustava hierarchicky uspořádaných skupin a druhá, kterou se budu podrobněji zabývat, je **skupina účelově vybraných ukazatelů**. Úmyslem skupiny účelově vybraných ukazatelů je diagnostikování a předpovídání finančního stavu organizace. K tomu se využívají souhrnné ukazatele, které jsou zkonstruovány různě kombinovanými absolutními a poměrovými ukazateli. Všechny souhrnné ukazatele byly vytvořeny za daným účelem. Proto každý z nich v sobě zahrnuje rozdílné ukazatele, které jsou příhodné jen pro něj. Výsledkem je poté jedno určité číslo, prostřednictvím kterého se posuzuje finanční zdraví společnosti. Do skupiny souhrnných ukazatelů patří **bonitní a bankrotní modely** (Černohorský, Teplý, 2011). V případě obou skupin modelů nelze tvrdit, že je mezi nimi přesně vytyčená hranice. Je to z toho důvodu, že bonitní i bankrotní modely pracují s jedním výsledkem, na jehož základě zhodnocují finanční zdraví organizace. Rozdíl tkví zejména v účelu použití (Růčková, Roubíčková, 2012).

Bonitní modely jsou schopny určit, zda se jedná o dobrý nebo špatný podnik. Modely vychází z teoretických znalostí (oproti bankrotním modelům) nabytých z rozborů zvolených finančních ukazatelů u firem, které jsou navzájem porovnatelné či pracují s průměrnými oborovými hodnotami. Bonitní modely jsou sestavovány na základě různého seskupování finančních ukazatelů. Kombinace finančních ukazatelů tvoří poklad pro zjištění výsledné bonity (bonitní koeficient). Bonita je tvořena součtem prostých obvykle vážených hodnot. Každý bonitní model má vymezeny doporučené hodnoty, podle kterých se určuje, jak na tom organizace je (Rejnuš, 2014). Mezi nejčastěji používané bonitní modely patří (Rejnuš, 2014, s. 283-286):

- **rychlý test (quick test),**
- **index bonity,**
- **Tamariho model,**
- **indexy IN⁴.**

Bankrotní modely slouží k tomu, aby s předstihem informovaly firmu o hrozbě blížícího se bankrotu. Předpokládá se, že pokud organizaci hrozí bankrot, projevují se příznaky úpadku už nějaký čas před jeho začátkem. Za často objevující se přízna-

.....
⁴ Indexy IN manželů Neumaierových mají charakter jak bonitních, tak i bankrotních modelů. Manželi byli zkonstruovány indexy IN 95, IN 99, IN 01 a IN 05.

ky bankrotu se řadí potíže s běžnou likviditou, s velikostí čistého pracovního kapitálu a s rentabilitou celkového vloženého kapitálu (Růčková, Roubíčková, 2012). Bankrotní modely jsou založeny na empirických datech. Modely vycházejí ze skutečných údajů organizací, které již dříve prošly bankrotem a jsou porovnávány s daty dobře prosperujících společností. Výsledkem je tzv. hodnotící koeficient, který vyjadřuje, do jaké míry je podnik ohrožen bankrotem (Rejnuš, 2014). Rejnuš uvádí jako nejznámější bankrotní modely (2014, s. 286-289):

- **Altmanovy bankrotní modely (Z-score),**
- **Tafflerův bankrotní model.**

Dalším často předkládaným bankrotním modelem je i index důvěryhodnosti IN95, který byl vytvořen speciálně pro české podmínky Inkou a Ivanem Neumaierovými (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013).

Pro komplexní posouzení finanční situace podniku lze použít i jiné bankrotní a bonitní modely. Černohorský, Teplý (2011) zmiňují ještě Soustavu bilančních analýz podle Rudolfa Douchy a Modifikovaný Quicktest. Vochozka (2011) popisuje také Grünwaldův index, Beaverovu profilovou analýzu a Beermanovu diskriminační funkci. Bonitní a bankrotní modely mají svá pro a proti. Předností modelů je jednoznačnost v interpretaci výsledků, která dovoluje jednoduché porovnávání firem. Jednoduchá komparace je zároveň i nevýhodou, neboť může dojít k zamaskování některých problémů. Bonitní a bankrotní modely hrají spíše doplňovací úlohu u obvyklých analytických metod (Mulačová, Mulač et al., 2013).

3.1 Rychlý test

Rychlý test neboli quick test, jehož autorem je P. Kralicek, patří do skupiny bonitních modelů. Rychlý test umožňuje rychlé posouzení stavu organizace a zároveň má i uspokojivou vypovídací hodnotu. Quick test je sestaven na základě čtyř ukazatelů, které jsou ohodnoceny body podle stanovených kritérií (tabulka 7). Ukazatele se zaměřují na zhodnocení stability, likvidity, rentability a výsledku hospodaření společnosti (Rejnuš, 2014).

Rychlý test je kombinací čtyř poměrových ukazatelů. Jde o (Rejnuš, 2014, s. 283):

1. **koeficient samofinancování** – vypovídá o kapitálové síle organizace, samostatnosti a dlouhodobé finanční stabilitě,
2. **dobu splácení dluhu z cash flow** – určuje, za jak dlouho firmě potrvá zaplatit své závazky,
3. **cash flow v tržbách** – koresponduje s rentabilitou tržeb, k měření se nepoužívá zisk ale cash flow,
4. **ROA** – udává celkovou výdělečnou schopnost společnosti.

Vzorce jednotlivých poměrových ukazatelů jsou obsaženy v tabulce 6.

Tabulka 6 – Vzorce poměrových ukazatelů rychlého testu

Ukazatel	Vzorec
Koeficient samofinancování	$\frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}$
Doba splácení dluhu z cash flow	$\frac{\text{celkové dluhy} - \text{peněžní prostředky}}{\text{bilanční cash flow}}$
Cash flow v tržbách	$\frac{\text{cash flow}}{\text{tržby}}$
ROA (rentabilita aktiv)	$\frac{\text{EBT} + \text{nákladové úroky} * (1 - \text{daň})}{\text{celková aktiva}}$

Zdroj: Rejnuš, O., 2014. *Finanční trhy*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 283, vlastní úprava

První dva ukazatele (koeficient samofinancování a doba splácení dluhu z cash flow) klasifikují finanční stabilitu společnosti, zbylé dva rentabilitu. Výpočet bonity se provádí v několika krocích:

1. nejdříve se spočítají čtyři dané ukazatele za určitou dobu,
2. pak se provede bodové hodnocení podle tabulky 7,
3. potom se zjistí tzv. známka finanční stability (aritmetický průměr bodů prvních dvou ukazatelů) a výnosové situace (aritmetický průměr bodů třetího a čtvrtého ukazatele); tyto výpočty jsou doporučující,
4. posledním krokem je určení celkové známky. Hodnota se vypočítá jako aritmetický průměr známek za všechny čtyři ukazatele. Pokud je celková známka **nižší než 2**, tak se firma označuje za **bonitní**. Jestliže je známka **vyšší než 3**, společnosti hrozí **bankrot** (Rejnuš, 2014). Hodnoty, které nezapadají do stanoveného hodnocení, nespecifikují stav podniku (šedá zóna). Závěrečné hodnocení naznačuje tabulka 8.

Tabulka 7 – Stupnice rychlého testu pro hodnocení jednotlivých ukazatelů

Ukazatel	Výborný (1bod)	Velmi dobrý (2body)	Průměrný (3body)	Špatný (4body)	Ohrožen insolvenčí (5 bodů)
1	> 30 %	> 20 %	> 10 %	> 0 %	negativní
2	< 3 roky	< 5 let	< 12 let	> 12 let	> 30 let
3	> 10 %	> 8 %	> 5 %	> 0 %	negativní
4	> 15 %	> 12 %	> 8 %	> 0 %	negativní

Zdroj: Rejnuš, O., 2014. *Finanční trhy*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 284, vlastní úprava

Tabulka 8 – Hodnocení rychlého testu

Velikost celkové známky	Hodnocení
celková známka < 2	bonitní podnik
celková známka > 3	bankrotní podnik

Zdroj: Rejnuš, O., 2014. *Finanční trhy*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 284, vlastní úprava

3.2 Index bonity

Dalším bonitním model je index bonity (IB), který pracuje se šesti poměrovými ukazateli. Patří mezi ně (Rejnuš, 2014, s. 284):

- x_1 = cash flow / cizí zdroje,
- x_2 = celková aktiva / cizí zdroje,
- x_3 = zisk před zdaněním (EBT) / celková aktiva,
- x_4 = zisk před zdaněním (EBT) / celkový výkony,
- x_5 = zásoby / celkové výkony,
- x_6 = celkové výkony / celková aktiva.

Index bonity se stanoví jako součin výsledku každého ukazatele a jeho přidělené váhy. Tímto způsobem se dosáhne šesti hodnot, které se poté sečtou. Vzorec indexu bonity vypadá následovně (Rejnuš, 2014, s. 284):

- **index bonity** = $1,5 * x_1 + 0,08 * x_2 + 10 * x_3 + 5 * x_4 + 0,3 * x_5 + 0,1 * x_6$.

Zároveň platí, že pokud hodnoty vyjdou **vyšší než 1**, tak organizace mají charakter **bonitního** podniku. V případě **nižších hodnot než je 0**, tak jsou firmy ohrožovány **bankrotem** (Rejnuš, 2014). Tabulka 9 blíže ukazuje hodnocení situace podniku na základě vypočtených hodnot indexu bonity.

Tabulka 9 – Hodnocení indexem bonity

Index bonity	Hodnocení situace podniku
(-3; -2)	extrémně špatná
(-2; -1)	velmi špatná
(-1; 0)	špatná
(0; 1)	určité problémy
(1; 2)	dobrá
(2; 3)	velmi dobrá
(3; více)	extrémně dobrá

Zdroj: Rejnuš, O., 2014. *Finanční trhy*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 285, vlastní úprava

3.3 Index IN05

Index IN05 je zatím posledním z rodiny indexů manželů Neumaierových, kteří své indexy přizpůsobili českým ekonomickým podmínkám. Jeden z autorů Neumaier (2010) se o indexu IN05 vyjádřil jako o indexu, který má charakter bonitně-bankrotního modelu a v nezávislých studiích⁵ vyšel jako nejlepší. Dále podotkl, že předností indexu je množství dat, kterých je potřeba k výpočtu. Je jich pár a jsou veřejně dostupná.

IN05 je aktualizací indexu IN01. U indexu IN05 došlo k drobným úpravám v hodnotách vah oproti předchozí variantě a ke změně vyhodnocení výsledků modelu. Index IN05 je sestaven z pěti podílových ukazatelů (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013, s. 133):

1. **aktiva/cizí zdroje,**
2. **EBIT/nákladové úroky,**
3. **EBIT/aktiva,**
4. **výnosy/aktiva,**
5. **oběžná aktiva/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry),**

ke kterým jsou přiřazeny určité velikosti vah. Hodnoty ukazatelů se vynásobí váhami a poté se součiny sečtou. Vzorec indexu IN05 zní (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013, s. 133):

- **IN05 = 0,13 * aktiva/cizí zdroje + 0,04 * EBIT/nákladové úroky + 3,97 * EBIT/aktiva + 0,21 * výnosy/aktiva + 0,09 * oběžná aktiva/(kr. závazky + kr. bankovní úvěry).**

Zhodnocení podle výsledků indexu IN05 přibližuje tabulka 10.

Tabulka 10 – Hodnocení indexem IN05

Výsledek IN05	Hodnocení
IN05 > 1,6	podnik tvoří hodnotu
0,9 < IN05 < 1,6	šedá zóna
IN05 < 0,9	podnik hodnotu netvoří

Zdroj: Knápková, A., D. Pavelková a K. Šteker, 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 133, vlastní úprava

Z hlediska interpretace výsledků indexu platí, že když IN05 přesáhne hodnoty 1,6, tak firma vytváří hodnotu. Jestliže IN05 vyjde menší než 0,9, tak se hodnota netvoří. V případě, že se index pohybuje mezi 0,9 až 1,6, nelze přesně specifikovat, jak na

.....

⁵ V nezávislých studiích byla posuzována úspěšnost různých indexů - českých i zahraničních.

tom podnik je. Jedná se o tzv. šedou zónu (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013). Neumaier (2010) doplňuje pravděpodobnosti k hodnocení na základě výsledných hodnot IN05. Pokud IN05 je $< 0,90$, pak pravděpodobnost ohrožení bankrotem je 77%. Vyjde-li index $> 1,60$, tak lze s 83% pravděpodobností stanovit podnik jako bonitní.

3.4 Altmanovy bankrotní modely

Nejvíce rozšířenými bankrotními modely jsou modely E. Altmana, nazývány také jako Z-score. Výpočtem Altmanova modelu se zjistí tzv. Altmanův koeficient bankrotu. Koeficient bankrotu se vypočítá prostřednictvím pěti finančních ukazatelů a vah, které jsou jim přiřazeny. Výsledná hodnota koeficientu poté odráží stav, ve kterém se podnik nachází (Rejnuš, 2014).

Existuje několik verzí Altmanova bankrotního modelu. Smejkal, Rais (2013, s. 330) uvádějí dva druhy Z-score, a to:

1. pro kótované podniky na kapitálovém trhu,
2. a pro nekótované podniky na kapitálovém trhu.

Oba dva druhy Z-score pracují s pěti poměrovými ukazateli. Ke každému z ukazatelů jsou přiděleny váhy, kterými se ukazatele pronásobí. Výsledné skóre se získá sečtením jednotlivých součinů. Odlišnosti nastávají v hodnotě vah pro vybrané ukazatele a úpravou čtvrtého ukazatele.

Vzorec pro první typ Z-score se skládá z (Smejkal, Rais, 2013, s. 330):

- x_1 = čistý provozní kapitál / aktiva celkem,
- x_2 = zadržené výděly⁶ / aktiva celkem,
- x_3 = zisk před úroky a zdaněním (EBIT) / aktiva celkem,
- x_4 = tržní hodnota vlastního kapitálu / účetní hodnota celkových závazků,
- x_5 = tržby / aktiva celkem.

Tyto ukazatele jsou zahrnuty ve vzorci pro kótované podniky následujícím způsobem (Smejkal, Rais, 2013, s. 330):

- **Z-score (Z) = $1,2 * x_1 + 1,4 * x_2 + 3,3 * x_3 + 0,6 * x_4 + 1,0 * x_5$.**

Jestliže výsledek Z je větší než 2,9, podnik se považuje za finančně stabilní. Bankrotem jsou ohroženy společnosti s hodnotou Z, která je nižší než 1,8 (Smejkal, Rais, 2013). Hodnocení podle výsledků Z-score pro kótované podniky je přehledně znázorněno v tabulce 11. Hodnoty jsou převzaty od autorů Mulačová, Mulač et al., neboť Smejkal s Raisem neuvádí šedou zónu, ale jen číselnou charakteristiku pro bonitní a bankrotní podniky (ta je totožná jako u Mulačové, Mulače, et al.).

.....
⁶ Zadržené výděly zahrnují fondy ze zisku, HV minulých let, HV běžného období.

Tabulka 11 – Hodnocení Z-score pro kótované podniky na trhu

Z-score	Hodnocení
$Z > 2,9$	bonitní podnik
$2,9 > Z > 1,8$	šedá zóna
$Z < 1,8$	bankrotní podnik

Zdroj: Mulačová, V., Mulač P et al., 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada Publishing, a. s., s. 164, vlastní úprava

Druhý typ Z-score obsahuje stejné ukazatele x_1 , x_2 , x_3 a x_5 jako má první varianta. Liší se v sestavení ukazatele x_4 . Ten se v případě nekótovaných podniků stanovuje jako podíl účetní hodnoty vlastního kapitálu a účetní hodnoty celkových závazků. Vzorec Z-score vypadá potom takto (Smejkal, Rais, 2013, s. 330):

- $Z_0 = 0,717 * x_1 + 0,847 * x_2 + 3,107 * x_3 + 0,420 * x_4 + 0,998 * x_5$.

Pokud Z-score dosáhne hodnoty větší než 2,7, tak se jedná o finančně stabilní firmu. V případě, že Z bude menší než 1,2, tak organizaci hrozí úpadek (Smejkal, Rais, 2013). Hodnocení pro nekótované podniky je uvedeno v tabulce 12.

Tabulka 12 – Hodnocení Z-score pro nekótované podniky na trhu

Z-score	Hodnocení
$Z > 2,7$	bonitní podnik
$2,7 > Z > 1,2$	šedá zóna
$Z < 1,2$	bankrotní podnik

Zdroj: Mulačová, V., Mulač P et al., 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada Publishing, a. s., s. 164, vlastní úprava

3.5 Tafflerův bankrotní model

Autory Tafflerova bankrotního modelu jsou Taffler a Tisshaw, kteří model zkonstruovali z důvodu reakce na Altmanovy bankrotní modely v roce 1977. Taffler a Tisshaw provedli analýzu několika desítek ukazatelů na britských společnostech. Nakonec pro svůj model vybrali čtyři ukazatele (Vochozka, 2011).

Tafflerův bankrotní model je odvozen z ukazatelů, které vystihují ústřední motivy platební neschopnosti organizace. Model je složen ze čtyř podílových ukazatelů (Rejnuš, 2014, s. 289):

- R_1 = zisk před zdaněním (EBT) / krátkodobé závazky,
- R_2 = oběžná aktiva / cizí kapitál,
- R_3 = krátkodobé závazky / celková aktiva,
- R_4 = celkové tržby / celková aktiva.

Každému ukazateli je přiřazena určitá váha, kterou jsou hodnoty jednotlivých ukazatelů vynásobeny. Součiny se poté sečtou a výsledné číslo charakterizuje stav podniku. Když hodnota Tafflerova modelu přesáhne 0,3, tak pravděpodobnost úpadku je pro společnost nulová (Rejnuš, 2014). Vochozka (2011) doplňuje, že v případě dosažení hodnot nižších než 0,2, lze podnik označit za bankrotní. Dále uvádí tzv. šedou zónu, která je charakteristická uzavřeným intervalem $<0,2; 0,3>$.

Vzorec Tafflerova modelu je (Rejnuš, 2014, s. 289):

$$\bullet Z_t = 0,53 * R_1 + 0,13 * R_2 + 0,18 * R_3 + 0,16 * R_4.$$

Vzorec, který uvádím, je modifikovanou verzí původního tvaru Tafflerova modelu. Od toho původního se liší posledním ukazatelem⁷ a změnou při interpretaci výsledků. Při hodnocení došlo ještě k rozšíření o tzv. šedou zónu. Tudíž podniky jsou rozděleny do tří skupin – bonitní, šedá zóna a bankrotní. Váhy všech ukazatelů jsou stejné (Vochozka, 2011). Tabulka 13 uvádí hodnocení Tafflerovým bankrotním modelem pro modifikovanou verzi.

Tabulka 13 – Hodnocení Tafflerovým modelem, modifikovaná verze

Výsledná hodnota T2*	Hodnocení
$T2 \in (0,3; \infty)$	bonitní podnik
$T2 \in <0,2; 0,3>$	šedá zóna
$T2 \in (-\infty; 0,2)$	bankrotní podnik

Zdroj: VOCHOZKA, M., 2011. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha: Grada Publishing, a. s, s. 102, vlastní úprava

*Poznámka: * Vochozka používá pro Tafflerův model označení T2, kdežto Rejnuš Zt*

⁷ Poslední ukazatel (R_4) původního Tafflerova modelu zní (finanční majetek – krátkodobé závazky)/provozní náklady.

4 Ukazatele zadluženosti

Zadlužeností se rozumí fakt, že společnost financuje svá aktiva prostřednictvím cizích zdrojů, resp. dluhů. Podniky využívají k financování jak vlastní tak i cizí kapitál. V případě větších podniků tomu nemůže být ani jinak. Pokud firma použije jen vlastní kapitál, dojde k poklesu celkové výnosnosti kapitálu, který byl vložen. V opačném případě (financování jen z cizích zdrojů) nastává situace, kdy získání cizích zdrojů ohrožují komplikace. Problémem, který je spjat s otázkou čím financovat aktiva, je výběr správné struktury zdrojů financování. Analýza zadluženosti proto hledá optimální poměr mezi cizím a vlastním kapitálem (Růčková, 2011).

Černohorský, Teplý (2011) píší, že ukazatele zadluženosti posuzují firmu z pohledu její finanční situace a zabývají se strukturou vlastního a cizího kapitálu. Ukazatele zadluženosti podle Rejnuše (2014) vyjadřují poměr mezi vlastními a cizími zdroji financování a podávají informace o původu zdrojů. Zároveň platí, že se vzrůstající mírou zadluženosti je pracnější a dražší obstarat cizí kapitál. V případě opačné situace se podnik dostává k lepším šancím pro dotování svého podnikání (Rejnuš, 2014). Ukazatele zadluženosti určují velikost podnikatelského rizika při určitém podílu a struktuře vlastního a cizího kapitálu. Je evidentní, že s vyšší zadlužeností vzrůstá riziko. Přesto je určitý stupeň zadlužení pro podnik přínosný. Cizí zdroje se totiž stávají lacinějšími než ty vlastní, což je způsobeno několika faktory. Jedná se především o úroky z cizího kapitálu, které snižují daňové zatížení, stupeň rizika pro investora a dobu splatnosti kapitálu. S vzrůstajícím rizikem investor očekává vyšší cenu za dotyčný kapitál. Cizí kapitál je levnější než vlastní, poněvadž požadavky věřitelů mají přednost před nároky vlastníka. Nese-li vlastník vyšší riziko, požaduje vyšší výnos. Z hlediska doby splatnosti platí, že čím je doba splatnosti delší, tím víc peněz podnikatel kapitál stojí. Jako nejlevnější se jeví krátkodobý cizí kapitál a nejvíce zaplatí za kapitál vlastní (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013).

Je zkonstruováno velké množství ukazatelů zadluženosti. Převážná část z nich pracuje s údaji v rozvaze. Respektive komparuje rozvahové položky a na základě rozboru zjišťuje, v jakém rozsahu cizí zdroje financují aktiva organizace (Růčková, 2011). Porovnávají se také položky výkazu zisku a ztrát. Z analýzy položek VZZ se stanoví, kolikrát převyšuje zisk náklady na cizí kapitál. Některé ukazatele aplikují ve svých vzorcích i cash flow (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013). Typickými ukazateli zadluženosti jsou (Rejnuš, 2014, s. 237-274):

- **celková zadluženost,**
- **zadluženost vlastního kapitálu,**
- **míra samofinancování,**

- **úrokové krytí.**

Do skupiny ukazatelů zadluženosti mimo jiné patří i doba splácení dluhů z cash flow, krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem a dlouhodobými zdroji (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013) či maximální úroková míra (Růčková, 2011).

4.1 Celková zadluženost

Ukazatel celkové zadluženosti (C_{zadl}) vymezuje podíl cizího kapitálu k jeho celkovým aktivům. Ukazatel říká, v jakém rozpětí organizace používá cizí kapitál k financování svého podnikání (Rejnuš, 2014). Celková zadluženost je označována také jako ukazatel věřitelského rizika – debt ratio. Všeobecně platí, že se vzrůstajícími hodnotami celkové zadluženosti se zvyšuje riziko pro věřitele. Debt ratio se klasifikuje ve spojitosti s celkovou výnosností a strukturou cizího kapitálu (Růčková, 2011). Mulačová, Mulač a kolektiv (2013) ještě doplňují maximální hranici ukazatele, kterým je jedna. Pokud ukazatel celkové zadluženosti dosáhne zmiňované hodnoty, tak je firma financována jen cizími zdroji. Nulový výsledek ukazatele poukazuje na situaci, kdy podnik převážně pracuje s vlastním kapitálem (Mulačová, Mulač et al., 2013). Vzorec celkové zadluženosti zní (Rejnuš, 2014, s. 237):

- **celková zadluženost = cizí kapitál / celková aktiva.**

Hodnocení celkové zadluženosti na základě výsledků naznačuje tabulka 14. Rejnuš neuvádí ve svém hodnocení situaci, kdy celková zadluženost dosáhne nižších hodnot než 0,30. Ale z logiky věci se dá usoudit, že taková zadluženost ($C_{zadl} < 0,30$) bude ohodnocena jako nižší stupeň zadlužení.

Tabulka 14 – Hodnocení celkové zadluženosti

Výsledná hodnota	Hodnocení
$C_{zadl} \in (0,30-0,50)$	průměrná zadluženost
$C_{zadl} \in (0,50-0,70)$	vyšší stupeň zadluženosti
$C_{zadl} > 0,70$	riziková zadluženost
$C_{zadl} > 1$	předlužený podnik

Zdroj: Rejnuš, O., 2014. *Finanční trhy*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 274, vlastní úprava

4.2 Zadluženost vlastního kapitálu

Zadluženost vlastního kapitálu (debt equity ratio) porovnává cizí kapitál s kapitálem vlastním. V případě stoupajících hodnot ukazatele roste riziko také pro věřitele z důvodu neschopnosti společnosti splácet své závazky. V ideálním případě ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu nepřesahuje hodnotu 0,7 (Rejnuš, 2014).

Výpočet zadluženosti vlastního kapitálu vychází z poměru cizího a vlastního kapitálu, jak naznačuje vzorec (Rejnuš, 2014, s. 274):

- **zadluženost vlastního kapitálu = cizí kapitál / vlastní kapitál.**

Často se pracuje i s převrácenou hodnotou zadluženosti vlastního kapitálu, která vyhodnocuje míru finanční samostatnosti společnosti. U tohoto ukazatele je ale nutné zohlednit leasingové financování. Hodnota cizího kapitálu se změní přičtením leasingu, čímž se zaručí objektivní analýza. Je důležité vědět, že leasingové financování není součástí rozvahy (Růčková, 2011).

4.3 Míra samofinancování

Míra samofinancování udává poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům. Tudíž informuje o tom, v jaké výši jsou aktiva financována vlastními zdroji. Míra samofinancování se vypočítá podle vzorečku (Rejnuš, 2014, s. 274):

- **míra samofinancování = vlastní kapitál / celková aktiva.**

Hodnoty míry samofinancování se u „zdravých“ podniků pohybují kolem 0,5 a více. Ještě akceptovatelným výsledkem ukazatele je 0,3 (Rejnuš, 2014). Míra samofinancování je doplňkovým ukazatelem k celkové zadluženosti a oproti ní se ve vzorci liší jen tím, že se do čitatele dosazuje vlastní kapitál. Součet výsledků obou dvou ukazatelů se přibližně pohybuje kolem jedné, ale ne více (Černohorský, Teplý, 2011). Růčková (2011) tvrdí, že ukazatel samofinancování je jedním z nejvýznamnějších ukazatelů zadluženosti v rámci posuzování finanční situace podniku. Míru samofinancování nazývá jako koeficient samofinancování (equity ratio).

4.4 Úrokové krytí

Úrokové krytí je důležitým ukazatelem z pohledu financování cizími zdroji, které jsou úročeny. Jestliže výsledek úrokového krytí je jedna, tak firma disponuje se ziskem. Výše zisku stačí sice na úhradu úroků, ale ne na zaplacení daňových povinností a ani na čistý zisk pro vlastníka. Hodnota jedna je tedy nedostačující. Vhodným výsledkem úrokového krytí jsou hodnoty vyšší než pět (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013). Růčková, Roubíčková (2012) o ukazateli úrokového krytí říkají, že slouží ke zjištění, zda je pro společnost výše dluhového zatížení snesitelná. Rejnuš (2014) ukazatel úrokového krytí (times interest earned ratio) definuje jako zdroj informací o tom, kolikrát EBIT přesáhne nákladové úroky organizace. Úrokové krytí je tvořeno poměrem dvou veličin (Rejnuš, 2014, s. 274):

- **úrokové krytí = EBIT / úrokové náklady.**

Knápková, Pavelková, Šteker (2013) uvádějí, že EBIT lze nahradit cash flow z provozní činnosti. Zhodnocení zadluženosti na základě úrokového krytí obsahuje tabulka 15.

Tabulka 15 – Hodnocení úrokového krytí

Výsledná hodnota	Hodnocení
úrokové krytí $\in$ (6-8)	dobře prosperující podnik
úrokové krytí < 4	značná obezřetnost
úrokové krytí < 2	kritická situace

Zdroj: Rejnuš, O., 2014. *Finanční trhy*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 274, vlastní úprava

4.5 Doba splácení dluhu z Cash Flow

Jeden z dalších ukazatelů zadluženosti je postaven na bázi cash flow (CF) a jde o dobu splácení dluhu z CF. Ukazatel vystihuje dobu (v letech), za kterou je společnost schopna zaplatit své závazky vlastním zapříčiněním z cash flow. Za optimální je považována snižující se tendence ukazatele (Knápková, Pavelková, Šteker). VzorEC doby splácení dluhu z CF zní (Rejnuš, 2014, s. 283):

• **doba splácení dluhu = (celkové dluhy – peněžní prostředky) / bilanční CF**,
kde bilanční CF se spočítá jako součet výsledku hospodaření, odpisů a salda přechodných pasiv snížený o saldo přechodných aktiv. Slovní ohodnocení doby splácení dluhu z CF naznačuje tabulka 16.

Tabulka 16 – Hodnocení doby splácení dluhu z CF

Výsledná hodnota	Hodnocení
Splácení dluhu z CF < 3 roky	Výborný (1bod)
Splácení dluhu z CF < 5 let	Velmi dobrý (2body)
Splácení dluhu z CF < 12 let	Průměrný (3body)
Splácení dluhu z CF > 12 let	Špatný (4body)
Splácení dluhu z CF > 30 let	Ohrožen insolvencí (5 bodů)

Zdroj: Rejnuš, O., 2014. *Finanční trhy*. Praha: Grada Publishing a. s., s. 284, vlastní úprava

5 Výkaz zisku a ztrát z pohledu nemocnic

Pro analytickou podporu praktické části mé diplomové práce na téma Výkaz zisku a ztrát z pohledu nemocnic jsem aplikovala několik různých metod. Výběr metod se odvíjel na základě vymezených cílů. Jelikož mým úkolem bylo nalézt vhodné ukazatele vedoucí ke zjištění efektivnosti hospodaření nemocnic, rozhodla jsem se pro analýzu bonitních a bankrotních modelů. Bonitní a bankrotní modely jsou složeny ze širokého spektra ukazatelů, což umožňuje podnik (nemocnici) zanalyzovat z více úhlů pohledů. Zvolila jsem tři bonitní a dva bankrotní modely. Z řad bonitních modelů padla volba na rychlý test, index bonity a IN05. Skupinu bankrotních modelů zastoupil Altmanův model tzv. Z-score pro nekótované podniky na trhu a Tafflerův bankrotní model, modifikovaná verze. Vhodné ukazatele jsem vytrídila z bonitních a bankrotních modelů podle toho, zda vývoj individuálních ukazatelů odpovídal vývoji celého bonitního/bankrotního modelu. Literatura uvádí za největší nevýhodu bonitních a bankrotních modelů jednoduchou komparaci, která nemusí odhalit všechny problémy. Proto jsem rozbor modelů podpořila výpočty ukazatelů zadluženosti. Zaměřila jsem se na celkovou zadluženost, zadluženost vlastního kapitálu, koeficient samofinancování a dobu splácení dluhu z CF. Dalším cílem práce bylo shrnout nejzásadnější rozdíly při zjišťování výsledku hospodaření u rozdílných právních forem nemocnic. Srovnání proběhlo mezi akciovou společností a příspěvkovou organizací. V návaznosti na rozdíly při stanovení výsledku hospodaření u odlišných právních forem nemocnic, jsem vytvořila návrh tvořený stejnými typy nákladů, výnosů a VH objevující se u akciové společnosti i příspěvkové organizace.

Při hledání příčin, které nejvíce ovlivnily výsledné hodnocení modelů a ukazatelů, jsem se obrátila na ekonomy nemocnic. S ekonomy jsem vedla řízené osobní rozhovory, jejichž závěrem bylo nalezení významných důsledků změn ale i jejich individuální názory na vybrané bonitní a bankrotní modely. Pro zpracování návrhu stejných typů nákladů, výnosů a VH jsem použila vertikální analýzu výkazů zisků a ztrát. Vertikální analýza prozradila, v jaké procentuální výši jsou položky k nastavené základně – celkovým výnosům. Výpočty mi pomohly k rozlišení největších položek.

Modely a ukazatele jsem propočítala a porovnávala v rámci pětiletého období (2009 – 13) hospodaření Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o. U pelhřimovské nemocnice jsem položky za hlavní a hospodářskou činnost zahrnula do jednoho součtu. Jako podklady mi posloužily účetní výkazy nemocnic - rozvaha a výkaz zisku a ztrát a výroční zprávy z veřejně dostupných zdrojů, ale i interní dokumenty nemocnic (analytická evidence nákladů a výnosů)

spolu s rozhovory s ekonomy. Stanovení rozdílů při určování výsledku hospodaření u odlišných právních forem nemocnic se uskutečnilo na základě sestavených výkazů zisku a ztrát z roku 2013.

5.1 Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.

Nemocnice Jindřichův Hradec, akciová společnost je zřízena od roku 2005 Jihočeským krajem, který je jejím jediným zakladatelem a akcionářem. Dříve jindřichohradecká nemocnice vystupovala jako Okresní nemocnice ve formě příspěvkové organizace. Nemocnice poskytuje komplexní zdravotní služby spolu s pronájmem nemovitostí, hostinskou činností či silniční motorovou dopravou (více v příloze 8). Základní údaje o nemocnici (Výpis z obchodního rejstříku Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s., © 2015):

- **datum zápisu:** 30. září 2005,
- **obchodní firma:** Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.
- **sídlo:** Jindřichův Hradec, U Nemocnice 380/III, PSČ 377 38,
- **identifikační číslo:** 260 95 157,
- **právní forma:** akciová společnost,
- **statutární orgán:** představenstvo (5 členů).

Vybrané zdravotnické a ekonomické ukazatele jindřichohradecké nemocnice za rok 2013 jsou uvedeny v tabulce 17

Tabulka 17 – Vybrané ukazatele Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. za rok 2013

Ukazatel	Počet
lůžka	358
lůžková oddělení	10
využití lůžkového fondu (v %)	68
lékaři	108
středně zdravotnický personál	346
náklady (v tis. Kč)	490 214
výnosy (v tis. Kč)	490 566
výsledek hospodaření (v tis. Kč)	352

Zdroj: NEMOCNICE JINDŘICHŮV HRADEC, A. S. *Výroční zpráva 2013 Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.* [online]. [Jindřichův Hradec]: Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s., 16. dubna 2014 [cit 2015 01-24]. Dostupné z: <http://www.nemih.cz/vyrocní-zpravy-spolecnosti>

Nemocnice Jindřichův Hradec, akciová společnost je akreditovanou nemocnicí, která získala v průzkumech HealthCare Institute významná ocenění. V roce 2008 jí

bylo uděleno první místo v anketě *Nemocnice ČR 2008 očima pacientů*. V roce 2014 v téže anketě, která byla rozdělena do dvou kategorií – ambulantní pacienti a hospitalizovaní, se umístila na prvních dvou pozicích. Nemocnice prošla zásadními stavebními úpravami. Nově byl vybudován pavilon D, ve kterém se najde polovina všech nemocničních akutních lůžek. Dalším výrazným krokem v modernizaci byla rekonstrukce pavilonu C. Pavilon C má čtyři oddělení, která díky přestavbě rozšířila své prostory (nové ambulance, operační sály, pokoje pro pacienty) a získala nové zdravotnické přístrojové vybavení. Nemocnice otevřela nové oddělení následné intenzivní péče a urgentní příjem, tzv. Emergency.

5.2 Nemocnice Pelhřimov, p. o.

Nemocnice Pelhřimov, příspěvková organizace spadá do zdravotního systému Kraje Vysočina (vlastník nemocnice) a je jím zřízena od roku 2003. Nemocnice poskytuje základní i specializovanou zdravotní péči spolu s doplňkovou činností jako je např. výdej a prodej léčivých přípravků, hostinská činnost, silniční motorová doprava či pronájem nemovitostí. Podrobnější informace o rozsahu předmětu podnikání a doplňkové činnosti (příloha 9) jsou uvedeny v obchodním rejstříku, z kterého jsou čerpány také následující údaje (Výpis z obchodního rejstříku Nemocnice Pelhřimov, p. o., © 2014):

- **datum zápisu:** 6. listopad 2004,
- **obchodní firma:** Nemocnice Pelhřimov, příspěvková organizace
- **sídlo:** Pelhřimov, Slovanského bratrství 710,
- **identifikační číslo:** 005 11 951,
- **právní forma:** příspěvková organizace,
- **statutární orgán:** ředitel.

Tabulka 18 poukazuje na vybrané zdravotnické a ekonomické ukazatele nemocnice v roce 2013.

Pelhřimovská nemocnice se pyšní několika oceněními. Několikrát se zúčastnila soutěže *Bezpečná nemocnice*, ve které obsadila první příčky v různých kategoriích v letech 2009 - 2012. Dále se zapojila v roce 2011 do projektu *Nemocnice podporující zdraví*⁸ Světové zdravotnické organizace, za které získala v roce 2013 zlaté ocenění. Projekt byl realizován na oddělení ortopedie. Nemocnice obstála také úspěšně v akreditačním šetření. Nemocnice prošla celou řadou rekonstrukcí. Za nejrozsáhlejší a nejzásadnější opravy jsou považovány zrekonstruované pavilony

.....
⁸ Klíčová témata projektu byla kouření, stravování a pohybová aktivita.

v roce 2010. V současné době (2015) dochází k přestavbě budovy oddělení hematologie a transfuziologie.

Tabulka 18 – Vybrané ukazatele Nemocnice Pelhřimov, p. o. za rok 2013

Ukazatel	Počet
lůžka	340
lůžková oddělení	10
využití lůžkového fondu (v %)	71,84
lékaři	106
středně zdravotnický personál	344
náklady (v tis. Kč)	501 675
výnosy (v tis. Kč)	501 805
výsledek hospodaření (v tis. Kč)	130

Zdroj: NEMOCNICE PELHŘIMOV, P. O. *Výroční zpráva za rok 2013 Nemocnice Pelhřimov, p. o.* [online]. [Pelhřimov]: Nemocnice Pelhřimov, p. o., březen 2014 [cit 2015-01-24]. Dostupné z: <http://www.hospital-pe.cz/dok/2013.pdf>

5.3 Rozdíly při zjišťování VH u odlišných právních forem nemocnic

Základním krokem pro určení výsledku hospodaření je stanovení rozdílu mezi náklady a výnosy bez ohledu na to, o jakou právní formu se jedná. Přesto v rámci odlišných právních forem podnikání (akciová společnost, příspěvková organizace) dochází v průběhu výpočtu hospodářského výsledku k určitým rozdílům. Jedna z odlišností se odráží v použití nákladových a výnosových položek. Každá ze zmiňovaných forem podnikání pracuje s několika typy nákladů a výnosů, které jsou charakteristické jen pro její druh právní formy. Souhrn vybraných specifických nákladů, výnosů a výsledků hospodaření, které se objevují ve výkazu zisku a ztráty vždy jen u jedné z analyzovaných nemocnic, uvádí tabulka 19. Problematiku některých položek přiblížím v následujícím textu.

Nastane-li akciové společnosti mimořádná událost, tak je účtovaná na účtech mimořádné náklady a mimořádné výnosy a v souvislosti se zaúčtováním se vytvoří mimořádný výsledek hospodaření a daň z příjmů z mimořádné činnosti. Příspěvková organizace nemá ve své účetní osnově speciálně vyhrazené účty pro mimořádné náklady a výnosy, ale v případě jejich vzniku o nich účtuje na účtech ostatních nákladů/výnosů. Příspěvková organizace má možnost poskytovat a přijímat peněžní prostředky z veřejných či jiných rozpočtů, tzv. transfery. K jejich evidenci má ve VZZ vyhrazenou skupinu nákladových (náklady na transfery) a výnosových (výnosy

z transferů) účtů. Přijaté a poskytnuté transfery se ve výkazu rozlišují na náklady/výnosy vybraných ústředních a místních vládních institucí. Náklady na transfery nemá Nemocnice Pelhřimov žádné, účtuje pouze o výnosech z transferů poskytnuté zřizovatelem. Nemocnice JH jako akciová společnost s transfery nepracuje, případné dotace ze státního rozpočtu účtuje ve skupině ostatních provozních výnosů. Obě právní formy vytvářejí fondy. U akciové společnosti slouží fondy (kapitálové, rezervní) zejména k navýšení vlastního kapitálu, k případnému krytí ztráty či k péči o zaměstnance. Využití fondů a. s. ale nevstupuje do výnosových položek, jako je tomu u příspěvkové organizace. Ta hospodáří s prostředky z fondu reprodukce majetku (FRM), odměn a oběžných aktiv, rezervního fondu (RF), fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) aj. Prostředky čerpá např. na opravy a udržování majetku (FRM), k úhradě ztráty z předchozích let (RF) či k úhradě překročení prostředků na platy (fond odměn).

Tabulka 19 – Rozdílné položky VZZ Nemocnice JH, a. s., Nemocnice Pelhřimov, p. o.

Položky VZZ	Nemocnice JH, a. s.	Nemocnice Pelhřimov, p. o.
Náklady	Mimořádné náklady	-
	Daň z příjmů z mim. činnosti	-
	-	Náklady na transfery
	Převod podílu na VH společníkům	-
Výnosy	-	Čerpání fondů
	Mimořádné výnosy	-
	Výnosy z krátkodobého FM	.*
	-	Výnosy z transferů
Výsledek hospodaření	Provozní VH	-
	Finanční VH	-
	VH za běžnou činnost	-
	Mimořádný VH	-

Zdroj: vlastní zpracování podle Výkazu zisku a ztrát k 31. 12. 2013 Nemocnice JH, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o.

*Poznámka: *Nemocnice Pelhřimov výnosy z FM eviduje, ale extra rozlišuje jen dlouhodobé*

Tabulka 20 přehledněji zobrazuje jednotlivé druhy výsledků hospodaření, které se vyskytují ve výkazu zisku a ztrát akciové společnosti a příspěvkové organizace spolu s jejich výpočty. Pro akciovou společnost je typické, že její výkaz zisku a ztrát obsahuje více druhů výsledku hospodaření – provozní, finanční, za běžnou činnost a mimořádný, které ve VZZ p. o. nenalezneme. Jednotlivé druhy výsledků hospoda-

ření akciové společnosti lze brát jako mezistupně pro výpočet výsledku hospodaření za účetní období a před zdaněním. Součet provozního a finančního výsledku tvoří VH za běžnou činnost, který se snižuje o daň z příjmu z běžné činnosti. Pokud k výsledku hospodaření za běžnou činnost se přičte výsledek mimořádný a odečte se převod podílu na VH společníkům, vznikne výsledek hospodaření za účetní období. VH za účetní období Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. byl v průběhu pěti let tvořen jen výsledkem hospodaření běžné činnosti, neboť nemocnice ani jednou nevykázala mimořádnou činnost a převod podílů společníkům. Výsledek hospodaření před zdaněním je složen z provozního a finančního VH, mimořádných výnosů a nákladů. Z důvodu neexistence mimořádných činností do VH před zdaněním jindřichohradecké nemocnice nevstoupily žádné mimořádné náklady ani výnosy.

Tabulka 20 – Jednotlivé druhy VH Nemocnice JH, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o.

Výsledek hospodaření	Nemocnice JH, a. s.	Nemocnice Pelhřimov, p. o.
Provozní	provozní náklady – provozní výnosy	-
Finanční	finanční náklady - finanční výnosy	-
Za běžnou činnost	provozní VH + finanční VH – daň z příjmu za běžnou činnost	-
Mimořádný	mim. náklady – mim. výnosy – daň z příjmů z mim. činnosti	-
Účetního období*	VH za běžnou činnost + mim. VH – převod podílů na VH společníkům	VH z hlavní činnosti + zisk po zdanění z činnosti hospodářské
Před zdaněním	provozní VH + finanční VH – mim. náklady + mim. výnosy	celkové náklady (mimo daň z příjmů) – celkové výnosy

Zdroj: vlastní zpracování

*Poznámka: * a. s. používá označení VH za účetní období, p. o. užívá VH běžného účetního období*

Příspěvková organizace má ve VZZ uvedeny jen dva typy výsledku hospodaření – před zdaněním a běžného účetního období. V rámci svého hospodaření dodržuje jistá specifika, která se na hospodářský výsledek vztahují. Pokud vykonává k hlavní činnosti ještě činnost doplňkovou (hospodářskou, vedlejší), tak je povinna zveřejňovat odděleně náklady a výnosy za obě dvě činnosti. Oddělené sledování je projevem skladby výsledků hospodaření. VH běžného účetního období je tvořen výsledkem hospodaření z hlavní činnosti a ziskem po zdanění z činnosti hospodářské. VH před zdaněním se zjistí zvlášť za obě činnosti jako rozdíl celkových nákladů (bez daně z příjmů) a výnosů. K tomu všemu je hospodářská činnost vykonávána jen v případě dosažení zisku. Jestliže začne být ztrátová, musí být ukončena. Vyge-

nerovaný zisk se často používá na vyrovnání ztráty z hlavní činnosti. Nemocnice Pelhřimov, p. o. měla v průběhu pěti let hlavní činnost vždy ztrátovou. Přesto díky ziskové vedlejší činnosti dosáhla kromě r. 2010 kladných VH běžných účetních období. Hodnoty u obou dvou výsledků hospodaření byly ve VZZ stejné, neboť daň z příjmů nevycházela k proplacení za žádný rok z období 2009 – 13.

Tabulka 21 – Návrh stejných typů nákladů, výnosů a VH nemocnic a. s. a p. o.

Položky	a. s	p. o.
Spotřeba	Spotřeba materiálu a energie, služby	Spotřeba materiálu, energie, ostatní služby
Náklady z prodeje	Náklady vynaložené na prodané zboží	Prodané zboží
Opravy a udržování	Revize a přezkušování, ostatní údržba, opravy a udržování	Opravy a udržování
Osobní náklady	Mzdové náklady, náklady na sociální a zdravotní pojištění	Mzdové náklady, zákonné sociální pojištění
Odpisy majetku	Odpisy DHNM	Odpisy DM
Ostatní provozní náklady	Ostatní provozní náklady	Ostatní náklady z činnosti
Finanční náklady	Nákladové úroky	Úroky
Daň z příjmu	Daň z příjmu za běžnou činnost	Daň z příjmu
Aktivace*	Aktivace	Aktivace oběžného majetku
Tržby z prodeje	Tržby za prodej zboží, vlastních výrobků a služeb, materiálu	Výnosy z prodaného zboží, služeb, materiálu
Ostatní provozní výnosy	Ostatní provozní výnosy	Ostatní výnosy z činnosti
Výsledek hospodaření	VH za účetní období	VH běžného účetního období

Zdroj: vlastní zpracování

*Poznámka: *Aktivaci a. s. zařazuje do výnosů, p. o. o ní účtuje od r. 2012 v nákladech s mínusem*

Tabulka 21 zobrazuje návrh stejných typů nákladů, výnosů a výsledků hospodaření, které jsou obsaženy u obou dvou právních forem podnikání. Návrh lze použít k porovnání nemocnic s odlišnou právní formou (a. s., p. o.) z hlediska nejvíce zatěžovaných položek obsažených ve výkazu zisku a ztrát. Zaměřila jsem se především na ty položky, které v průběhu pěti analyzovaných let dosahovaly výrazně vysokých procentuálních hodnot v rámci vertikální analýzy výkazu. Zbylé položky jsem vybrala na základě jejich vypovídací schopnosti (vztahují se k zadluženosti, jsou nedílnou součástí provozu, mají podstatný vliv na hospodaření) nebo jako doplněk

k položkám splňující nastavená kritéria. Popis postupu výběru položek s jejich procentuálním vyjádřením a spolu s doplňujícími údaji obsahuje příloha 10.

Výpočet výsledku hospodaření vychází u obou dvou právních forem ze stejného předpokladu (rozdíl nákladů a výnosů), ale přesto se najde několik odlišností při jeho zjišťování. Rozdíly jsou způsobeny zvláště základní charakteristikou právních forem, způsobem hospodaření, strukturou výkazu zisku a ztrát i nastavením účetní osnovy a vnitřních směrnic. Do difference nejčastěji zasahuje používání různých druhů nákladových a výnosových položek, potažmo i výsledků hospodaření specifických pro jednotlivé právní formy. Existuje několik typů nákladů a výnosů, které jsou součástí výkazu jen u jedné z právních forem podnikání. Mezi nejvíce specifické položky patří výnosy z transferů a čerpání fondů (příspěvková organizace), náklady, výnosy a daň z příjmů z mimořádné činnosti (akciová společnost) a vybrané druhy výsledku hospodaření. VH je ve výkazu zisku a ztrát akciové společnosti mnohočetně zastoupen. Náklady a výnosy akciové společnosti jsou rozděleny navíc do tří VH podle účelu jejich použití. Rozlišuje se provozní, finanční a mimořádný výsledek hospodaření. Spojením provozního a finančního VH vzniká VH za běžnou činnost, který je ještě očištěn o daň z příjmů z běžné činnosti. Tyto tři, respektive čtyři různé druhy VH jsou použity pro zjištění VH za účetní období a před zdaněním. Příspěvková organizace všechny své náklady a výnosy zahrnuje jen do dvou typů výsledku hospodaření bez ohledu na to, zda souvisejí s činností, finančními událostmi, transfery nebo s daní z příjmů. Jedná se o VH běžného účetního období a před zdaněním. Specifikem p. o. je oddělené sledování nákladů, výnosů i výsledku hospodaření za hlavní a hospodářskou činnost. Podmínkou pro vykonávání hospodářské činnosti je její ziskovost, která se také odráží ve výpočtu VH běžného účetního období. Výsledek hospodaření běžného účetního období je tvořen VH z hlavní činnosti a ziskem po zdanění z činnosti hospodářské.

6 Aplikace modelů a ukazatelů zadluženosti

V následujícím textu jsou v tabulkách uváděny jen výsledné hodnoty modelů a ukazatelů zadluženosti spolu s jejich hodnocením stavu nemocnic. Velikost jednotlivých položek, z kterých jsou tvořeny ukazatele modelů a ukazatele zadluženosti, je uvedena v přílohách 11 a 12. Příloha 11 dále obsahuje výsledky podílů jednotlivých ukazatelů vybraných bonitních a bankrotních modelů s dosazením do příslušných vzorců. V kapitolách shrnutí bonitních a bankrotních modelů a ukazatelů zadluženosti jsou zmíněny příčiny, které nejvýrazněji ovlivnily stav hospodaření. Konkrétní zdroje změn jsou publikovány na základě informací z řízených osobních rozhovorů s ekonomy obou nemocnic.

6.1 Rychlý test

Z analýzy rychlého testu vyplývá, že jindřichohradecká nemocnice za pět let ani jednou nedosáhla na hodnoty odsunující podnik do bankrotní zóny. Vždy se držela v šedé zóně s poměrně vyrovnanými výsledky. Oproti tomu Nemocnice Pelhřimov střídala dvě zóny, šedou a bankrotní (tabulka 23). Graf 1 přehledně zobrazuje výsledky rychlého testu obou dvou nemocnic za roky 2009 - 2013.

Tabulka 22 – Rychlý test Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Roky	Nemocnice JH			Nemocnice Pelhřimov		
	Finanční stabilita	Výnosová situace	Celková známka	Finanční stabilita	Výnosová situace	Celková známka
2009	1	4	2,5	3	4,5	3,75
2010	1	4,5	2,75	3	5	4
2011	1	3,5	2,25	1	4	2,5
2012	1	4	2,5	1	4	2,5
2013	1	4,5	2,75	1,5	4,5	3

Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce rychlého testu

Nemocnice Jindřichův Hradec v analyzovaných letech měla problematické pouze ukazatele výnosové situace (CF v tržbách, ROA). Ukazatele finanční stability (koef. samofinancování, doba splácení dluhu z CF) prošly výborným hodnocením, což přispělo k tomu, že nemocnice nebyla hodnocena jako bankrotní (tabulka 22, 23). Rychlý test nemocnici postavil ve všech zkoumaných letech do šedé zóny. Hodnoty CF v průběhu pěti let měly poměrně kolísavý charakter. Výjimkou nebyly ani záporné hodnoty (2010, 2013). ROA ovlivnil zejména záporný EBT (2009) a v dalších letech ne příliš jeho vysoké hodnoty.

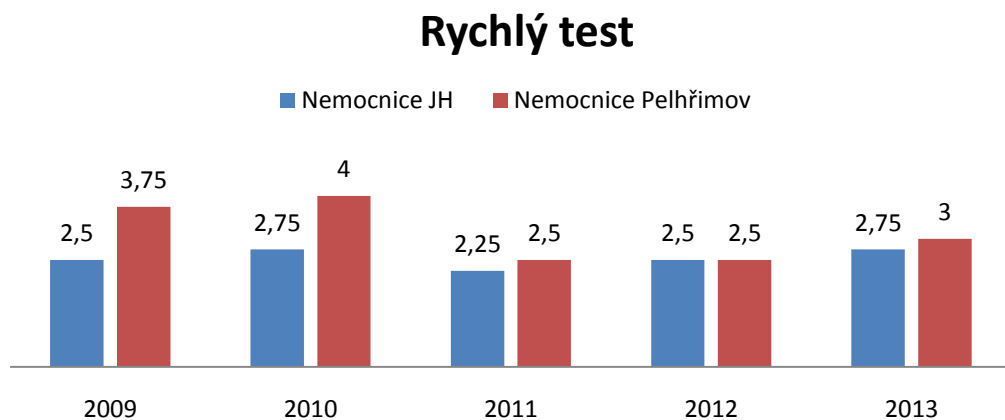
Tabulka 23 – Hodnocení rychlého testu Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 -2013

Roky	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Rychlý test	Hodnocení	Rychlý test	Hodnocení
2009	2,5	šedá zóna	3,75	bankrot
2010	2,75	šedá zóna	4	bankrot
2011	2,25	šedá zóna	2,5	šedá zóna
2012	2,5	šedá zóna	2,5	šedá zóna
2013	2,75	šedá zóna	3	bankrot

Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce rychlého testu, hodnocení podle tabulky 8

Nemocnice Pelhřimov v roce 2009, 2010 a 2013 inklinovala k bankrotu. Ohrožení úpadkem bylo způsobeno zejména špatnými výsledky ukazatelů výnosové situace (tabulka 22). K negativním výsledkům přispěla i doba splácení dluhu z CF. Příčinou bylo záporné cash flow a v r. 2010 se k zhoršení situace přidal záporný EBT. V letech 2011 - 12 se stav Nemocnice Pelhřimov zlepšil, přehoupl se do šedé zóny. Napomohl k tomu nárůst finančního majetku, EBT a kladné CF.

Graf 1 – Rychlý test Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009- 2013

Zdroj: vlastní zpracování

6.2 Index bonity

Index bonity (tabulka 24) Nemocnici Jindřichův Hradec identifikoval zprvu jako nemocnici bojující se špatnou situací a problémy, které ji stavěly do pozice bankrotního podniku. Rokem 2011 se nemocnice vyhoupla do bonitní zóny. Charakteristika bonity ji ale dlouho nevydržela, neboť se opět dostala do oblasti

hrozícího úpadku. Pelhřimovská nemocnice na základě svého indexu bonity (tabulka 24) střídala dvě fáze bankrotního charakteru – špatnou situaci a určité problémy. Graf 2 přibližuje index bonity jindřichohradecké a pelhřimovské nemocnice v letech 2009 – 13.

Index bonity Nemocnice Jindřichův Hradec prošel roky 2009 - 2011 třemi různými fázemi. IB pro r. 2009 vyšel negativní. Špatná situace byla zapříčiněná především záporným EBT. V r. 2010 bylo pro změnu záporné CF, ale EBT se vyšplhal do plusu, což index zvýšilo a jeho hodnota se ocitla v lepší zóně. Díky rostoucím výsledkům IB se nemocnice v r. 2011 dostala ze situace ohrožení a atakovala hraniční hodnoty bonitních podniků. Příčinou bonity bylo zvýšené CF a EBT oproti předcházejícím rokům. Rokem 2012 nemocnice zabředla do zóny bankrotu, která se o rok později ještě více prohloubila. EBT a CF se v těchto letech rapidně snížily. EBT ale zůstal v kladných číslech na rozdíl od CF (r. 2013 záporná hodnota).

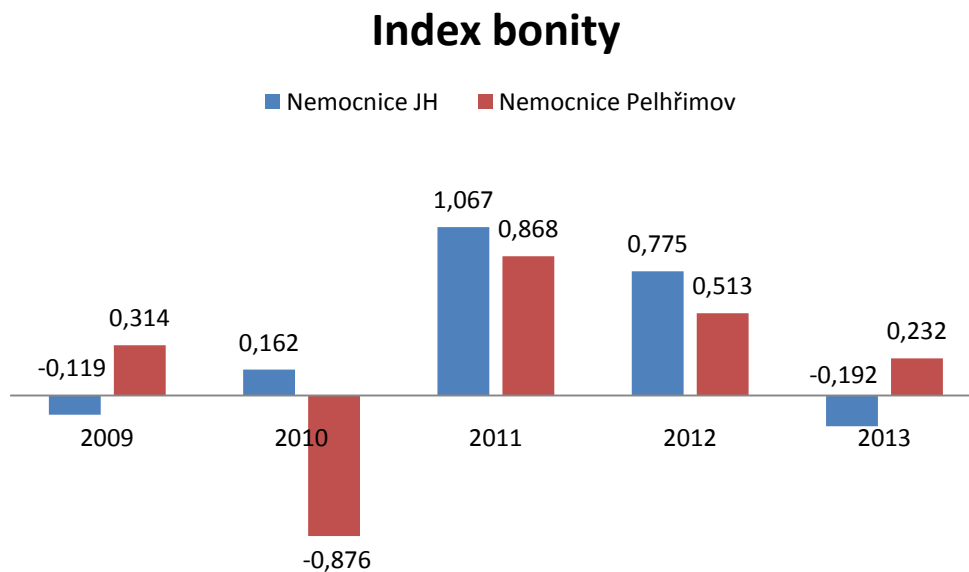
Tabulka 24 – Hodnocení IB Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 2013

Roky	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Index bonity	Hodnocení	Index bonity	Hodnocení
2009	-0,119	špatná situace, bankrot	0,314	špatná situace, bankrot
2010	0,162	problémy, bankrot	-0,876	špatná situace, bankrot
2011	1,067	dobrá situace, bonita	0,868	problémy, bankrot
2012	0,775	problémy, bankrot	0,513	problémy, bankrot
2013	-0,192	špatná situace, bankrot	0,232	problémy, bankrot

Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce IB, hodnocení podle tabulky 9

Index bonity Nemocnice Pelhřimov nasvědčuje o hrozícím úpadku ve všech letech. Špatnou situaci se klasifikoval r. 2009. Negativní výsledky se ještě více zhoršily v dalším roce kvůli zápornému EBT i CF. Minusové CF nemocnici sužovalo už v r. 2009 a v 2010 se jeho hodnota snížila o dalších 23 889 tis. Kč. V 2011 se nemocnice přehoupala do oblasti vypovídající jen o určitých problémech. V tomto roce se dokonce IB s hodnotou 0,868 přiblížil k rozhraní „dobré“ zóny (1;2). Zdrojem zlepšení je nárůst CF (o 49 863 tis. Kč). O rok později došlo sice k poklesu IB (nižší CF, EBT), ale ještě se udržel v okruhu problémů. To platilo i pro r. 2013, ale výsledek indexu bonity poukazuje na zhoršení hraničící se špatnou situací. Hodnoty IB ovlivnilo zejména záporné CF a klesající EBT (v porovnání s r. 2011-12).

Graf 2 – Index bonity Nemocnice JH, Pelhřimov za roky 2009-13

Zdroj: vlastní zpracování

6.3 Index IN05

Jedním z ukazatelů indexu IN05 je úrokové krytí (ukazatel zadluženosti). Nemocnice Jindřichův Hradec nevykázala v žádném roce nákladové úroky a pelhřimovská nemocnice úroky evidovala pouze za r. 2010 a 2011. Přesto neexistence úroků měla zcela minimální vliv na IN05. Graf 3 naznačuje výsledné hodnoty indexu IN05 Nemocnice Jindřichův Hradec a Pelhřimov za pět let.

Tabulka 25 – Hodnocení IN05 Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013

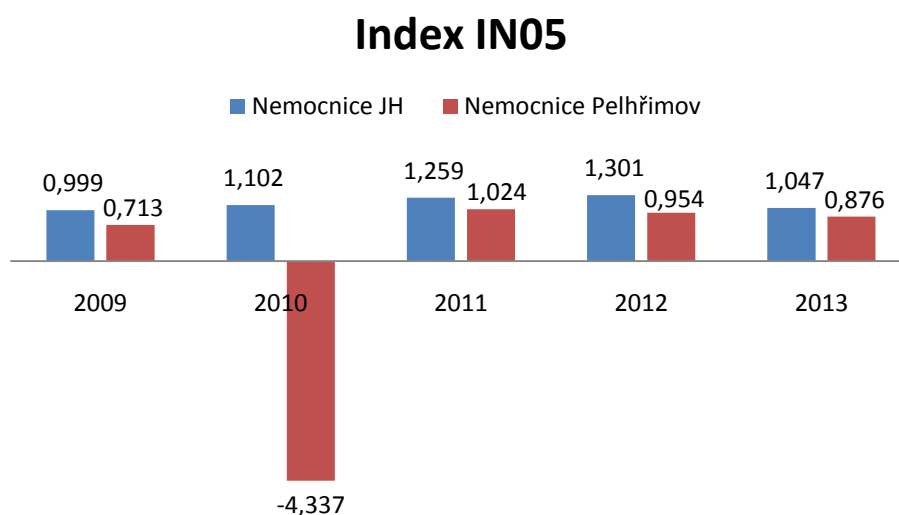
Roky	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	IN05	Hodnocení	IN05	Hodnocení
2009	0,999	šedá zóna	0,713	bankrot
2010	1,102	šedá zóna	-4,337	bankrot
2011	1,259	šedá zóna	1,024	šedá zóna
2012	1,301	šedá zóna	0,954	šedá zóna
2013	1,047	šedá zóna	0,876	bankrot

Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce IN05, hodnocení podle tabulky 10

Nemocnice JH se na základě indexu IN05 (tabulka 25 pohybovala ve všech pěti letech v šedé zóně, která přesně nespecifikuje situaci organizace. Zajímavější průběh (tabulka 25) je vidět u Nemocnice Pelhřimov. V r. 2009 a 2010 netvořila žádnou hodnotu, resp. byla v úpadku. V dalších dvou letech se její index dostal do šedé zó-

ny, kdy ale hodnoty z r. 2012 nebyly daleko od hranice bankrotu. V posledním analyzovaném roce nemocnice dospěla do stádia označující bankrotní stav, ale IN05 měl poměrně blízko k šedé zóně. Index IN05 pelhřimovské nemocnice byl nejlepší v r. 2011.

Graf 3 – Index IN05 Nemocnice JH, Pelhřimov za roky 2009-13

Zdroj: vlastní zpracování

Nemocnice JH se nejvíce přiblížila r. 2012 k bonitnímu hodnocení. Při komparaci hodnot jednotlivých ukazatelů IN05 nelze ale jednoznačně určit, co bylo přímým důvodem k navýšení indexu. EBIT nebyl jedním z nejlepších a to je ukazateli s EBIT přisouzena nejvyšší váha.

Index IN05 v prvních dvou letech hodnotil Nemocnici Pelhřimov jako bankrotní společnost a negativní výše indexu v r. 2010 potvrdila upadající stav nemocnice. Podnětem špatné situace byl hlavně záporný EBIT. V r. 2011 EBIT atakoval kladné hodnoty (nejvyšší za všech 5 let) spolu s indexem. Velké rozdíly hodnot indexu mezi roky 2010 a 2011 posunuly nemocnici z bankrotní zóny do šedé, ve které byla ještě o rok později. Z důvodu klesajícího EBIT od r. 2012 uvedl poslední rok nemocnici opět do stavu ohrožení úpadkem. Přesto indexu IN05 roku 2013 chybělo málo k udržení se v šedé zóně.

6.4 Z-score

V případě výpočtů Z-score byl použit vzorec a hodnocení pro nekótované podniky na trhu, neboť kmenové akcie jindřichohradecké nemocnice nejsou na trhu obchodovatelné a Nemocnice Pelhřimov není akciovou společností. Z-score Nemocnice JH a Pelhřimov pro roky 2009 až 2013 zachycuje graf 4. Z-score v letech 2009 - 13

jindřichohradeckou nemocnici eliminovalo do šedé zóny, která neupřesňuje stav společnosti (tabulka 26). Nemocnici Pelhřimov v r. 2011 a 2012 vymezilo Z-score jako bonitní podnik. Ve zbylých letech se pelhřimovská nemocnice pohybovala v šedé zóně.

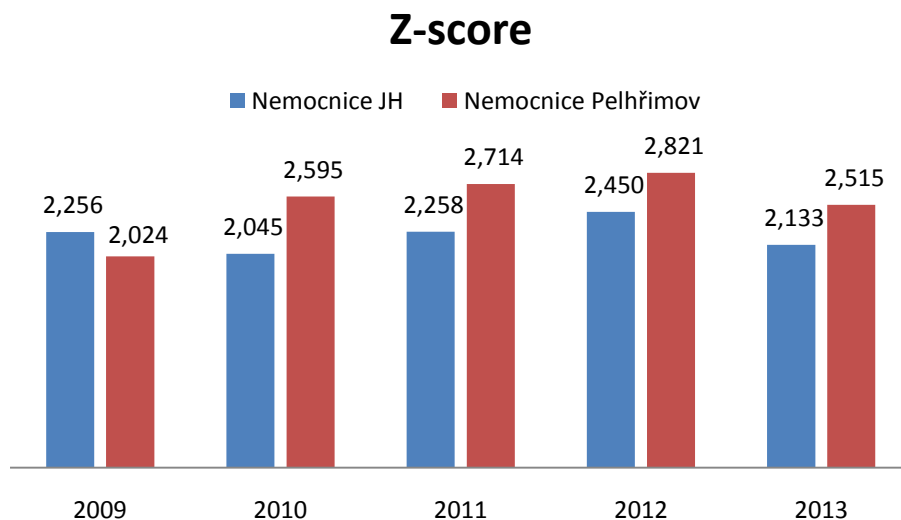
Tabulka 26 – Hodnocení Z-score Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Roky	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Z-score	Hodnocení	Z-score	Hodnocení
2009	2,256	šedá zóna	2,024	šedá zóna
2010	2,045	šedá zóna	2,595	šedá zóna
2011	2,258	šedá zóna	2,714	bonita
2012	2,450	šedá zóna	2,821	bonita
2013	2,133	šedá zóna	2,515	šedá zóna

Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce Z-score, hodnocení podle tabulky 12

Z-score Nemocnice Jindřichův Hradec nedefinovalo situaci, ve které se nemocnice nachází ani za jeden z pěti zkoumaných roků. Hodnoty Z-score se také ani v jednom roce nepřiblížily k hranici bonity nebo bankrotu, které by vzdáleně naznačily, kam se organizace spíše ubírá.

Graf 4 – Z-score Nemocnice JH, Pelhřimov za roky 2009 - 13

Zdroj: vlastní zpracování

Pelhřimovská nemocnice na základě Z-score (tabulka 26) vyšla jako bonitní organizace ve dvou po sobě jdoucích letech – 2011, 2012. Nárůst Z-score v r. 2011 byl způsoben zejména kladným EBIT a zadrženými výdělky. V r. 2010 byly oba ukaza-

tele záporné, kvůli čemuž byla nemocnice v šedé zóně. Z-score se rokem 2012 ještě o trochu zvýšilo. Příčinou byl především růst zadržených výdělků a snížení celkových závazků. Šedá zóna nemocnici postihla ještě v letech 2009 a 2013. Na r. 2009 měla největší vliv nízká hodnota vlastního kapitálu. V posledním roce nemocnice bojovala se snížením vlastního kapitálu, čistého pracovního kapitálu a zadržených výdělků a zvýšením závazků.

6.5 Tafflerův bankrotní model

Hodnoty Tafflerova bankrotního modelu obou nemocnic v letech 2009 až 2013 jsou zakresleny v grafu 5. Tafflerův bankrotní model dokázal více přiblížit stav Nemocnice Jindřichův Hradec než předchozí Z-score. Nemocnici stanovil jako bankrotní v r. 2009. Od r. 2010 do r. 2012 byla jindřichohradecká nemocnice charakterizována bonitou. Poslední rok Tafflerův model poukázal na šedou zónu. Nemocnici Pelhřimov Tafflerův model vyhodnotil jako bonitní ve všech pěti letech. Přesto hodnoty r. 2010 korespondovaly s hraničním intervalem šedé zóny. Souhrn hodnocení obou nemocnic je zahrnut v tabulce 27.

Tabulka 27 – Hodnocení Tafflerova modelu Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Roky	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Tafflerův model	Hodnocení	Tafflerův model	Hodnocení
2009	- 0,203	bankrotní	0,411	bonitní
2010	0,353	bonitní	0,312	bonitní
2011	0,388	bonitní	0,451	bonitní
2012	0,376	bonitní	0,477	bonitní
2013	0,260	šedá zóna	0,449	bonitní

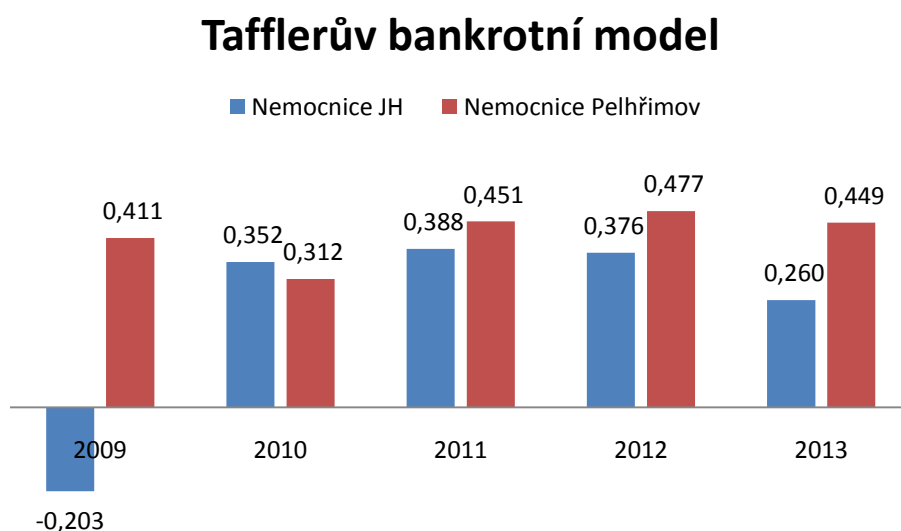
Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce Tafflerova modelu, hodnocení podle tabulky 13

V roce 2009 byla Nemocnice JH ohrožena bankrotem. Důvodem byl záporný EBT, vyšší cizí zdroje a aktiva. Hodnoty Tafflerova modelu se v letech 2010 až 2012 pohybovaly na hraničním intervalu pro podniky vykazující bonitu. Způsobil to hlavně kladný EBT, snížení cizích zdrojů a aktiv. V r. 2013 se nemocnice už neudržela v prostředí bonitních podniků, ale ocitla se na kraji šedé zóny. K poklesu došlo zejména rapidním snížením EBT v porovnání s kladnými hodnotami EBT v předchozích letech. Vliv mělo i navýšení cizího kapitálu.

Nemocnice Pelhřimov z pohledu Tafflerova bankrotního modelu vyšla jako bonitní podnik za všech pět let. Nejvyšší hodnoty měl model v r. 2011 a 2012, kdy výsledky podpořil především kladný EBT. V r. 2010 byl EBT záporný, což znamena-

lo zhoršení. Hodnoty se posunuly k hranici intervalu bonity a šedé zóny, ale přesto model zůstal v zóně bonity. EBT byl v r. 2013 kladný, ale jelikož jeho hodnoty byly nejnižší (v porovnání s kladnými EBT), tak se Tafflerův model snížil. Rok 2009 vykázal vysoké cizí zdroje, které i přes kladný EBT měly poměrně velký vliv na výsledné hodnoty modelu. Tafflerův model r. 2009 byl druhý nejhorší v průběhu pěti let.

Graf 5 – Tafflerův bankrotní model Nemocnice JH, Pelhřimov za roky 2009 - 13

Zdroj: vlastní zpracování

6.6 Shrnutí bonitních a bankrotních modelů

Bonitní (rychlý test, index bonity a IN05) a bankrotní (Z-score, Tafflerův model) modely určují finanční zdraví podniku prostřednictvím jednotlivých poměrových ukazatelů, z kterých jsou složeny. Bankrotní modely předvídají s předstihem možné ohrožení. Bonitní modely označují stav společnosti za dobrý nebo špatný. V případě vybraných modelů použitých k analýze je nutné podotknout, že kromě rychlého testu všechny zbylé modely ve svých vzorcích měly váhy, které svojí různou velikostí ovlivňovaly jednotlivé ukazatele. Všechny modely s váhami měly nejvyšší váhy u ukazatelů počítajících s EBT (EBIT). Proto také v analýzách u obou dvou nemocnic figuroval zisk před zdaněním (zisk před zdaněním a úroky) jako častá příčina změny. Jiné důvody změn byly EBT výrazně zastíněny. U rychlého testu i indexu bonity dalším významným ukazatelem budící změny bylo cash flow.

Nemocnice Jindřichův Hradec vyšla na základě analýzy nejlépe v roce 2011. Index bonity a Tafflerův bankrotní model ohodnotily nemocnici jako bonitní podnik. Hodnoty rychlého testu v šedé zóně se přiblížily k hranicím bonity. Příčinou byl

kladný EBT, který v porovnání s ostatními roky dosáhl na nejvyšší hodnoty. Zisk podpořil zcela výhradně prodej hmotného majetku. Rok 2012 zaznamenal mírné zhoršení zejména kvůli snížení EBT. Index bonity se posunul do oblasti určitých problémů předznamenávající úpadek. Tafflerův model zůstal stejný, tedy charakterizující bonitu ale s hodnotami spějící k šedé zóně. Zhoršení na svědomí měly ekonomické vnější vlivy – stagnace příjmů od zdravotních pojišťoven i růst DPH. Rokem 2013 se zhoršení situace ještě více vystupňovalo. Index bonity se přehoupal do intervalu špatné situace a Taffler se ocitl už oficiálně v šedé zóně. IN05, Z-score a rychlý test sice šedou zónu neopustily, ale v případě rychlého testu se hodnoty odsunuly na kraj hranice mezi šedou a bankrotní zónou. Důsledkem byla zejména přísně nastavená úhradová vyhláška, která ovlivnila výši tržeb a tím pádem i EBT (22 tis. Kč).

Tabulka 28 – Souhrn výsledků modelů Nemocnice JH za rok 2009 – 13

Roky	Modely				
	Rychlý test	Index bonity	IN05	Z-score	Taffler
2009	šedá zóna	bankrot	šedá zóna	šedá zóna	bankrot
2010	šedá zóna	bankrot	šedá zóna	šedá zóna	bonita
2011	šedá zóna	bonita	šedá zóna	šedá zóna	bonita
2012	šedá zóna	bankrot	šedá zóna	šedá zóna	bonita
2013	šedá zóna	bankrot	šedá zóna	šedá zóna	šedá zóna

Zdroj: vlastní zpracování

Jindřichohradecká ekonomka (2015) uvedla, že *pro nemocnici je šedá zóna ideálním stavem*. Tafflerův model a index bonity (špatná situace) v r. 2009 předpovídaly hrozící úpadek. K tomuto závěru se přiklonily i výsledky IN05, které se pohybovaly na hraně šedé a bankrotní zóny. Důvodem vzniklého ohrožení byla tvorba opravné položky k dlouhodobému majetku vedoucí k zreálnění zůstatkových cen. Opravná položka vstoupila do nákladů, zreálnění ZC se odrazilo v nárůstu odpisů. Z pohledu indexu bonity a Tafflerova modelu se situace r. 2010 zlepšila. Index bonity identifikoval stav nemocnice s určitými problémy. Tafflerův model naznačil hraniční bonitu. Víceméně zhoršení bylo způsobeno záporným CF a zvýšením pohledávek. I když se v r. 2010 snížily tržby za služby z důvodu úhradové vyhlášky, nemocnice přesto vytvořila zisk. EBT byl dokonce druhý nejvyšší v průběhu pěti analyzovaných let. Na zlepšení situace, kterou určily některé modely, měl největší vliv dobrý EBT.

Z analýzy vyplynulo, že pro **pelhřimovskou nemocnici** byl kritický rok 2010. Většina modelů (rychlý test, index bonity, IN05) poukazovaly na bankrotní situaci. Tafflerův model sice nemocnici hodnotil jako bonitní, ale výsledné hodnoty byly na pomezí šedé zóny. Špatným výsledkům přispěl i předchozí rok 2009, který vyšel v analýze stejným způsobem. Výsledky r. 2009 ovlivnil zejména nákup movitého a nemovitého majetku, který měla nemocnice v pronájmu a na základě rozhodnutí zřizovatele si musela pronajatý majetek od něho odkoupit. Nákup zvýšil dlouhodobé závazky a hmotný majetek. Příčinou neúspěšného roku 2010 byla ztráta, která byla způsobena úhradou škodní události cca ve výši 15 mil. Kč, na kterou nemocnice z legislativních důvodů nemohla být v době vzniku pojištěna.

Tabulka 29 – Souhrn výsledků modelů Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 - 13

Roky	Modely				
	Rychlý test	Index bonity	IN05	Z-score	Taffler
2009	bankrot	bankrot	bankrot	šedá zóna	bonita
2010	bankrot	bankrot	bankrot	šedá zóna	bonita
2011	šedá zóna	bankrot	šedá zóna	bonita	bonita
2012	šedá zóna	bankrot	šedá zóna	bonita	bonita
2013	bankrot	bankrot	bankrot	šedá zóna	bonita

Zdroj: vlastní zpracování

Rok 2011 byl odpichovým rokem z předešlých krizí. Všechny aplikované modely vykázaly u nemocnice pozitivní změnu, neboť ji posunuly do lepších oblastí. Z-score i Tafflerův bankrotní model charakterizovaly nemocnici jako bonitní podnik. Index bonity sice pořád vykazoval určité problémy, ale hodnoty se blížily k dobrému hodnocení, tedy bonitě. Důvodem zlepšení byla úsporná nákladová opatření jako reakce na špatný r. 2010. Zvýšila se mimo jiné i hodnota bankovního účtu díky příspěvku od pojišťovny na krytí fondů a klesly pohledávky. V roce 2012 nemocnice udržela stejný stav jako v roce předchozím. Napomohla k tomu úhradová vyhláška, která v porovnání s ostatními roky nebyla tak regresní na objem ročních plateb. V r. 2013 se už nepodařilo udržet dobrý stav. Výsledky většiny modelů nemocnici popisovaly hůře. Index bonity sice stále nemocnici klasifikoval s určitými problémy, ale hodnoty se oproti r. 2012 bonitě vzdálily. Jediný Tafflerův model se nezměnil. Na r. 2013 měla vliv přísná úhradová vyhláška, kterou byla nastavena nízká úhrada za bod, čímž byl způsoben pokles tržeb za vykonané služby. Pokles tržeb se odrazil na výši EBT (snížení).

6.7 Celková zadluženost

Výpočty poukázaly na to, že Nemocnice JH měla v průběhu pěti let poměrně stabilní vývoj celkové zadluženosti. Výsledky představovaly nižší stupeň zadlužení. Průběh celkové zadluženosti u Nemocnice Pelhřimov byl pozoruhodnější (tabulka 30). V r. 2009 byla nemocnice ohrožena vyšším stupněm zadlužení. V letech 2010 - 12 se držela na úrovni nižšího stupně. V r. 2013 byla celková zadluženost průměrná. Grafické zobrazení celkové zadluženosti jindřichohradecké a pelhřimovské nemocnice je zaznamenáno v grafu 6.

Tabulka 30 – Celková zadluženost Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013

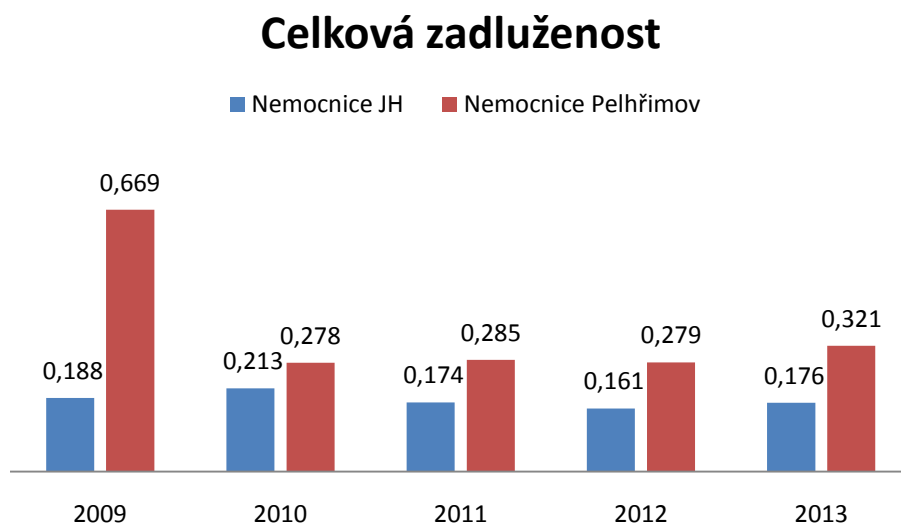
Roky	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Celková zadluženost	Hodnocení	Celková zadluženost	Hodnocení
2009	0,188	nižší stupeň zadlužení	0,669	vyšší stupeň zadlužení
2010	0,213	nižší stupeň zadlužení	0,278	nižší stupeň zadlužení
2011	0,174	nižší stupeň zadlužení	0,285	nižší stupeň zadlužení
2012	0,161	nižší stupeň zadlužení	0,279	nižší stupeň zadlužení
2013	0,176	nižší stupeň zadlužení	0,321	průměrná zadluženost

Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce celkové zadluženosti, hodnocení podle tabulky 14

Jindřichohradecká nemocnice v období 2009 – 13 vykazovala nižší stupeň zadlužení (tabulka 30). Nemocnice ani jednou během pěti let nevyužila kontokorentního úvěru a většinu aktivit financovala z vlastních zdrojů anebo ze získaných prostředků od kraje, což přispělo k nižšímu stupni zadlužení. Za nejlepší rok se dá považovat r. 2012 a tím nejslabším je ročník 2010. Celková aktiva se v roce 2010 snížila z důvodu přecenění dlouhodobého majetku a cizí zdroje zaznamenaly třetí největší růst. V roce 2012 získala nemocnice peníze od kraje na investice, které využila k rekonstrukcím a k nákupu dlouhodobého majetku. Snížení stupně v 2011 ovlivnil pokles cizích zdrojů. Cizí zdroje se v r. 2013 zvýšily, ale v kombinaci i s navýšením aktiv došlo k obdobným hodnotám jako v r. 2011. Rok 2009 je charakteristický nejvyšší hodnotou aktiv (pořízení dlouhodobého majetku) a cizího kapitálu (odložený daňový závazek). Poměr hodnot vytvořil druhou nejvyšší celkovou zadluženost.

Pelhřimovská nemocnice držela v r. 2009 vyšší stupeň zadlužení blíží se k rizikové zadluženosti. Vysokou zadluženost ovlivnil především odkup majetku ve správě. V dalších letech 2010 – 2012 se situace ustálila na nižším stupni zadlužení. V r. 2010 způsobil zlepšení pokles cizích zdrojů – konkrétně dlouhodobých závazků ve formě dluhu za nákup majetku. Příjem peněz od pojišťovny na bankovní účet pro krytí fondů byl hlavním vlivem nízkého stupně zadlužení r. 2011. Rok 2012 kopíroval s minimálním rozdílem výsledné hodnoty roku 2010. Ale oproti r. 2011 se položky roku 2012 snížily - celková aktiva z důvodu předání hmotného majetku do správy a pronájmu, cizí zdroje díky plnému zaplacení dlouhodobých závazků. Rok 2013 vykázal průměrnou zadluženost. Příčinou bylo posílení cizích zdrojů. Nemocnice využila úvěru pouze v letech 2010 a 2011 z důvodu škodní události v r. 2010.

Graf 6 – Celková zadluženost Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 13

Zdroj: vlastní zpracování

6.8 Zadluženost vlastního kapitálu

Ideální hodnota zadluženosti vlastního kapitálu nepřesahuje hodnotu 0,7. Jindřichohradecká nemocnice naplnila ideální hodnoty ve všech letech (tabulka 31). Nemocnice Pelhřimov měla problematický jen jeden rok. Týkalo se to r. 2009, kdy zadluženost vlastního kapitálu přesáhla hodnotu 0,7. Zadluženost vlastního kapitálu Nemocnice Jindřichův Hradec a Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 - 13 je znázorněna grafem 7.

Hodnoty zadluženosti vlastního kapitálu Nemocnice Jindřichův Hradec prošly nastavenými kritérii zcela bez problémů. Přesto jsou patrné mírné odchylky. V r. 2010 byl poměr cizího a vlastního kapitálu z pětiletého období nejhorší. Výrazně se snížil

vlastní kapitál z důvodu neuhrazené ztráty minulých let, ale v kombinaci s velikostí cizího kapitálu byla zadluženost vyšší než ve zbylých letech. Roky 2011 a 2013 vykazovaly téměř totožné hodnoty, ale na výši ukazatele měl vliv odlišný vývoj. V r. 2011 poklesly cizí zdroje zároveň s mírným růstem vlastního kapitálu. Pro r. 2013 je charakteristická druhá největší velikost cizích a vlastních zdrojů. Rok 2009 lze považovat za méně vydařený, neboť zadluženost vlastního kapitálu byla kolem 23 %. Příčinou byly vysoké dlouhodobé závazky (odložený daňový závazek) a cizí kapitál byl nejvyšší za celých pět let. Nejnižší zadluženost vlastního kapitálu byla v r. 2012, k čemuž přispělo navýšení základního kapitálu.

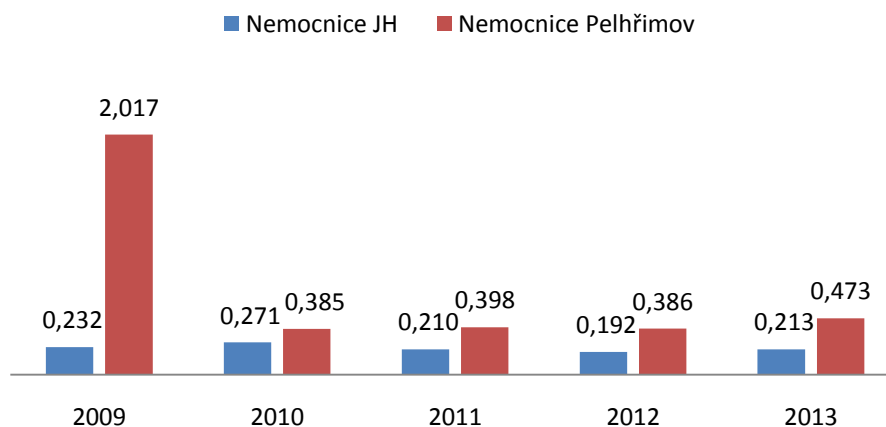
Tabulka 31 – Zadluženost VK Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 13

Roky	Zadluženost vlastního kapitálu	
	Nemocnice JH	Nemocnice Pelhřimov
2009	0,232	2,017
2010	0,271	0,385
2011	0,210	0,398
2012	0,192	0,386
2013	0,213	0,473

Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce zadluženosti vlastního kapitálu

Graf 7 – Zadluženost vlastního kapitálu Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009-13

Zadluženost vlastního kapitálu

Zdroj: vlastní zpracování

Pelhřimovská nemocnice (tabulka 31) měla problémy se zadlužeností vlastního kapitálu pouze v r. 2009. Tento rok byl také jediným rokem, kdy cizí kapitál převy-

šoval vlastní o necelých 50 %. Příčinou byl odkup majetku ve správě. Ve zbylých letech byla zadluženost na uspokojivé výši. Rok 2010 evidoval nárůst účtu jmění účetní jednotky, který byl způsoben nákupem majetku z předešlého roku. Výše dokonce pohltila záporný výsledek hospodaření. Ztráta nestačila vyvolat neuspokojivou zadluženost, za což se zasloužila i nízká hodnota cizího kapitálu (úhrada závazků za nákup majetku). V letech 2010 a 2012 byla zadluženost vlastního kapitálu na obdobné úrovni. Ani navýšení fondu reprodukce majetku nezabránilo mírnému růstu zadluženosti v roce 2011 z důvodu přírůstků závazků. V r. 2012 se snížily dlouhodobého závazky na minimum. Zadluženost v r. 2013 dospěla k vzestupu zejména prostřednictvím zvýšení zdrojů.

6.9 Koeficient samofinancování

Výsledné hodnoty koeficientu samofinancování (KS) u „zdravých“ společností dosahují hodnot kolem 0,5, v lepších případech atakují ještě vyšších výsledků. Za přijatelnou hodnotu ukazatele je považován výsledek do 0,3. Nemocnice Jindřichův Hradec nebyla z hlediska KS problémová. U Nemocnice Pelhřimov byl špatným rokem pouze 2009, kdy koeficient mírně přesáhl přijatelné hodnoty pro charakteristiku zdravého podniku. Ve zbylých letech se držel na dobré úrovni hodnot (tabulka 32). Graf 8 poukazuje na hodnoty koeficientu samofinancování jindřichohradecké nemocnice a Nemocnice Pelhřimov v letech 2009 – 13.

Tabulka 32 – Koeficient samofinancování Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 13

Roky	Koeficient samofinancování	
	Nemocnice JH	Nemocnice Pelhřimov
2009	0,811	0,331
2010	0,786	0,722
2011	0,825	0,715
2012	0,839	0,721
2013	0,824	0,679

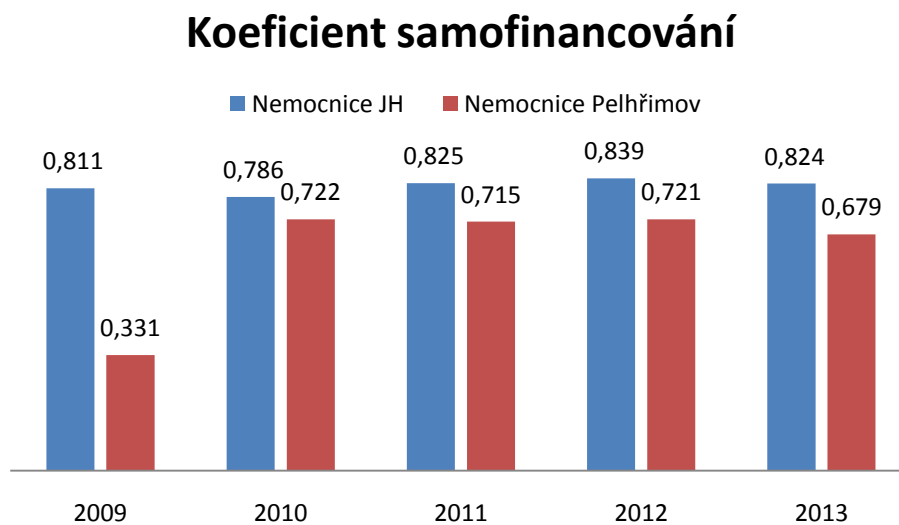
Zdroj: vlastní výpočty podle vzorce koeficientu samofinancování

Koeficient samofinancování Nemocnice Jindřichův Hradec dosahoval v průběhu pěti let na hodnoty pohybující se přes 0,8 kromě jednoho roku (tabulka 32). Hodnota koeficientu se snížila pod 0,8 v r. 2010, což zapříčinila zejména neuhrazená ztráta minulých let. Koeficient v r. 2009 ovlivnilo pořízení dlouhodobého majetku, který stál za velmi vysokou hodnotou aktiv. Vlastní kapitál měl z průběhu pěti let v r. 2009 nejvyšší hodnoty. Aktiva byla vlastním kapitálem financována v uspokojivé výši, ale přesto koeficient byl druhým nejhorším. Hodnoty koeficientu r. 2013 na-

podobily výsledky r. 2011. Důvodem nejlepšího KS v r. 2012 byla kombinace příjmu peněz na investice do dlouhodobého majetku a navýšení základního kapitálu.

Pelhřimovská nemocnice překročila v roce 2009 hranici akceptovatelné hodnoty. Vliv měl nákup majetku, který měla nemocnice ve správě. Pokles vlastního kapitálu způsobilo nejvíc nízké jmění účetní jednotky, fond reprodukce majetku a nulová dotace na podporu pořízení majetku. Od r. 2010 byl koeficient samofinancování už mimo hranice nevyhovujících hodnot. Jako nejlepší se projevil r. 2010, těsně za ním byl r. 2012 a 2011. Poslední rok hodnota značila výskyt zhoršení. Motivem bylo snížení vlastního kapitálu, konkrétně předání movitých věcí do správy a použití prostředků z fondu reprodukce majetku. Přestože rok 2010 bojoval se záporným výsledkem hospodaření, tak nákup majetku z r. 2009 zvýšil jmění účetní jednotky do takové velikosti, která nedovolila ztrátě negativně zasáhnout. Na r. 2011 působil poměr z přírůstků vlastního kapitálu (fond reprodukce majetku) a aktiv (majetek). V r. 2012 se snížil vlastní kapitál i aktiva, což uvedlo KS na druhou pozici.

Graf 8 – Koeficient samofinancování Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 13

Zdroj: vlastní zpracování

6.10 Doba splácení dluhu z CF

Výborné hodnocení zaznamenala doba splácení dluhu z CF Nemocnice Jindřichův Hradec. Vynikající výsledky svědčí o tom, že nemocnice neměla problémy se splácením závazků. Nemocnice Pelhřimov dosáhla na výborné výsledky splácení dluhu pouze v 2011 a 2012. Nejhoršími roky byly pro ní výsledky v letech 2009 a 2010. Doba splácení dluhu z CF obou nemocnic za pětileté období je zachycena v grafu 9.

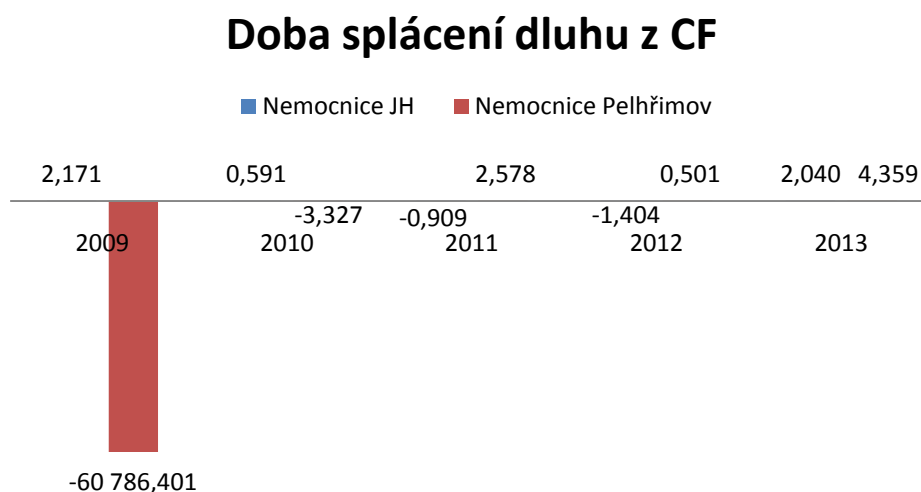
Tabulka 33 – Doba splácení dluhu z CF Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 - 13

Roky	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Doba splácení dluhu z CF	Hodnocení	Doba splácení dluhu z CF	Hodnocení
2009	2,171	1	-60 786,401	5
2010	0,591	1	-3,327	5
2011	-0,909	1	2,578	1
2012	-1,404	1	0,501	1
2013	2,040	1	4,359	2

Zdroj: vlastní výpočty dle vzorce doby splácení dluhu z CF, hodnocení dle tabulky 16

Doba splácení dluhu z CF jindřichohradecké nemocnice se držela od r. 2009 – 13 na výborné stupnici (tabulka 33). Nemocnice byla schopna splácet své závazky v letech 2011 a 2012 ihned (záporné hodnoty ukazatele), čímž si tyto roky vysloužily nejlepší umístění v porovnání s ostatními. Příčinu představoval úbytek závazků, nárůst finančního majetku a kladné bilanční CF. Roky 2009 a 2013 znamenaly prodloužení doby splácení dluhu na dva roky (nejdelší doba). Za důsledkem delší doby v obou letech stála větší hodnota dluhů než peněžních prostředků, r. 2009 o 47 207 tis. Kč, r. 2013 o 51 129 tis. Kč. V r. 2010 byla doba splácení kratší než jeden rok. Nejvyšší bilanční CF za celých pět let přispělo k snížení doby, i když se finanční prostředky vyznačovaly nižšími hodnotami než dluhy.

Graf 9 – Doba splácení dluhu z CF Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 13

Zdroj: vlastní zpracování

U pelhřimovské nemocnice v případě prvních dvou let by se výsledky na první pohled hodnotily výborně, ale jelikož bilanční CF bylo záporné a zároveň krátkodobý

finanční majetek nižší než cizí zdroje (neschopnost zaplatit cizí zdroje), tak došlo k hodnocení pět. Rok 2009 ovlivnil nákup majetku ve správě, r. 2010 ztráta z důvodu škodní události. V posledním roce se hodnocení doby splácení dluhu mírně zhoršilo. Důvodem bylo zvýšení cizích zdrojů, pokles krátkodobého finančního majetku a nízký EBT kvůli tvrdě nastavené úhradové vyhlášce. Doba splácení dluhu z CF byla nejlepší v r. 2012 (méně než půl roku). Na druhé příčce se umístila doba z r. 2011 také díky příjmu peněz na bankovní účet od pojišťovny ke krytí fondů. V tabulce 33 je zaznamenán souhrn hodnot spolu s bodovým hodnocením.

6.11 Shrnutí ukazatelů zadluženosti

Organizace financuje svá aktiva pomocí cizích zdrojů (dluhů), k čemuž využívá jak vlastního tak i cizího kapitálu. To vše se odráží ve vypovídací schopnosti zadluženosti a jejích vzorcích. Na základě výpočtů ukazatelů zadluženosti lze nastavit optimální velikost mezi cizím a vlastním kapitálem pro financování aktiv. Ukazatele zadluženosti posuzují firmu z hlediska její finanční situace. Pro analýzu jsem si vybrala čtyři druhy ukazatelů zadluženosti – celkovou zadluženost, zadluženost vlastního kapitálu, koeficient samofinancování a dobu splácení dluhu z CF. Souhrn ukazatelů zadluženosti spolu s jejich hodnocením obou dvou nemocnic naznačují tabulky 34 a 35.

Ukazatele zadluženosti identifikovaly nejlepší finanční situaci Nemocnice Jindřichův Hradec v r. 2012. Naproti tomu rok 2010 lze brát jako nejslabší ročník, ve kterém excelovala pouze doba splácení dluhu z CF (třetí nejlepší hodnota). Rok předchozí (2009) měl nejdelší dobu splácení dluhu z CF a zbylé ukazatele byly hodnoceny jako druhé nejhorší. Hodnoty v letech 2011 a 2013 napodobovaly bezmála stejný vývoj. Jediným ukazatelem, který narušil skoro dokonalé souznění hodnot, byla doba splácení dluhu z CF. Rok 2011 se chlubil možností okamžitého splácení dluhů, kdežto doba trvání u r. 2013 trvala dva roky. Přesto různé výkyvy hodnot neovlivnily hodnocení vybraných ukazatelů zadluženosti na výbornou. K dobrým výsledkům přispělo několik skutečností. Nemocnice se snaží víceméně většinu svých aktivit financovat ze svých vlastních zdrojů anebo za pomoci kraje. Což se odráží na výsledcích celkové zadluženosti tak, že její hodnoty inklinují k nule (nula značí upřednostňování vlastního kapitálu nad cizím). Nemocnice v průběhu pěti let nečerpala ani jedinkrát prostředky z kontokorentního úvěru, a to podporuje fakt, že pro financování více využívá vlastní kapitál. Zadluženost vlastního kapitálu vykazovala ideální hodnoty. Čímž se potvrdilo, že nemocnice má dobře rozvržen poměr zdrojů financování. Koeficient samofinancování nestanovil žádné problémy. Jeho dobré hodnoty poukázaly na to, že nemocnice je schopna financovat svá aktiva vlastními zdroji v uspokojivé výši. Doba splácení dluhu z CF byla hodnocena výbor-

ně. Přispěl k tomu pokles celkových dluhů a zároveň nárůst finančního majetku v letech 2011 a 2012. Ukazatel vyšel v těchto letech záporný. Díky kladnému bilančnímu CF a větší hodnotě finančního majetku než cizích zdrojů lze usoudit, že nemocnice své dluhy mohla platit okamžitě. Ve zbylých letech se nemocnice dokázala udržet ve skupině výborného hodnocení, i když její dluhy byly vyšší než hodnota peněžních prostředků. Skvělé výsledky ukazatelů potvrzuje i místní ekonomka (2015), která dodala, že *nemocnice byla schopna splácet své závazky bez problémů za celé období. Naše zadluženost byla dobrá.*

Tabulka 34 – Souhrn ukazatelů zadluženosti Nemocnice JH za rok 2009 – 13

Roky	Ukazatele zadluženosti			
	Celková zadluženost	Zadluženost vlastního kapitálu	Koeficient samofinancování	Doba splacení dluhu z CF
2009	nižší stupeň zadlužení	ideální hodnota	bezproblémový	výborná
2010	nižší stupeň zadlužení	ideální hodnota	bezproblémový	výborná
2011	nižší stupeň zadlužení	ideální hodnota	bezproblémový	výborná
2012	nižší stupeň zadlužení	ideální hodnota	bezproblémový	výborná
2013	nižší stupeň zadlužení	ideální hodnota	bezproblémový	výborná

Zdroj: vlastní zpracování

Z analýzy ukazatelů zadluženosti u Nemocnice Pelhřimov vyšlo najevo, že celkově byl špatný r. 2009 z důvodu nárůstu dlouhodobých závazků (odkup majetku ve správě). V případě koeficientu samofinancování, který nepočítá s cizím kapitálem, stál za špatnými výsledky zejména nízký vlastní kapitál - jmění účetní jednotky. Hodnoty celkové zadluženosti se dokonce blížily k rizikové zadluženosti. Ztráta v návaznosti na škodní událost v r. 2010 ovlivnila dobu splacení dluhu z CF. Zbylé ukazatele nebyly ztrátou zasaženy ze dvou důvodů. Buď VH nezahrnovaly ve svých výpočtech nebo ztrátu převýšilo navýšení jmění účetní jednotky (nakoupený majetek z r. 09), splacení většiny dlouhodobých závazků a nárůst dotace na pořízení majetku (vlastní kapitál). Zmíněné příčiny způsobily zlepšení tří ukazatelů. Proto z pohledu zadluženosti byl r. 2010 vyjma doby splacení dluhu z CF stejně uspokojivý jako r. 2011 a 2012. Roky 2011 a 2012 ukázaly výborné výsledky, které podpořily výrok ekonoma (2015), že v tomto období se nemocnice držela na přijatelné úrovni hospodaření. Hodnoty ukazatelů roku 2011 vycházely o něco málo

hůře než v letech 2010 a 2012. Rok 2011 byl totiž odrazovým rokem z předchozích krizových let, které ho určitým mírným negativním způsobem stále ovlivňovaly. Za pomoci úsporných nákladových opatření se v r. 2011 zvýšil výsledek hospodaření (ze ztráty do zisku). Zisk nasměroval nemocnici k výbornému hodnocení doby splácení dluhu z CF, což se podařilo udržet i v roce následujícím. Lze tvrdit, že z pohledu vybraných ukazatelů zadluženosti na tom nemocnice byla nejlépe v r. 2012. Mírné zhoršení nastalo v posledním roce. Nárůst zdrojů, snížení peněžních prostředků, VH a odpisů znamenaly příčinu zhoršení. VH se snížil na základě přísně nastavené úhradové vyhlášky, jejíž kritéria měla vliv na velikost tržeb. Z důvodu nekrytých fondů se výsledkově odúčtovaly odpisy. Výsledkové odúčtování odpisů způsobilo snížení nákladů, které přesto nezabránilo poklesu hospodářského výsledku. Veškeré změny se viditelně podepsaly na celkové zadluženosti a době splácení dluhu z CF.

Tabulka 35 – Souhrn ukazatelů zadluženosti Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 13

Roky	Ukazatele zadluženosti			
	Celková zadluženost	Zadluženost vlastního kapitálu	Koeficient samofinancování	Doba splácení dluhu z CF
2009	vyšší stupeň zadlužení	problémová hodnota	problémový	ohrožen insolvencí
2010	nižší stupeň zadlužení	ideální hodnota	bezproblémový	ohrožen insolvencí
2011	nižší stupeň zadlužení	ideální hodnota	bezproblémový	výborná
2012	nižší stupeň zadlužení	ideální hodnota	bezproblémový	výborná
2013	průměrná zadluženost	ideální hodnota	bezproblémový	velmi dobrá

Zdroj: vlastní zpracování

7 Návrh vhodného modelu a ukazatele

Z mého pohledu a porovnání stavu hospodaření na základě modelů i výpovědí ekonomů, bych ze současně nastavených bonitních a bankrotních modelů nezvolila za vhodný žádný. Modely by musely nejdříve projít určitou úpravou, která by počítala s typickými aspekty ve zdravotnictví. Jako nejlepší se mi jevil pro získání věrohodného obrazu hospodaření index bonity. Pelhřimovskou nemocnici sice hodnotil jako bankrotní za všech pět let, ale přesto dokázal pružně reagovat na změny. Zlepšení i zhoršení stavu zachytil v letech, ve kterých skutečně došlo k zásadním změnám. Stejně se choval při hodnocení Nemocnice Jindřichův Hradec. Zvraty v hospodaření zaregistroval bez výjimky. U Altmanova modelu byl s identifikací negativních změn značný problém. Z-score nedokázalo zřetelně upozornit na upadající stav nemocnic. V případě Nemocnice Jindřichův Hradec nespecifikoval její situaci pro žádný z analyzovaných roků. U Nemocnice Pelhřimov pro změnu neodhalil krizové roky, zaznamenal jen ty dobré. Nechala bych proto stupnici Z-score projít určitou modifikací. Rychlý test přiřazuje k výsledným hodnotám ukazatelů body. Vývoj hospodaření na základě bodů je sice patrný ale ne tak jako u ostatních modelů. Především pokud se nemocnice přiblížila k rozhraní bonitní a bankrotní zóny. Nemocnice Jindřichův Hradec měla šedou zónu celých pět let. Dal se rozeznat vývoj a spekulovat o dobrých a špatných letech. Spekulace víceméně odpovídaly realitě. Rychlý test jasně identifikoval problematické roky pelhřimovské nemocnice. Rychlý test bych zařadila i přes jeho nedokonalosti do skupiny použitelných modelů. Složení testu totiž pojalo podle mne základní ukazatele, ve kterých se odráží stav hospodaření. Ekonomové nemocnic se shodli na tom, že IN05 není zcela vhodný pro použití ve zdravotnictví, i když byl vytvořen v českých podmínkách. Model IN05 přisoudil stavu Nemocnice Jindřichův Hradec šedou zónu. U pelhřimovské nemocnice došlo k rozeznání pouze špatných let. Roky, ve kterých se nemocnici vedlo lépe, ohodnotil IN05 jen šedě. U indexu IN05 si zcela nejsem jistá, zda bych ho doporučila jako vhodný model. Můj rozporuplný názor podporuje neschopnost odhalit dobu dobrého hospodaření spolu s nastavením váhy EBIT (negativum) a zaměření na ukazatele, jejichž součástí jsou aktiva (pozitivum). V některých případech měly ukazatele s aktivy nakonec na výši indexu větší vliv než samotný ukazatel s EBIT. Tafflerův bankrotní model výsledky obou nemocnic nadhodnocoval. A to i v letech, kdy hospodaření nemocnic směřovalo k zjevnému úpadku. Tafflerův model proto zcela vylučuji.

Z pěti testovaných bonitních a bankrotních modelů jsem vybrala za akceptovatelné pro zjišťování stavu hospodaření nemocnic dva – rychlý test a index bonity. Po úpravě stupnice hodnocení a vah u ukazatelů obsahující zejména výsledek hos-

podaření očekávám, že výsledky budou mít věrohodnější vypovídací schopnost. Pro přijetí Z-score bych se rozhodla až na základě úprav a nových výsledků. Jeho současná podoba není pro nemocnice vhodná. Celý model IN05 bych nepoužila, uvažuji jen o výběru některých jeho ukazatelů. Tafflerův model mě nepřesvědčil o tom, že je příhodným modelem pro určování stavu hospodaření nemocnic. Proto ho neuvádím ve skupině přijatelných modelů. Tabulka 36 znázorňuje názory ekonomů obou nemocnic na vybrané bonitní a bankrotní (b/b) modely spolu s mým vlastním.

Tabulka 36 – Mé hodnocení vhodnosti B/B modelů a hodnocení ekonomů nemocnic

Modely	Hodnocení ekonomů nemocnic		Mé hodnocení
	Nemocnice JH	Nemocnice Pelhřimov	
Rychlý test	přijatelný	nevhodný	přijatelný za určitých změněných podmínek
IB	přijatelný	přijatelný za určitých změněných podmínek	přijatelný za určitých změněných podmínek
IN05	nevhodný	nevhodný	na rozhraní přijatelnosti
Z-score	nevhodný	přijatelný za určitých změněných podmínek	na rozhraní přijatelnosti
Taffler	nevhodný	přijatelný za určitých změněných podmínek	nevhodný

Zdroj: vlastní zpracování na základě rozhovorů s ekonomy nemocnic

Pro ekonomku z Nemocnice JH byly stěžejními modely rychlý test a index bonity, protože v ukazatelích zahrnovaly CF. Zbylé modely z důvodu upřednostňování EBT zvolila pro nemocnici jako nevhodné. Ekonomka JH (2015) uvedla, že *výsledek hospodaření nemocnici oproti firmám z jiných oborů znevýhodňuje. Nemocnice necílí na zisk s takovou vervou jako firmy z ostatních oborů. A jelikož jsou modely sestaveny na základě klasických obchodních firem, nelze je tudíž považovat za vhodné pro nemocniční prostředí. Zejména ty, které preferují výsledek hospodaření. Modely, které vycházejí z CF a jsou tudíž zaměřeny na tok peněz, považuji za lepší.* Pelhřimovský ekonom určil za nevhodné jen dva – rychlý test a IN05. Zbylé (index bonity, Z-score a Tafflerův model) ohodnotil jako přijatelné za určitých změněných podmínek. *Index bonity, Z-score a Tafflerův bankrotní model by se daly použít v případě, že by se upravila stupnice hodnocení a výsledek hospodaření by neměl tak vysoké váhy* (Ekonom Pelhřimov, 2015). Oba ekonomové se shodli na nevhodnosti modelu IN05 a přijatelnosti indexu bonity.

Vesměs u všech modelů, které jsem vybrala pro použití identifikování stavu hospodaření nemocnic, bych pozměnila stupnice hodnocení s ohledem na specifčnost podnikání ve zdravotnictví. Klíčovou zvláštností ve zdravotnictví je přístup k tvorbě zisku, finanční ohodnocení výkonů a jejich limity a vliv zřizovatele na hospodaření v rámci odlišných právních forem podnikání. Ekonomové z nemocnic mi shodně potvrdili, že poskytování zdravotnických služeb nedělají kvůli zisku. Pelhřimovský ekonom (2015) řekl *my, jako příspěvková organizace máme hlavní činnost vždy zřátovou a krom úhradové vyhlášky naše hospodaření ovlivňuje i zřizovatel*. Ekonomka z jindřichohradecké nemocnice (2015) k problematice zisku uvedla, *když se podíváte na hospodaření jen z pohledu EBT, tak zjistíte, že nemáme žádné zázračné výsledky a samotná hodnota výsledku hospodaření nevypovídá o tom, jak ve skutečnosti hospodaříme*. Generování zisku u nemocnic není bráno za prioritu a od modifikace modelů očekávám přizpůsobení se tomuto faktu. Neznamená to, že ukazatele počítající s výsledkem hospodaření v jakékoliv podobě chci z modelů nadobro odstranit. Přistoupila bych pouze k úpravě vah.

Jedním ze specifík zdravotnictví je proplácení tržeb za poskytnuté výkony. Velikost tržeb se mění na základě úhradové vyhlášky, která stanovuje hodnotu bodu za výkon. Úhradová vyhláška každého roku vychází z jiného referenčního období a každé nemocnici určuje individuální základní sazby. Například v roce 2013 byla velmi přísně nastavena a jejím referenčním obdobím se stal rok 2011. Úhradová vyhláška měla zcela razantní vliv na tržby a tím pádem i na dopad na výsledek hospodaření obou nemocnic. Výše tržeb se odvíjí od počtu provedených výkonů. Výkony jsou ale v nemocnicích limitovány a přebytky nejsou hrazeny. Pojišťovny v drtivé většině proplácejí výkony podle úhradové vyhlášky, zbylé se řídí globálním paušálem. Nesmím ani opomenout právní formu podnikání, která má také vliv na tvorbu hospodářského výsledku. Příspěvková organizace své hospodaření odvíjí na základě rozhodnutí zřizovatele. Pelhřimovský ekonom (2015) o právní formě zmínil, že *příspěvková organizace je sama o sobě dost speciální organizací, natož ve zdravotnictví. Zřizovatel diriguje procesy v rámci obou činností - hlavní i doplňkové a bez jeho souhlasu nemůžeme udělat na vlastní pěst de facto nic*. Ekonomka (2015) z Nemocnice Jindřichův Hradec nastínila, že *rekonstrukce a budování nemocnice probíhá na základě příspěvků od zřizovatele. Prostředky na financování k nám přitékají na základě jednání se zřizovatelem*.

Vhodné ukazatele jsem vybírala z jednotlivých ukazatelů tvořící bonitní a bankrotní modely na základě toho, zda individuální hodnoty ukazatelů kopírovaly vývoj bonitního/bankrotního modelu (příloha 13). Výběrem nakonec prošlo sedm různých ukazatelů. Dva ukazatele byly stejné pro obě dvě právní formy. Týká se to

podílu EBT a krátkodobých závazků, což je ukazatel Tafflerova bankrotního modelu. Dále rentability aktiv, u které došlo navíc k rozdílnému pojetí výsledku hospodaření.

Tabulka 37 – Volba vhodného ukazatele z B/B modelů

Modely	Volba vhodných ukazatelů	
	Nemocnice JH, a. s.	Nemocnice Pelhřimov, p. o.
Rychlý test	CF/tržby	-
IB	EBT/celková aktiva	CF/cizí zdroje
	EBT/celkové výkony	
IN05	-	EBIT/aktiva
		$\frac{\text{oběžná aktiva}}{(\text{kr. závazky} + \text{kr. bankovní úvěry})}$
Z-score	$\frac{\text{účetní hodnota vlastního kapitálu}}{\text{účetní hodnota celkových závazků}}$	-
Taffler	EBT/krátkodobé závazky	EBT/krátkodobé závazky

Zdroj: vlastní zpracování

U Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. jsem dospěla k pěti ukazatelům, které splnily kritérium. Z rychlého testu prošlo CF v tržbách. Index bonity nabídl dva ukazatele – rentabilitu aktiv a podíl EBT a celkových výkonů. Z-score odhalilo jako vhodný ukazatel podíl účetní hodnoty vlastního kapitálu a účetní hodnoty celkových závazků. Podíl EBT a krátkodobých závazků byl volbou z Tafflerova bankrotního modelu. Z ukazatelů IN05 nebyl žádný vyhovující. Pro Nemocnici Pelhřimov, p. o. jsem našla čtyři ukazatele. Rychlý test a Z-score nepřinesly nemocnici žádný ukazatel. Podíl CF a cizích zdrojů byl zvolen z indexu bonity. IN05 ukázal na dva ukazatele – rentabilitu aktiv, podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků s bankovními úvěry. Tafflerův model poukázal na podíl EBT a krátkodobých závazků. Souhrn vybraných ukazatelů poskytuje tabulka 37.

Tržby za vykonané služby tvoří největší část z celkových výnosů a nemocnice na nich staví své hospodaření. Proto bych do skupiny vhodných ukazatelů zařadila z bonitních a bankrotních modelů další ukazatele, které sledují tržby, případně výnosy. Lze vybírat z několika – podíl výnosů (výkonů) a aktiv, podíl tržeb a aktivních položek. Případně je možné se zaměřit na zcela jinou skupinu ukazatelů analyzující tržby. Pelhřimovský ekonom (2015) k hospodaření a sledovaným ukazatelům uvedl, že *je dobré sledovat vývoj zásob, stanovit rozumný poměr mezi závazky a pohledávkami (1:1) a zamezit dlouhodobým ztrátám. Cílem je udržet vyrovnané*

hospodaření. Ukazatel HV by neměl být záporný, k čemuž by pomohlo vyždímat maximum peněz z úhradové vyhlášky. Řídíme se podle úhradové vyhlášky vůči referenčnímu období a sledujeme také průměrné mzdy, lůžkový fond, počty operací a vykázaných bodů. Jindřichohradecká ekonomka (2015) zmínila, zisk pro nás není prioritou, ale je důležitý vyrovnaný rozpočet. Zajímá nás tok peněz CF a zadluženost. Z pohledu CF je naše hospodaření lepší než z pohledu hospodářského výsledku. Naše zadluženost je dobrá, protože jsme schopni splácet své závazky. Nemocnice sleduje ukazatele léčebné péče, personální a mzdové ukazatele, výběr nákladů a výnosů samozřejmě spolu s výsledkem hospodaření, provozní ukazatele a investice. Zvolené modely a ukazatele bych doplnila navíc o ukazatele zadluženosti. Jejich charakter vypovídá o schopnosti společnosti splácet závazky. Upřednostňuji celkovou zadluženost a zadluženost vlastního kapitálu, protože do poměru dávají cizí kapitál. V cizím kapitálu jsou obsaženy závazky, které jsou součástí několika vybraných ukazatelů. Se závazky (dluhy) počítá i doba splácení dluhu z CF. Cizí kapitál není obsažen v koeficientu samofinancování, přesto bych ho zařadila jako právoplatného člena analýzy.

Zajímavostí výsledků bylo, že pro každou právní formu vyšel jiný typ vhodného ukazatele kromě dvou výjimek. Přestože jsem označila Tafflerův bankrotní model za nevhodný, tak jeden z jeho ukazatelů se stal pro hodnocení efektivnosti hospodaření přijatelným. Ukazatel prošel kritérii jako jediný pro obě dvě právní formy podnikání. Dalším víceméně stejným ukazatelem pro obě právní formy byla rentabilita aktiv. Rozdíl byl pouze v pojetí VH. Ekonomové byli skeptičtí k ukazatelům obsahující výsledek hospodaření, zejména k jeho nadřazenosti oproti ostatním ukazatelům v modelech. Přesto si dovolím tvrdit, že použití výsledku hospodaření je na místě. I když nemocnice necílí na zisk, tak se snaží udržet pozitivní výsledek. Různorodost ukazatelů pro dvě odlišné právní formy mě přivádí k myšlence, že právní forma ovlivňuje hospodaření skutečně výrazným způsobem. Z modelu IN05 byly zařazeny dva ukazatele ale jen pro formu příspěvkové organizace. Tím se potvrdil můj názor na IN05. Celý model jsem určila jako nevyhovující, ale přistoupila jsem na výběr některých jeho ukazatelů. Vesměs zvolené ukazatele zahrnují položky, které odrážejí stav hospodaření nemocnic. Názory ekonomů potvrzují sledování tržeb, pohledávek, závazků, zásob, aktiv, cizího a vlastního kapitálu a CF. Všechny vyjmenované položky se objevily v podílech ukazatelů. Zjištěný stav se přiklání k tomu, že vybrané ukazatele jsou pro nemocnice dobrým vodítkem při určování efektivnosti jejich hospodaření.

7.1 Shrnutí a návrhy možných řešení

Bonitní a bankrotní modely jsou složeny z několika různých podílových ukazatelů, prostřednictvím kterých charakterizují stav hospodaření. Pro aplikaci jsem si vybrala tři bonitní modely – rychlý test, index bonity a IN05 určující dobrý nebo špatný stav společnosti. Z bankrotních modelů predikující úpadek jsem zvolila dva, Altmanův model tzv. Z-score pro nekótované podniky na trhu a Tafflerův bankrotní model, modifikovanou verzi. Při bližším zkoumání na datech Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o. jsem zjistila, že ne všechny modely jsou vhodné pro aplikaci v oboru zdravotnictví. A rozhodně nelze stav nemocnic definovat jen na základě jednoho modelu.

Nejhůře při posuzování vhodnosti dopadl Tafflerův bankrotní model. Tafflerův model zamítám jako přijatelný z důvodu nadhodnocování špatných let hospodaření u obou nemocnic, zejména u té pelhřimovské. K modelu IN05 mám určité výhrady, přesto pro posuzování stavu bych z modelu zvolila alespoň některé ukazatele. Model neodhalil dobré roky podnikání, ale na jeho celkové výsledky měly nakonec větší vliv ukazatele s nižšími váhami než ukazatel s EBIT. Z pohledu vlivu vah ukazatelů by byl pro nemocnice příhodný. Na hraně přijatelnosti je model Z-score, protože nedokázal rozpoznat hrozící úpadek. Zaznamenal pouze dobré roky a to jen u Nemocnice Pelhřimov. Rychlý test (nepracuje s váhami) rozeznal zřetelně problémové roky. V případě šedé zóny byl patrný vývoj, který odpovídal až na jeden rok (r. 2010 Nemocnice Pelhřimov) realitě. Spekulace (šedá zóna) nejsou věrohodným důkazem, že rychlý test je dokonalým. Proto by měl projít určitou úpravou. Index bonity hodnotím jako nejlepšího kandidáta. Podchytil veškerá zhoršení a na změny reagoval pružně. Bonitní charakter stanovil jen jednou (Nemocnice JH, r. 2011), čímž prokazuje svoji přísnost v hodnocení. V případě indexu bonity bych uvažovala nad úpravou stupnice hodnocení jen u intervalů charakterizující bonitu.

Jednoduchým řešením, jak předcházet zkreslení výsledků při použití jednoho bonitního nebo bankrotního modelu, je práce s více modely najednou. Osvědčilo se mi, že jsem charakteristiku hospodaření nemocnic podpořila hned několika typy modelů. Zprvu jsem si potvrdila závěrečné hodnocení z několika různých zdrojů. Dále jsem měla možnost nalézt odpovědi v dalších modelech v případě rozporupnosti výsledků nebo neschopnosti (šedá zóna) definování situace. Dobré je bonitní a bankrotní modely podepřít i jinou sortou ukazatelů. Já jsem zvolila ukazatele zadluženosti. Ukazatele zadluženosti zhodnotily zadlužení Nemocnice Jindřichův Hradec jako bezproblémové ve všech letech. Přesto vynikající hodnoty (KS, doba splácení dluhu z CF) nedokázaly v rychlém testu změnit hodnocení šedé zóny na konkrétní stav. Nemocnice Pelhřimov se stupněm zadlužení bojovala v letech 2009

(všechny ukazatele), 2010 (doba splácení dluhu z CF) a 2013 (celková zadluženost, doba splácení dluhu z CF). Problémové roky odpovídaly letům, které byly b/b modely hodnoceny hůře. Mým doporučení je, aby nemocnice sledovaly ukazatele zadluženosti spolu s b/b modely. Ukazatele zadluženosti jsou schopny stejně dobře přiblížit stav jako modely a v případě šedých zón ukázat, jak na tom organizace je alespoň z pohledu zadluženosti. Proto je podle mne vzájemná podpora nezbytná.

Selekcí vhodného ukazatele proniklo sedm různých ukazatelů z aplikovaných bonitních a bankrotních modelů. Nejvíce ukazatelů poskytl index bonity, který jsem určila jako nejvhodnější model. Index IN05 poukázal na dva ukazatele, což korespondovalo s mým názorem na jeho použití pro hodnocení efektivnosti hospodaření (výběr jen některých jeho ukazatelů). Rychlý test, Z-score a Taffler nabídly po jednom ukazateli. Kritériem volby prošlo CF v tržbách, rentabilita aktiv (2x), podíly EBT a výkonů, EBT a krátkodobých závazků (2x), CF a cizích zdrojů, oběžných aktiv a krátkodobých závazků spolu s krátkodobými bankovními úvěry a podíl vlastního kapitálu a závazků. Přijatelné ukazatele vyšly pro akciovou společnost a příspěvkovou organizaci různé vyjma dvou. Jedinými stejnými ukazateli byly podíl EBT a krátkodobých závazků a rentabilita aktiv (odlišnost v pojetí VH). Ve zvolených ukazatelích se odrážejí položky, které jsou pro hospodaření nemocnic zásadní. Nemocnice sledují hlavně tržby. Pelhřimovská nemocnice se zaměřuje na pohledávky, závazky a zásoby, jindřichohradecká zas na zadluženost, investice a CF. Všechny hlídané položky jsou součástí vybraných ukazatelů. Doporučuji zvážit zařazení dalších ukazatelů počítajících s tržbami (výnosy), především pro příspěvkovou organizaci. Tržby jsou ve zdravotnictví snad tou nejvýznamnější položkou, proto bych očekávala jejich častější výskyt ve skupině vhodných ukazatelů.

Řešením, jak docílit změn vah u ukazatelů zahrnující převážně podíly s EBT/EBIT a u stupnice hodnocení stavu hospodaření, je aplikace modelů na všech českých nemocnicích a porovnáním výsledků dosáhnout optimálního řešení. Do komparace budou samozřejmě vstupovat specifické aspekty zdravotnictví (vliv úhradové vyhlášky a zřizovatele na hospodaření), které je nutné při tvorbě nové stupnice hodnocení brát v úvahu. Je pravděpodobné, že kromě úpravy vah u EBT budou nakonec muset projít změnami i váhy ostatních ukazatelů. Možným východiskem je sestavení individuálních vah pro zdravotnictví nebo úprava všech vah ukazatelů vyskytující se v bonitních a bankrotních modelech. Individuální váhy pro obory se používají u některých modelů zcela běžně. Pro zdravotnictví ale nebyly žádné vytvořeny. U indexu bonity a rychlého testu jako nejvhodnějších modelů je potřeba minimálních úprav. Index bonity by mohl vystačit jen se zmírněním stupnice určující bonitu. Pětibodová stupnice rychlého testu by mohla být rozšířena. Aby modely

IN05 a Z-score byly přijaty bez námitek, tak budou muset projít většími změnami. U obou modelů se přikláním k úpravě stupnice hodnocení i velikosti vah ukazatelů. Předchůdci IN05 pracovaly s individuálními váhami. Zvážení individuálních vah by nemuselo být u indexu IN05 pro zdravotnický obor od věci.

Ekonomové z nemocnic odmítali stanovení výše vah u podílů s EBT v b/b modelech. Váhy nadřazovaly ukazatele s EBT nad těmi ostatními a některé modely kvůli tomu ekonomové zavrhnuli. Přesto je výsledek hospodaření podstatou podnikání, protože představuje jeho shrnutí v jedné položce. Není možné jen na základě zisku/ztráty klasifikovat stav nemocnic, ale také nelze výsledek hospodaření ignorovat. V případě mého zkoumání dvou nemocnic s odlišnou právní formou podnikání jsem zjistila, že i když jsou nemocnice relativně stejně velké dle lůžek (JH – 358, Pelhřimov - 340), tak se liší jejich styl hospodaření a tím pádem i hodnoty výsledku hospodaření. Je to dáno právní formou, individuálními sazbami pro proplácení výkonů od pojišťoven, úhradovou vyhláškou ale i počtem hospitalizovaných pacientů. Proto jsem také při určování vhodného ukazatele z bonitních a bankrotních modelů narazila na úskalí. Pro každou právní formu vyšel jiný přijatelný ukazatel vyjma dvou. Jako vhodný ukazatel se ve třech podobách ukázal i tak diskutabilní EBT. K problému různorodosti vhodných ukazatelů u odlišných právních forem nemocnic je nutno přihlédnout. Při uplatnění bonitních a bankrotních modelů na více nemocnicích je potřeba zjistit, zda se situace opakuje. A zda každá nemocnice bude muset mít nakonec svoje individuální ukazatele, které budou identifikovat efektivnost jejího hospodaření.

Závěr

Zdravotnictví je specifický obor podnikání, ve kterém dochází k propojování dvou základních cílů, cíle zdravotnického a ekonomického. Optimalizace cílů má být součástí priorit hospodaření všech nemocnic. Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o. kladou důraz na poskytování kvalitních zdravotnických služeb a dosažení vyrovnaného výsledku hospodaření. Přesto ani jedna z nemocnic nezkoumá různorodé ekonomické ukazatele pro porovnání stavu hospodaření z více úhlů pohledů. Sledování ekonomiky zaměřují spíše na vývoj jednotlivých položek a na konkrétní dopady účtovaných hospodářských operací. Nejvíce sledují tržby z poskytovaných služeb (výkonů) a jejich proplácení pojišťovnami. Nemocnice totiž hospodaří na základě úhradové vyhlášky, která každé nemocnici přisuzuje základní individuální sazby za výkony a jiné podmínky. Výsledky hospodaření nemocnic bývají proto odlišné, i když jsou nemocnice relativně stejně velké. Další vliv na hospodaření má právní forma podnikání a zřizovatel nemocnic. V případě příspěvkové organizace je moc zřizovatele ještě větší, neboť hospodaření se ubírá na základě jeho schvalovací a rozhodovací činnosti.

Cílem diplomové práce bylo provést analýzu výsledku hospodaření Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. a Nemocnice Pelhřimov, p. o. za období 2009 – 2013. Rozbor měl posloužit k nalezení vhodných ukazatelů vedoucích ke zjištění efektivnosti fungování nemocnic. Doplnujícím cílem se stalo vyhodnocení hlavních rozdílů při zjišťování výsledku hospodaření u odlišných právních forem (akciová společnost, příspěvková organizace) nemocnic.

Aplikace vybraných bonitních a bankrotních modelů na nemocničním prostředí odhalila, že jejich současně nastavená podoba nedokáže věrohodně charakterizovat finanční zdraví nemocnic. Je to způsobeno tím, že modely jsou sestaveny na základě ekonomických údajů klasických obchodních firem a ne nemocnic. Hospodaření nemocnic se v určitých směrech vymyká základním tržním principům. Bonitní a bankrotní modely v sobě nezahrnují specifičnost zdravotnictví a hospodaření nemocnic tím obvykle zkreslují. Nastavení struktury modelů se viditelně projevilo především u Tafflerova bankrotního modelu, Z-score a IN05. Rychlý test a index bonity dokázaly poměrně dobře přiblížit realitu hospodaření nemocnic.

Proto, aby byly modely přijatelné bez výhrad, musí projít úpravami zahrnující specifika zdravotnictví. Řešením, jak změn dosáhnout, je aplikace modelů na širším vzorku nemocnic. Za pomoci testování na více nemocnicích by mělo být možné zachytit opakující se nadhodnocování a podhodnocování výsledků, případně objevení nových nesrovnalostí. Jedno z mých doporučení je provedení úprav stupnic hodno-

cení modelů i samotných vah jednotlivých ukazatelů. Změny by mohly přispět k důvěryhodnějšímu hodnocení finančního zdraví nemocnic. U indexu IN05 se přikláním k možnosti, která bude zahrnovat proměnlivé váhy u některých ukazatelů. Velikost vah se bude odvíjet na základě oboru podnikání, čímž by se mělo dosáhnout reálnějšího hodnocení a minimalizace chyb. Pro obor zdravotnictví v současné době speciálně nastavené váhy neexistují, což nemocnice diskriminuje v použití všech dostupných modelů. Otázkou ale zůstává, zda individuální váhy ponechat jen u ukazatelů IN05 nebo je zakomponovat ve všech ukazatelích počítající s EBT (EBIT) bez ohledu na modely. Právě ukazatele s EBT/EBIT byly velmi diskutabilní záležitosti. Ekonomové nemocnic kritizovali z důvodu nelpění na zisku ve zdravotnictví současné nastavení vah a upozorňovali na jejich snížení. Než ale dojde k modifikaci modelů, nemocnicím nezbyvá nic jiného než pro komplexní hodnocení svých hospodářských činností pracovat s několika druhy bonitních a bankrotních modelů najednou. V tomto případě doporučuji modely podpořit ještě ukazateli zadluženosti nebo jinou skupinou ukazatelů.

Ukazatele zadluženosti jsou nezbytnou součástí analyzování hospodářské situace. Jejich charakter téměř spolehlivě vypovídá o aktuálním dění. Přesto se v bonitních a bankrotních modelech vyskytují minimálně. Z aplikovaných ukazatelů se objevily v modelech jen dva, koeficient samofinancování a doba splácení dluhu z CF (oba rychlý test). Rychlý test byl identifikován jako jeden z nejlepších modelů pro hodnocení nemocnic. Proto si myslím, že ukazatele zadluženosti jsou hodnotnými indikátory pro zhodnocení stavu hospodaření. Celková zadluženost ani zadluženost vlastního kapitálu nebyly součástí žádného z modelů. Modely zahrnovaly pouze jejich jednotlivé položky (aktiva, cizí zdroje, vlastní kapitál) v poměru s jinými údaji, což se týkalo i koeficientu samofinancování. V některých modelech se hodnoty položek nacházely jen částečně, resp. celá položka do modelu nevstupovala ale jen její individuální část. Ukazatele zadluženosti bych uvedla jako přijatelné pro posouzení efektivnosti fungování nemocnic z pohledu zadlužení.

I přes nesrovnalosti v hodnocení bonitních a bankrotních modelů jsem z této skupiny zvolila několik ukazatelů, které by mohly vést ke zjišťování efektivnosti hospodaření nemocnic. Jednotlivé ukazatele jsem vybírala podle toho, zda individuální vývoj ukazatelů korespondoval s vývojem celého modelu, ve kterém se ukazatele objevovaly. Jelikož struktura modelů měla i negativní vliv na celkové hodnocení hospodaření nemocnic, tak volba může vyvolávat určité pochybnosti. Přesto veškeré zvolené ukazatele v sobě zahrnovaly položky, které obě dvě nemocnice sledují. Množství ukazatelů porovnávající tržby za poskytnuté výkony (snad nejsledovanější položka hospodaření nemocnic) nebylo tak výrazné, jak jsem oče-

kávala. Zaměřila bych se proto na průzkum dalších ukazatelů řešící tržby. Relativně vhodné ukazatele nabídly všechny modely. Výběrem prošlo sedm různých ukazatelů a jen dva druhy byly stejné pro obě dvě právní formy nemocnic. Zajímavostí je, že z modelů „vypadl“ pro každou právní formu nemocnic jiný ukazatel (kromě Tafflerova bankrotního modelu). To mě přivedlo k myšlence, že právní forma podnikání může mít na hospodaření nemocnic ještě větší vliv, než se tvrdí.

Pro možné komparování nemocnic vystupujících v právní formě akciové společnosti a příspěvkové organizace jsem připravila návrh na základě obdobných položek z výkazu zisku a ztrát. Do návrhu jsem se snažila zařadit nejvíce zatěžované položky a položky, které jsou nedílnou součástí chodu organizace. Vyřadila jsem typy, které byly identifikovány jako nejvýraznější diferenciací při zjišťování výsledku hospodaření u odlišných právních forem nemocnic. Návrh by měl posloužit k rychlému porovnávání nemocnic bez zbytečných průtahů způsobené vlivem odlišné právní formy. Právní forma nemocnic ovlivňuje způsob účtování vybraných účetních případů, věcnou a formální strukturu výkazu zisku a ztrát a účetních osnov.

Seznam literatury

- BRAGG, S. What are the qualitative characteristics of financial statements? In: *Accounting Tools* [online]. April 3, 2011 [cit 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.accountingtools.com/questions-and-answers/what-are-the-qualitative-characteristics-of-financial-statements.html>
- ČERNOHORSKÝ, J. a P. TEPLÝ, 2011. *Základy financí*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-7463-3.
- ČINKOVÁ, M. Deset nejdůležitějších změn při rekodifikaci práva od 1. 1. 2014. In: *Business center* [online]. 1998-2014 [cit 2014-05-13]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/nove-obcanske-obchodni-rekodifikace-2014/akciová-společnost/>
- DĚDIČ, J., I. ŠTENGLOVÁ, R. KŘÍŽ a P. ČECH, 2012. *Akciové společnosti*. 7. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-404-9.
- DLUHOŠOVÁ, D. et al. 2010. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. rozšířené vydání. Praha: Ekopress, s. r. o. ISBN 978-80-86929-68-2.
- DVOŘÁKOVÁ, D., 2014. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-0149-7.
- HINKE, J. a D. BÁRKOVÁ, 2011. *Účetnictví 1 – aplikace principů a technik*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing a. s. ISBN 978-80-247-3953-3.
- JINDŘICHOVSKÁ, I., 2013. *Finanční management*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-052-2.
- JÍLEK, J. a J. SVOBODOVÁ, 2013. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2013*. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-4710-1.
- KNÁPKOVÁ, A., D. PAVELKOVÁ a K. ŠTEKER, 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2. rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing a. s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- KOVANICOVÁ, D., 2012. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Polygon. ISBN 978-80-7273-169-5.
- LANDA, M., 2011. *Základy účetnictví*. 2. upravené vydání. Ostrava: KEY Publishing. ISBN 978-80-7418-117-7.
- LASÁK, J. et al. 2013. *Zákon o obchodních korporacích. Obchodní zákoník. Srovnávací texty*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. ISBN 978-80-7357-346-1.

- LOUŠA, F., 2011. *Zákon o účetnictví v praxi*. 5. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-3848-2.
- MARTINOVIČOVÁ, D., M. KONEČNÝ a J. VAVŘINA, 2014. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a. s. ISBN 978-80-247-5316-4.
- MÁČE, M., 2013. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-457-9.
- MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R., 2013. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 12. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, s. r. o. ISBN 978-80-7263-825-3.
- MULAČOVÁ, V., P. MULAČ et al. 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-4780-4.
- NEMOCNICE JINDŘICHŮV HRADEC, A. S. *Výroční zpráva 2013 Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.* [online]. [Jindřichův Hradec]: Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s., 16. dubna 2014 [cit 2015 01-24]. Dostupné z: <http://www.nemjh.cz/vyrocní-zpravy-spolecnosti/>
- NEMOCNICE PELHŘIMOV, P. O. *Výroční zpráva za rok 2013 Nemocnice Pelhřimov, p. o.* [online]. [Pelhřimov]: Nemocnice Pelhřimov, p. o., březen 2014 [cit 2015 01-24]. Dostupné z: <http://www.hospital-pe.cz/dok/2013.pdf>
- NEUMAIER, I. Interview s Ivanem Neumaierem. In: *Shekel: Multikulturní košer magazín* [online]. 26. 3. 2010 [cit 2015-01-18]. Dostupné z: <http://www.shekel.cz/849/interview-s-ivanem-neumaierem>
- NÝVLTOVÁ, R. a P. MARINIČ, 2010. *Finanční řízení podniku. Moderní metody a trendy*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-6701-7.
- PINSON, L., 2008. *Anatomy of a Business Plan: The Step-by-Step Guide to Building a Business and Securing your Company's Future*. 7. vydání. Tustin: Out of Your Mind & Into the Marketplace. ISBN 978-0-944205-37-2.
- PROKŮPKOVÁ, D. Účetní výkazy vybraných organizací a jejich využití pro řízení a kontrolu. In: *Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů* [online]. 2012 [cit 2014-11-23]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d39198v49198-ucetni-vykazy-vybranych-organizaci-a-jejich-vyuziti-pro-rizeni-a/>
- RAO, P., M., 2011. *Financial statement analysis and reporting*. New Delhi: Asoke K. Ghosh. ISBN 978-81-203-3949-1.
- REJNUŠ, O., 2014. *Finanční trhy*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-3671-6.

- RUBÁKOVÁ, V., 2014. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2014*. 8. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-5123-8.
- RŮČKOVÁ, P., 2011. *Finanční analýza - metody, ukazatele, využití v praxi*. 4. rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-3916-8.
- RŮČKOVÁ, P. a M. ROUBÍČKOVÁ, 2012. *Finanční management*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-4047-8.
- RYNEŠ, P., 2014. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 14. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r. o. ISBN 978-80-7263-853-6.
- SCHIFFER, V., 2010. *Správně vedené účetnictví*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. ISBN 978-80-7357-575-5.
- SKÁLOVÁ, J. et al. 2013. *Podvojně účetnictví 2013*. 20. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-4633-3.
- SLAVÍK, J., 2013. *Finanční průvodce nefinančního manažera: Jak se rychle zorientovat v podnikových a projektových financích*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-4593-0.
- SMEJKAL, V. a K. RAIS, 2013. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-4644-9.
- STEJSKALOVÁ, I., 2014. *Účetnictví příspěvkových organizací*. Jindřichův Hradec. [netištěná distanční učební pomůcka], Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta managementu, Katedra managementu.
- STEJSKALOVÁ, I. a A. ZMRHALOVÁ, 2009. *Cvičební texty z účetnictví*. 2. vydání. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1498-7.
- STUHLÍKOVÁ, H. a S. KOMRSKOVÁ, 2012. *Zdaňování neziskových organizací*. 9. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG spol. s r. o. ISBN 978-80-7263-774-4.
- SYNEK, M. et al. 2011. *Manažerská ekonomika*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-3494-1.
- SYNEK, M., E. KYSLINGEROVÁ et al. 2010. *Podniková ekonomika*. 5. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-336-3.
- ŠIMAN, J. a P. PETERA, 2010. *Financování podnikatelských subjektů*. Teorie pro praxi. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-117-8.
- ŠTEKER, K. a M. OTRUSINOVÁ, 2013. *Jak číst účetní výkazy: Základy českého účetnictví a výkaznictví*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a. s. ISBN 978-80-247-4702.

TAKÁČOVÁ, H., 2010. *Účetnictví neziskových organizací*. 1. vydání. Praha: Oeconomia. ISBN 978-80-245-1664-6.

ÚZIS ČR. Registr zdravotnických zařízení. *ÚZIS ČR* [online]. Praha: ÚZIS ČR, © 2010-2014. Poslední aktualizace 3. 7. 2014 [cit 2014-12-12]. Dostupné z: <https://snzr.uzis.cz/viewzz/rzz.htm>

ÚZIS ČR. Zdravotnictví České republiky 2013 ve statistických údajích. *ÚZIS ČR* [online]. Praha: ÚZIS ČR, © 2010-2014. [cit 2014-12-12]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/publikace/zdravotnictvi-cr-2013-ve-statistickych-udajich>

VOCHOZKA, M., 2011. *Metody komplexního hodnocení podniku*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-3647-1.

Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

Výpis z obchodního rejstříku, Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. *Justice* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, ©2012-2014 [cit 2015-01-25]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=713839&typ=PLATNY>

Výpis z obchodního rejstříku, Nemocnice Pelhřimov, p. o. *Justice* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, ©2012-2014 [cit 2014-11-29]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=728637&typ=PLATNY>

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, jak vyplývá z pozdějších změn.

Přílohy

Příloha 1 – Uspořádání a označování položek rozvahy obchodní společnosti

AKTIVA CELKEM

A. Pohledávky za upsaný základní kapitál

B. Dlouhodobý majetek

B. I. Dlouhodobý nehmotný majetek

- B. I. 1. Zřizovací výdaje
2. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
3. Software
4. Ocenitelná práva
5. Goodwill
6. Jiný dlouhodobý nehmotný majetek
7. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek
8. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek

B. II. Dlouhodobý hmotný majetek

- B. II. 1. Pozemky
2. Stavby
3. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
4. Pěstitelské celky trvalých porostů
5. Dospělá zvířata a jejich skupiny
6. Jiný dlouhodobý hmotný majetek
7. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
8. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek
9. Oceňovací rozdíly k nabytému majetku

B. III. Dlouhodobý finanční majetek

- B. III. 1. Podíly – ovládaná osoba
2. Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem
3. Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly
4. Půjčky a úvěry – ovládaná nebo ovládající osoba, podstatný vliv
5. Jiný dlouhodobý finanční majetek
6. Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek
7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek

C. Oběžná aktiva

C. I. Zásoby

- C. I. 1. Materiál
2. Nedokončená výroba a polotovary
3. Výrobky
4. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny
5. Zboží
6. Poskytnuté zálohy na zásoby

C. II. Dlouhodobé pohledávky

- C. II. 1. Pohledávky z obchodních vztahů
2. Pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba
3. Pohledávky – podstatný vliv
4. Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení
5. Dlouhodobé poskytnuté zálohy
6. Dohadné účty aktivní
7. Jiné pohledávky
8. Odložená daňová pohledávka

C. III. Krátkodobé pohledávky

- C. III. 1. Pohledávky z obchodních vztahů
2. Pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba
3. Pohledávky – podstatný vliv
4. Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení
5. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění
6. Stát – daňové pohledávky
7. Krátkodobé poskytnuté zálohy
8. Dohadné účty aktivní
9. Jiné pohledávky

C. IV. Krátkodobý finanční majetek

- C. IV. 1. Peníze
2. Účty v bankách
3. Krátkodobé cenné papíry a podíly
4. Pořizovaný krátkodobý finanční majetek

D. I. Časové rozlišení

- D. I. 1. Náklady příštích období
2. Komplexní náklady příštích období
3. Příjmy příštích období

PASIVA CELKEM

A. Vlastní kapitál

- A. I. 1. Základní kapitál
2. Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)
3. Změny základního kapitálu
- A. II. Kapitálové fondy
- A. II. 1. Emisní ážio
2. Ostatní kapitálové fondy
3. Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
4. Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společnosti
5. Rozdíly z přeměn společností
6. Rozdíly z ocenění při přeměnách společností
- A. III. Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku
- A. III. 1. Zákonný rezervní fond/Nedělitelný fond
2. Statutární a ostatní fondy
- A. IV. Výsledek hospodaření minulých let
- A. IV. 1. Nerozdělený zisk minulých let
2. Nerozdělená ztráta minulých let
3. Jiný výsledek hospodaření minulých let
- A. V. Výsledek hospodaření běžného účetního období /+ -/

B. Cizí zdroje

B. I. Rezervy

- B. I. 1. Rezervy podle zvláštních právních předpisů
2. Rezerva na důchody a podobné závazky
3. Rezerva na daň z příjmů
4. Ostatní rezervy

B. II. Dlouhodobé závazky

- B. II. 1. Závazky z obchodních vztahů
2. Závazky – ovládaná nebo ovládající osoba
3. Závazky – podstatný vliv
4. Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení
5. Dlouhodobé přijaté zálohy
6. Vydané dluhopisy

- 7. Dlouhodobé směnky k úhradě
- 8. Dohadné účty pasivní
- 9. Jiné závazky
- 10. Odložený daňový závazek
- B. III. Krátkodobé závazky
- B. III. 1. Závazky z obchodních vztahů
- 2. Závazky – ovládaná nebo ovládající osoba
- 3. Závazky – podstatný vliv
- 4. Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení
- 5. Závazky k zaměstnancům
- 6. Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
- 7. Stát – daňové závazky a dotace
- 8. Krátkodobé přijaté zálohy
- 9. Vydané dluhopisy
- 10. Dohadné účty pasivní
- 11. Jiné závazky
- B. IV. Bankovní úvěry a výpomoci
- B. IV. 1. Bankovní úvěry dlouhodobé
- 2. Krátkodobé bankovní úvěry
- 3. Krátkodobé finanční výpomoci
- C. I. Časové rozlišení
- C. I. 1. Výdaje příštích období
- 2. Výnosy příštích období

Zdroj: Příloha č. 1 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., dostupné také z:

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto-v2002-500/priloha1.aspx>

Příloha 2 – Uspořádání a označování položek rozvahy příspěvkové organizace

AKTIVA CELKEM

A. Stálá aktiva

I. Dlouhodobý nehmotný majetek

1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
2. Software
3. Ocenitelná práva
4. Povolenky na emise a preferenční limity
5. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek
6. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek
7. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek
8. Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku
9. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek

II. Dlouhodobý hmotný majetek

1. Pozemky
2. Kulturní předměty
3. Stavby
4. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
5. Pěstitelské celky trvalých porostů
6. Drobný dlouhodobý hmotný majetek
7. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek
8. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
9. Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku
10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek

III. Dlouhodobý finanční majetek

1. Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem
2. Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem
3. Dluhové cenné papíry držené po splatnosti
6. Termínované vklady dlouhodobé
7. Ostatní dlouhodobý finanční majetek

IV. Dlouhodobé pohledávky

1. Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé
2. Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů
3. Dlouhodobé poskytnuté zálohy
5. Dlouhodobé pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraniční
6. Ostatní dlouhodobé pohledávky

B. Oběžná aktiva

I. Zásoby

1. Pořízení materiálu
2. Materiál na skladě
3. Materiál na cestě
4. Nedokončená výroba
5. Polotovary vlastní výroby
6. Výrobky
7. Pořízení zboží
8. Zboží na skladě
9. Zboží na cestě
10. Ostatní zásoby

II. Krátkodobé pohledávky

1. Odběratelé
4. Krátkodobé poskytnuté zálohy

- 5. Jiné pohledávky z hlavní činnosti
- 6. Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé
- 10. Pohledávky za zaměstnanci
- 11. Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
- 12. Daň z příjmů
- 13. Jiné přímé daně
- 14. Daň z přidané hodnoty
- 15. Jiné daně a poplatky
- 16. Pohledávky za státním rozpočtem
- 17. Pohledávky za rozpočtem územních samosprávných celků
- 18. Pohledávky za účastníky sdružení
- 23. Krátkodobé pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí
- 24. Poskytnuté zálohy na dotace
- 25. Náklady příštích období
- 26. Příjmy příštích období
- 27. Dohadné účty aktivní
- 28. Ostatní krátkodobé pohledávky

IV. Krátkodobý finanční majetek

- 4. Termínované vklady krátkodobé
- 5. Jiné běžné účty
- 9. Běžný účet
- 10. Běžný účet FKSP
- 15. Ceniny
- 16. Peníze na cestě
- 17. Pokladna

PASIVA CELKEM

C. Vlastní kapitál

I. Jmění účetní jednotky a upravující položky

- 1. Jmění účetní jednotky
- 3. Dotace na pořízení dlouhodobého majetku
- 5. Kurzové rozdíly
- 6. Oceňovací rozdíly při změně metody
- 7. Jiné oceňovací rozdíly
- 8. Opravy chyb minulých období

II. Fondy účetní jednotky

- 1. Fond odměn
- 2. Fond kulturních a sociálních potřeb
- 3. Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření
- 4. Rezervní fond z ostatních titulů
- 5. Fond reprodukce majetku, investiční fond
- 6. Ostatní fondy

III. Výsledek hospodaření

- 1. Výsledek hospodaření běžného účetního období
- 2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
- 3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let

D. Cizí zdroje

II. Rezervy

- 1. Rezervy

III. Dlouhodobé závazky

- 1. Dlouhodobé úvěry
- 2. Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé
- 4. Závazky z pronájmu

- 5. Dlouhodobé přijaté zálohy
- 8. Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí
- 9. Ostatní dlouhodobé závazky

IV. Krátkodobé závazky

- 1. Krátkodobé úvěry
- 4. Jiné krátkodobé půjčky
- 5. Dodavatelé
- 8. Krátkodobé přijaté zálohy
- 10. Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé
- 14. Zaměstnanci
- 15. Jiné závazky vůči zaměstnancům
- 16. Zúčtování s institucemi SZ a ZP
- 17. Daň z příjmů
- 18. Jiné přímé daně
- 19. Daň z přidané hodnoty
- 20. Jiné daně a poplatky
- 21. Závazky ke státnímu rozpočtu
- 22. Závazky k rozpočtům územních samosprávných celků
- 23. Závazky k účastníkům sdružení
- 29. Krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí
- 30. Přijaté zálohy na dotace
- 31. Výdaje příštích období
- 32. Výnosy příštích období
- 33. Dohadné účty pasivní
- 34. Ostatní krátkodobé závazky

Zdroj: Příloha č. 1 k vyhlášce č. 410/2009 Sb., dostupné také z:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/vyhlaska-c-410-2009-sb-kterou-se-provadedeji-nektera>

Příloha 3 – Uspořádání a označení položek VZZ obchodní společnosti – druhové členění

- I. Tržby za prodej zboží
- A. Náklady vynaložené na prodané zboží
- + Obchodní marže
- II. Výkony
- II. 1. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb
- 2. Změna stavu zásob vlastní činnosti
- 3. Aktivace
- B. Výkonová spotřeba
- B. 1. Spotřeba materiálu a energie
- 2. Služby
- + Přidaná hodnota
- C. Osobní náklady
- C. 1. Mzdové náklady
- 2. Odměny členům orgánů společnosti a družstva
- 3. Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění
- 4. Sociální náklady
- D. Daně a poplatky
- E. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- III. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu
- III. 1. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku
- 2. Tržby z prodeje materiálu
- F. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu
- F. 1. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku
- 2. Prodaný materiál
- G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období
- IV. Ostatní provozní výnosy
- H. Ostatní provozní náklady
- V. Převod provozních výnosů
- I. Převod provozních nákladů
- * Provozní výsledek hospodaření
- VI. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
- J. Prodané cenné papíry a podíly
- VII. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
- VII. 1. Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem
- 2. Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů
- 3. Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku
- VIII. Výnosy z krátkodobého finančního majetku
- K. Náklady z finančního majetku
- IX. Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů
- L. Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů
- M. Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti
- X. Výnosové úroky
- N. Nákladové úroky
- XI. Ostatní finanční výnosy
- O. Ostatní finanční náklady
- XII. Převod finančních výnosů
- P. Převod finančních nákladů
- * Finanční výsledek hospodaření

- Q. Daň z příjmů za běžnou činnost
- Q. 1. – splatná
- 2. – odložená
- ** Výsledek hospodaření za běžnou činnost
- XIII. Mimořádné výnosy
- R. Mimořádné náklady
- S. Daň z příjmů z mimořádné činnosti
- S. 1. – splatná
- 2. – odložená
- * Mimořádný výsledek hospodaření
- T. Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)
- *** Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)
- **** Výsledek hospodaření před zdaněním

Zdroj: Příloha č. 2 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., dostupný také z:

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto-v2002-500/priloha2.aspx>

Příloha 4 – Uspořádání a označení položek VZZ obchodní společnosti – účelové členění

- I. Tržby z prodeje výrobků, zboží a služeb
- A. Náklady prodeje
- * Hrubý zisk nebo ztráta
- B. Odbytové náklady
- C. Správní režie
- II. Jiné provozní výnosy
- D. Jiné provozní náklady
- * Provozní výsledek hospodaření
- III. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
- E. Prodané cenné papíry a podíly
- IV. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
- IV. 1. Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem
- 2. Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů
- 3. Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku
- V. Výnosy z krátkodobého finančního majetku
- F. Náklady z finančního majetku
- VI. Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů
- G. Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů
- H. Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti
- VII. Výnosové úroky
- I. Nákladové úroky
- VIII. Ostatní finanční výnosy
- J. Ostatní finanční náklady
- IX. Převod finančních výnosů
- K. Převod finančních nákladů
- * Finanční výsledek hospodaření
- L. Daň z příjmů za běžnou činnost
- L. 1. – splatná
- 2. – odložená
- ** Výsledek hospodaření za běžnou činnost
- X. Mimořádné výnosy
- M. Mimořádné náklady
- N. Daň z příjmů z mimořádné činnosti
- N. 1. – splatná
- 2. – odložená
- * Mimořádný výsledek hospodaření
- O. Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
- *** Výsledek hospodaření za účetní období
- **** Výsledek hospodaření před zdaněním

Zdroj: Příloha č. 3 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., dostupný také z:

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto-v2002-500/priloha3.aspx>

Příloha 5 – Uspořádání a označení položek VZZ příspěvkové organizace

A. NÁKLADY CELKEM

I. Náklady z činnosti

1. Spotřeba materiálu
2. Spotřeba energie
3. Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek
4. Prodané zboží
5. Aktivace dlouhodobého majetku
6. Aktivace oběžného majetku
7. Změna stavu zásob vlastní výroby
8. Opravy a udržování
9. Cestovné
10. Náklady na reprezentaci
11. Aktivace vnitroorganizačních služeb
12. Ostatní služby
13. Mzdové náklady
14. Zákonné sociální pojištění
15. Jiné sociální pojištění
16. Zákonné sociální náklady
17. Jiné sociální náklady
18. Daň silniční
19. Daň z nemovitosti
20. Jiné daně a poplatky
22. Smluvní pokuty a úroky z prodlení
23. Jiné pokuty a penále
24. Dary a jiná bezúplatná předání
25. Prodaný materiál
26. Manka a škody
27. Tvorba fondů
28. Odpisy dlouhodobého majetku
29. Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek
30. Prodaný dlouhodobý hmotný majetek
31. Prodané pozemky
32. Tvorba a zúčtování rezerv
33. Tvorba a zúčtování opravných položek
34. Náklady z vyřazených pohledávek
35. Náklady z drobného dlouhodobého majetku
36. Ostatní náklady z činnosti

II. Finanční náklady

1. Prodané cenné papíry a podíly
2. Úroky
3. Kurzové ztráty
4. Náklady z přecenění reálnou hodnotou
5. Ostatní finanční náklady

III. Náklady na transfery

1. Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery
2. Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery

V. Daň z příjmů

1. Daň z příjmů
2. Dodatečné odvody daně z příjmů

B. VÝNOSY CELKEM

I. Výnosy z činnosti

1. Výnosy z prodeje vlastních výrobků
2. Výnosy z prodeje služeb
3. Výnosy z pronájmu
4. Výnosy z prodaného zboží
8. Jiné výnosy z vlastních výkonů
9. Smluvní pokuty a úroky z prodlení
10. Jiné pokuty a úroky z prodlení
11. Výnosy z vyřazených pohledávek
12. Výnosy z prodeje materiálu
13. Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku
14. Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků
15. Výnosy z prodeje pozemků
16. Čerpání fondů
17. Ostatní výnosy z činnosti

II. Finanční výnosy

1. Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů
2. Úroky
3. Kurzové zisky
4. Výnosy z přecenění reálnou hodnotou
6. Ostatní finanční výnosy

IV. Výnosy z transferů

1. Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů
2. Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů

C. VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ

1. Výsledek hospodaření před zdaněním
2. Výsledek hospodaření běžného účetního období

Zdroj: Příloha č. 2 k vyhlášce č. 410/2009 Sb., dostupný také z:

[http://www.sagit.cz/prilohyuzarchiv/675165/770049/P_410-09_02\(1.1.2012\).pdf](http://www.sagit.cz/prilohyuzarchiv/675165/770049/P_410-09_02(1.1.2012).pdf)

Příloha 6 – VZZ akciové společnosti

Zpracováno v souladu s vyhláškou č. 500/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů		VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY		Obchodní firma nebo jiný název účetní jednotky	
ke dni 31.12.2013		(v celých tisících Kč)		Sídlo, bydliště nebo místo podnikání účetní jednotky	
IČ		IČ		0	
0		0		0	
Označení a	TEXT b	Číslo řádku c	Skutečnost v účetním období sledovaném 1	minulém 2	
I.	Tržby za prodej zboží	01	0	0	
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	02	0	0	
+	Obchodní marže (ř. 01-02)	03	0	0	
II.	Výkony (ř. 05+06+07)	04	0	0	
II. 1	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05	0	0	
2	Změna stavu zásob vlastní činnosti	06	0	0	
3	Aktivace	07	0	0	
B.	Výkonová spotřeba (ř. 09+10)	08	0	0	
B. 1	Spotřeba materiálu a energie	09	0	0	
B. 2	Služby	10	0	0	
+	Přidaná hodnota (ř. 03+04-08)	11	0	0	
C.	Osobní náklady	12	0	0	
C. 1	Mzdové náklady	13	0	0	
C. 2	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	0	0	
C. 3	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	15	0	0	
C. 4	Sociální náklady	16	0	0	
D.	Daně a poplatky	17	0	0	
E.	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	18	0	0	
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu (ř. 20+21)	19	0	0	
III. 1	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	0	0	
2	Tržby z prodeje materiálu	21	0	0	
F.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu (ř. 23+24)	22	0	0	
F. 1	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23	0	0	
F. 2	Prodaný materiál	24	0	0	
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	25	0	0	
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	0	0	
H.	Ostatní provozní náklady	27	0	0	
V.	Převod provozních výnosů	28	0	0	
I.	Převod provozních nákladů	29	0	0	
*	Provozní výsledek hospodaření /(ř.11-12-17-18+19-22-25+26-27+(-28)-(-29)/	30	0	0	

Označení a	TEXT b	Číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			sledovaném 1	minulém 2
VI	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	31	0	0
J.	Prodané cenné papíry a podíly	32	0	0
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku (ř. 34 + 35 + 36)	33	0	0
VII. 1	Výnosy z podílů v ovládaných osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	34	0	0
VII. 2	Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů	35	0	0
VII. 3	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	36	0	0
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37	0	0
K.	Náklady z finančního majetku	38	0	0
IX.	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	39	0	0
L.	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	40	0	0
M.	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti	41	0	0
X.	Výnosové úroky	42	0	0
N.	Nákladové úroky	43	0	0
XI.	Ostatní finanční výnosy	44	0	0
O.	Ostatní finanční náklady	45	0	0
XII.	Převod finančních výnosů	46	0	0
P.	Převod finančních nákladů	47	0	0
*	Finanční výsledek hospodaření $/(ř.31-32+33+37-38+39-40-41+42-43+44-45-(-46))+(-47)/$	48	0	0
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost (ř. 50 + 51)	49	0	0
Q. 1	-splatná	50	0	0
Q. 2	-odložená	51	0	0
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost (ř. 30 + 48 - 49)	52	0	0
XIII.	Mimořádné výnosy	53	0	0
R.	Mimořádné náklady	54	0	0
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti (ř. 56 + 57)	55	0	0
S. 1	-splatná	56	0	0
S. 2	-odložená	57	0	0
*	Mimořádný výsledek hospodaření (ř. 53 - 54 - 55)	58	0	0
T.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	59	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 52 + 58 - 59)	60	0	0
****	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 30 + 48 + 53 - 54)	61	0	0

Zdroj: <http://business.center.cz/business/sablony/s110-ucetni-zaverka-v-plnem-rozsahu.aspx>

Příloha 7 – VZZ příspěvkové organizace

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A.	NÁKLADY CELKEM		součet A.I. až A.V.	součet A.I. až A.V.	součet A.I. až A.V.	součet A.I. až A.V.
	Náklady z činnosti		součet A.I.1. až A.I.36.	součet A.I.1. až A.I.36.	součet A.I.1. až A.I.36.	součet A.I.1. až A.I.36.
1.	Spotřeba materiálu	501				
2.	Spotřeba energie	502				
3.	Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	503				
4.	Prodané zboží	504				
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506				
6.	Aktivace oběžného majetku	507				
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508				
8.	Opravy a udržování	511				
9.	Cestovné	512				
10.	Náklady na reprezentaci	513				
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516				
12.	Ostatní služby	518				
13.	Mzdové náklady	521				
14.	Zákonné sociální pojištění	524				
15.	Jiné sociální pojištění	525				
16.	Zákonné sociální náklady	527				
17.	Jiné sociální náklady	528				
18.	Daň silniční	531				
19.	Daň z nemovitosti	532				
20.	Jiné daně a poplatky	538				
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541				
23.	Jiné pokuty a penále	542				
24.	Dary a jiná bezúplatná předání	543				
25.	Prodaný materiál	544				
26.	Manka a škody	547				
27.	Tvorba fondů	548				
28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551				
29.	Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek	552				
30.	Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	553				
31.	Prodané pozemky	554				
32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555				
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556				
34.	Náklady z vyřazených pohledávek	557				
35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558				
36.	Ostatní náklady z činnosti	549				
II.	Finanční náklady		součet A.II.1. až A.II.5	součet A.II.1. až A.II.6	součet A.II.1. až A.II.7	součet A.II.1. až A.II.8
1.	Prodané cenné papíry a podíly	561				
2.	Úroky	562				
3.	Kurzové ztráty	563				
4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564				
5.	Ostatní finanční náklady	569				
III.	Náklady na transfery		součet A.III.1. až A.III.2.	součet A.III.1. až A.III.2.	součet A.III.1. až A.III.2.	součet A.III.1. až A.III.2.
1.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	571				
2.	Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery	572				
V.	Daň z příjmů		součet A.V.1. až A.V.2.	součet A.V.1. až A.V.2.	součet A.V.1. až A.V.2.	součet A.V.1. až A.V.2.
1.	Daň z příjmů	591				
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595				

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
B.	VÝNOSY CELKEM		součet B.I. až B.V.	součet B.I. až B.V.	součet B.I. až B.V.	součet B.I. až B.V.
I.	Výnosy z činnosti		součet B.I.1. až B.I. 17.	součet B.I.1. až B.I. 17.	součet B.I.1. až B.I. 17.	součet B.I.1. až B.I. 17.
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601				
2.	Výnosy z prodeje služeb	602				
3.	Výnosy z pronájmu	603				
4.	Výnosy z prodaného zboží	604				
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609				
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641				
10.	Jiné pokuty a úroky z prodlení	642				
11.	Výnosy z vyřazených pohledávek	643				
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644				
13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645				
14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	646				
15.	Výnosy z prodeje pozemků	647				
16.	Čerpání fondů	648				
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649				
II.	Finanční výnosy		součet B.II.1. až B.II.6.	součet B.II.1. až B.II.6.	součet B.II.1. až B.II.6.	součet B.II.1. až B.II.6.
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661				
2.	Úroky	662				
3.	Kurzové zisky	663				
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664				
6.	Ostatní finanční výnosy	669				
IV.	Výnosy z transferů		součet B.IV.1. až B.IV.2.	součet B.IV.1. až B.IV.2.	součet B.IV.1. až B.IV.2.	součet B.IV.1. až B.IV.2.
1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	671				
2.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	672				
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ		-			

Zdroj: Příloha č. 2 vyhlášky č. 410/2009 Sb., dostupné také z:
[http://www.sagit.cz/prilohyuzarchiv/675165/770049/P_410-09_02\(1.1.2012\).pdf](http://www.sagit.cz/prilohyuzarchiv/675165/770049/P_410-09_02(1.1.2012).pdf)

Příloha 8 – Předmět podnikání Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.

Předmět podnikání:

Komplexní poskytování zdravotnických služeb.

Pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor, bez poskytování jiných než základních.

Služeb zajišťujících řádný provoz nemovitostí, bytů a nebytových prostor, hostinská činnost.

Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, čištění a praní textilu a oděvů.

Opravy ostatních dopravních prostředků.

Provádění staveb, jejich změn a odstraňování.

Silniční motorová doprava:

- nákladní provozovaná vozidly nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti nepřesahující 3,5 tuny, jsou-li určeny k přepravě zvířat nebo věcí,
- osobní provozovaná vozidly určenými pro přepravu nejvýše 9 osob včetně řidiče.

Zdroj: Výpis z obchodního rejstříku, dostupné také z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=713839&typ=PLATNY>

Příloha 9 – Předmět podnikání Nemocnice Pelhřimov, p. o.**Předmět činnosti:**

Organizace poskytuje zdravotní péči, v níž je zahrnuta ambulantní, jednodenní, lůžková základní a specializovaná diagnostická a léčebná péče, nezbytná preventivní péče, lékárenská péče, činnost kostní tkáňové banky, dopravní zdravotní služba a prodej krve a krevních derivátů.

Organizace provádí vědeckou, vzdělávací a informační činnost ve zdravotnictví, již se rozumí provádění klinického hodnocení účinků léků a nové zdravotnické techniky, vědecko-výzkumná činnost, pregraduální výchova zdravotnických pracovníků, postgraduální a kontinuální vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví a zajištění činnosti odborné knihovny.

Organizace provádí praní prádla a jeho opravu pro potřeby svého provozu.

Organizace poskytuje sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče.

Organizace provádí sterilizaci zdravotnických prostředků pro potřeby svého provozu.

Doplňková činnost:

Hostinská činnost - z toho jen: příprava a prodej obědů cizím strávníkům, příprava a prodej potravin a doplňkového sortimentu v kantýnách či bufetech, včetně prodeje vlastních výrobků.

Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.

Silniční motorová doprava - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně, - nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně, - vnitrostátní příležitostná osobní, - mezinárodní příležitostná osobní.

Čištění a praní textilu a oděvů.

Pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor.

Sterilizace zdravotnických prostředků.

Výdej a prodej léčivých přípravků, látek a zdravotnických pomůcek, prodej ostatního materiálu a zboží.

Zdroj: Výpis z obchodního rejstříku, dostupné také z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=728637&typ=PLATNY>

Příloha 10 – Doplnující údaje k návrhu stejných typů nákladů, výnosů a VH Nemocnice JH, Pelhřimov

Zprvu jsem vybrala druhy tvořící v průměru minimálně 40 % z celkových výnosů. U obou právních forem nemocnic šlo o mzdové náklady a tržby z prodeje služeb. Poté jsem procentní kritéria snížila na 20 %, což se dotklo spotřeby materiálu obou nemocnic (a. s. zahrnuje v jedné položce spotřebu materiálu i energie, ale po přepočtu materiálu bez energie hodnoty stále atakovaly 20% kritérium). Průměrné hodnoty položek sociálního a zdravotního pojištění a služeb u p. o. i a. s. se pohybovaly v intervalu mezi 19 – 4 procenty. Do toho samého intervalu spadala u p. o. spotřeba energie, prodané zboží a výnosy z prodaného zboží, u a. s. šlo o odpisy. Zbylé vybrané položky (a. s. - náklady vynaložené na prodané zboží, aktivace a tržby za prodej zboží, p. o. - odpisy a aktivace oběžného majetku) tvořily alespoň 1 % z celkových výnosů ve třech různých letech nebo byly doplněny k položkám splňující kritéria pro komparaci. Doplnujícími položkami se stal výběr účtů charakterizující obsahové vymezení oprav a udržování u akciové společnosti. Došlo k tomu z důvodu, že jsem opravy a udržování pojala jako náklady nezbytné pro provoz podniku a u p. o. dosahovaly v průměru přes 2 % z celkových výnosů. Účty oprav a udržování jsou u a. s. evidovány jako součást výkonové spotřeby – konkrétně služeb. Ostatní provozní náklady i výnosy u a. s. zaujímají necelá 2 % z výnosů na rozdíl od ostatních nákladů a výnosů z činnosti p. o. Přesto jsem je vzala v potaz ve svém návrhu, neboť oproti jiným položkám vykazaly alespoň nějakou procentní část. Je třeba ale zdůraznit, že každá právní forma dává do ostatních nákladů/výnosů různé účty, což může zkreslovat porovnání. Nákladové úroky jsem přiřadila z toho důvodu, že zaznamenávají čerpání úvěrů organizací. Využití úvěru se odráží v zadluženosti společnosti a výše nákladových úroků přiblíží, zda organizace potřebuje k splnění svých závazků finanční injekci. Daň z příjmu jsem zahrnula kvůli tomu, že ovlivňuje výsledek hospodaření před zdaněním (ve skutečnosti jen u a. s., u p. o. jsou její hodnoty nulové). Tržby z prodeje materiálu jsem zvolila i přes poměrně nízké hodnoty kvůli vlivu na zvýšení výnosů, resp. hospodářského výsledku. Poslední položkou v návrhu je VH účetního období.

Hodnoty položky Spotřeba materiálu a energie k 31. 12. 2013 Nemocnice JH

Název účtu	Hodnota účtu v celých tis. Kč	Hodnota účtu v %*
Spotřeba materiálu a energie	134 217,97	27,38
Spotřeba energie	19 829,24	4,05
Spotřeba materiálu	114 388,73	23,34

Zdroj: interní dokument Nemocnice JH – Výsledovka 13-12-final.pdf a vlastní výpočty

Poznámka: *Hodnota spočtena na základě vertikální analýzy položek z VZZ Nemocnice JH

Opravy a udržování Nemocnice JH jako součást položky Výkonová spotřeba

Číslo účtu	Název účtu
-	Spotřeba materiálu a energie, služby (Výkonová spotřeba)
501...	Spotřeba materiálu...
502...	Spotřeba energie...
511101	Revize a přezkušování staveb
511102	Ostatní stavební opravy a udržování
511201	Revize a přezkušování zdravotnické techniky
511202	Ostatní údržba a opravy zdravotnické techniky
511301	Ostatní opravy a udržování
512...	Cestovné...
513...	Náklady na reprezentaci...
518...	Služby...

Zdroj: vlastní úprava podle interního dokumentu Nemocnice JH - Výsledovka 13-12-final.pdf

Hodnoty vybraných položek z vertikální analýzy VZZ Nemocnice JH v %

Položky	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr. hodnoty
Spotřeba materiálu a energie	30,10	29,82	28,89	27,52	27,38	28,74
Služby	6,07	6,03	5,93	4,88	4,29	5,44
Náklady vynaložené na prodané zboží	1,28	1,19	1,06	1,45	3,27	1,65
Mzdové náklady	41,16	40,49	42,58	43,02	41,56	41,76
Náklady na sociální a zdravotní pojištění	13,44	13,73	14,45	14,57	14,02	14,04
Odpisy DHNM	9,27	6,51	4,54	4,87	5,21	6,08
Ostatní provozní náklady	1,65	0,89	2,23	2,06	2,01	1,77
Nákladové úroky	0	0	0	0	0	0
Daň z příjmu za běžnou činnost	-2,80	0,51	0,21	0,03	-0,07	-0,42
Aktivace	1,82	1,76	1,80	1,77	1,95	1,82
Tržby za prodej zboží	1,59	1,47	1,32	1,78	4,03	2,04
Tržby za prodej vl. výrobků a služeb	95,29	89,66	92,84	93,81	91,33	92,58
Tržby z prodeje materiálu	1,10	1,08	0,97	0,99	1,20	1,07
Ostatní provozní výnosy	2,96	1,46	1,45	1,42	1,33	1,72
VH za účetní období	-4,71	0,02	0,37	0,002	0,07	-0,85

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty vybraných položek z vertikální analýzy VZZ Nemocnice Pelhřimov v %

Položky	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr. hodnoty
Spotřeba materiálu	24,42	25,61	22,81	22,54	22,52	23,58
Spotřeba energie	3,96	4,44	3,73	4,27	4,50	4,18
Ostatní služby	6,93	5,19	5,25	4,88	5,24	5,50
Prodané zboží	9,52	8,20	7,05	6,96	6,43	7,63
Opravy a udržování	2,02	2,11	2,61	2,61	2,26	2,32
Mzdové náklady	38,44	39,94	39,90	41,18	41,95	40,28
Zákonné sociální pojištění	12,70	13,48	13,49	13,79	14,07	13,51
Odpisy DM	0,00	0,00	3,58	3,81	2,84	2,05
Ostatní náklady z činnosti	0,45	2,81	0,47	0,48	0,47	0,93
Úroky	0,00	0,03	0,04	0,00	0,00	0,01
Daň z příjmu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivace oběžného majetku	1,47	1,82	1,65	-1,79	-1,50	-0,66
Výnosy z prodaného zboží	11,48	9,75	8,35	8,45	7,87	9,18
Výnosy z prodeje služeb	78,04	81,55	85,55	84,44	81,67	82,25
Výnosy z prodeje materiálu	0,20	0,22	0,25	0,18	0,25	0,22
Ostatní výnosy z činnosti	0,71	0,91	1,13	1,29	2,20	1,25
VH běžného účetní období	0,06	-3,51	0,05	0,07	0,03	-0,66

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 11 – Údaje k výpočtům bonitních a bankrotních modelů

Hodnoty položek ukazatelů rychlého testu Nemocnice JH za rok 2009 - 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
Vlastní kapitál	787 747	473 922	495 492	557 747	618 224
Celková aktiva	971 042	603 274	600 244	664 876	749 823
Celkové dluhy	171 310	111 979	102 203	106 249	125 946
Peněžní prostředky	124 103	92 692	123 790	137 857	74 817
Bilanční CF	21 749	32 629	23 743	22 512	25 069
CF	16 631	-31 411	31 098	14 067	-63 041
Tržby	469 690	474 394	466 015	466 299	474 039
EBT	-36 014	2 594	2 772	148	22
Nákladové úroky	0	0	0	0	0
VH	-22 576	81	1 776	9	352
Odpisy	44 464	31 893	21 935	23 533	25 552
Saldo přechodných aktiv	534	500	548	1 050	835
Saldo přechodných pasiv	395	1 155	580	20	0

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH

Hodnoty ukazatelů rychlého testu Nemocnice JH za rok 2009 - 2013 (v %)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
Koeficient samo-financování	81,123	78,558	82,548	83,887	82,449
Doba splacení dluhu z CF*	2,171	0,591	-0,909	-1,404	2,040
CF v tržbách	3,541	-6,621	6,673	3,017	-13,299
ROA	3,709	0,430	0,462	0,022	0,003

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.

Poznámka: * ukazatel doba splacení dluhu z CF je uváděn v letech

Bodové hodnocení ukazatelů rychlého testu Nemocnice JH za rok 2009- 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
Koeficient samo-financování	1	1	1	1	1
Doba splácení dluhu z CF	1	1	1	1	1
CF v tržbách	4	5	3	4	5
ROA	4	4	4	4	4

Zdroj: vlastní výpočty na základě hodnocení ukazatelů podle tabulky 7

Souhrn bodů ukazatelů rychlého testu Nemocnice JH za rok 2009- 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
Finanční stabilita	2	2	2	2	2
Výnosová situace	8	9	7	8	9
Celková známka	10	11	9	10	11

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů rychlého testu Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
Vlastní kapitál	91 887,00	199 382,00	215 775,00	208 092,00	188 568,88
Celková aktiva	277 250,00	276 195,00	301 752,00	288 493,00	277 776,60
Celkové dluhy	183 748,52	76 813,00	85 977,00	80 401,57	89 207,72
Peněžní prostředky	42 724,07	15 768,00	38 677,00	40 038,00	27 429,13
Bilanční CF	-2,32	-18 348,00	18 346,71	80 638,68	14 173,22
CF	-3 067,81	-26 956,00	22 907,28	1 361,13	-12 608,94
Tržby	478 555,10	472 597,00	479 176,20	475 603,14	451 526,98
EBT	345,57	-18 159,00	255,00	341,00	130,37
Nákladové úroky	0	143,00	184,56	0	0
VH	345,57	-18 159,00	255,00	341,00	130,37
Odpisy	0	0	18 223,29	83 371,44	14 234,07
Saldo přechodných aktiv	529,83	524,00	202,57	3 093,83	257,63
Saldo přechodných pasiv	181,94	335,00	70,99	20,07	66,41

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov

Hodnoty ukazatelů rychlého testu Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 2013 (v %)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
Koeficient samo-financování	33,142	72,189	71,507	72,131	67,885
Doba splácení dluhu z CF*	-60 786,832	-3,327	2,578	0,501	4,359
CF v tržbách	-0,641	-5,704	4,781	0,286	-2,793
ROA	0,125	-6,533	0,134	0,118	0,047

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov, p. o.

Poznámka: * ukazatel doba splácení dluhu z CF je uváděn v letech

Bodové hodnocení ukazatelů rychlého testu Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 -2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
koeficient samo-financování	1	1	1	1	1
doba splácení dluhu z CF	5	5	1	1	2
CF v tržbách	5	5	4	4	5
ROA	4	5	4	4	4

Zdroj: vlastní výpočty na základě hodnocení ukazatelů podle tabulky 7

Souhrn bodů ukazatelů rychlého testu Nemocnice Pelhřimov za rok 2009- 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
Finanční stabilita	6	6	2	2	3
Výnosová situace	9	10	8	8	9
Celková známka	15	16	10	10	12

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů IB Nemocnice JH za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
CF	16 631	-31 411	31 098	14 067	-63 041
Cizí zdroje	182 900	128 196	104 172	107 109	131 598
Celková aktiva	971 042	603 274	600 244	664 876	749 823
EBT	-36 014	2 594	2 772	148	22
Celkové výnosy	496 127	492 390	483 095	482 802	490 715
Zásoby	4 651	3 880	3 863	7 758	8 244

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH

Hodnoty ukazatelů IB Nemocnice JH za rok 2009 -2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
x ₁	0,091	-0,245	0,293	0,131	-0,479
x ₂	5,309	4,706	5,762	6,207	5,698
x ₃	-0,037	0,004	0,005	0,0002	0,00003
x ₄	-0,073	0,005	0,006	0,0003	0,00004
x ₅	0,009	0,008	0,008	0,016	0,017
x ₆	0,511	0,816	0,805	0,726	0,654

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.

Výpočet IB Nemocnice JH za rok 2009 -2013

Rok	Výpočet
2009	$1,5 \cdot 0,091 + 0,08 \cdot 5,309 + 10 \cdot (-0,037) + 5 \cdot (-0,073) + 0,3 \cdot 0,009 + 0,1 \cdot 0,511$
2010	$1,5 \cdot (-0,245) + 0,08 \cdot 4,706 + 10 \cdot 0,004 + 5 \cdot 0,005 + 0,3 \cdot 0,008 + 0,1 \cdot 0,816$
2011	$1,5 \cdot 0,293 + 0,08 \cdot 5,762 + 10 \cdot 0,005 + 5 \cdot 0,006 + 0,3 \cdot 0,008 + 0,1 \cdot 0,805$
2012	$1,5 \cdot 0,131 + 0,08 \cdot 6,207 + 10 \cdot 0,0002 + 5 \cdot 0,0003 + 0,3 \cdot 0,016 + 0,1 \cdot 0,726$
2013	$1,5 \cdot (-0,479) + 0,08 \cdot 5,698 + 10 \cdot 0,00003 + 5 \cdot 0,00004 + 0,3 \cdot 0,017 + 0,1 \cdot 0,654$

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů IB Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
CF	-3 067,81	-26 956,00	22 907,28	1 361,13	-12 608,94
Cizí zdroje	185 363,00	76 813,00	85 977,01	80 401,13	89 207,72
Celková aktiva	277 250,00	276 195,00	301 752,00	288 493,00	277 776,60
EBT	345,57	-18 159,00	255,00	341,00	130,37
Celkové výnosy	533 335,31	517 015,00	508 332,32	510 367,98	501 805,48
Zásoby	19 117,00	14 698,00	14 114,68	13 920,29	14 525,81

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov

Hodnoty ukazatelů IB Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 - 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
x ₁	-0,017	-0,351	0,266	0,017	-0,141
x ₂	1,496	3,596	3,510	3,588	3,114
x ₃	0,001	-0,066	0,001	0,001	0,0005
x ₄	0,001	-0,035	0,001	0,0007	0,0003
x ₅	0,036	0,028	0,028	0,027	0,029
x ₆	1,924	1,872	1,658	1,769	1,807

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov, p. o.

Výpočet IB Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 -2013

Rok	Výpočet
2009	$1,5*(-0,017)+0,08*1,496+10*0,001+5*0,001+0,3*0,036+0,1*1,924$
2010	$1,5*(-0,351)+0,08*3,596+10*(-0,066)+5*(-0,035)+0,3*0,028+0,1*1,872$
2011	$1,5*0,266+0,08*3,510+10*0,001+5*0,001+0,3*0,028+0,1*1,658$
2012	$1,5*0,017+0,08*3,588+10*0,001+5*0,0007+0,3*0,027+0,1*1,769$
2013	$1,5*(-0,141)+0,08*3,114+10*0,0005+5*0,0003+0,3*0,029+0,1*1,807$

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů IN05 Nemocnice JH za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
Celková aktiva	971 042	603 274	600 244	664 876	749 823
Cizí zdroje	182 900	128 196	104 172	107 109	131 598
EBT (EBIT)	-36 014	2 594	2 772	148	22
Nákladové úroky	0	0	0	0	0
Výnosy	496 127	492 390	483 095	482 802	490 715
Oběžná aktiva	178 080	182 583	175 766	203 875	142 641
Kr. závazky a bankovní úvěry	45 910	54 434	48 987	53 807	75 875

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH

Hodnoty ukazatelů IN05 Nemocnice JH za rok 2009 - 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
1.	5,309	4,706	5,762	6,207	5,698
2.	-	-	-	-	-
3.	-0,037	0,004	0,005	0,0002	0,00003
4.	0,511	0,816	0,805	0,726	0,654
5.	3,879	3,354	3,588	3,789	1,880

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.

Výpočet IN05 Nemocnice JH za rok 2009 -2013

Rok	Výpočet
2009	$0,13 \cdot 5,309 + 0,04 \cdot 0 + 3,97 \cdot (-0,037) + 0,21 \cdot 0,511 + 0,09 \cdot 3,879$
2010	$0,13 \cdot 4,706 + 0,04 \cdot 0 + 3,97 \cdot 0,004 + 0,21 \cdot 0,816 + 0,09 \cdot 3,354$
2011	$0,13 \cdot 5,762 + 0,04 \cdot 0 + 3,97 \cdot 0,005 + 0,21 \cdot 0,805 + 0,09 \cdot 3,588$
2012	$0,13 \cdot 6,207 + 0,04 \cdot 0 + 3,97 \cdot 0,0002 + 0,21 \cdot 0,726 + 0,09 \cdot 3,789$
2013	$0,13 \cdot 5,698 + 0,04 \cdot 0 + 3,97 \cdot 0,00003 + 0,21 \cdot 0,654 + 0,09 \cdot 1,880$

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů IN05 Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
Celková aktiva	277 250,00	276 195,00	301 752,00	288 493,00	277 776,60
Cizí zdroje	185 363,00	76 813,00	85 977,01	80 401,13	89 207,72
EBT	345,57	-18 159,00	255,00	341,00	130,37
Nákladové úroky	0	143,00	184,56	0	0
EBIT	345,57	-18 016,00	439,56	341,00	130,37
Výnosy	533 335,31	517 015,00	508 332,32	510 367,98	501 805,48
Oběžná aktiva	107 651,00	77 703,00	98 406,06	99 198,81	89 249,60
Kr. závazky a bankovní úvěry	88 417,00	69 429,00	78 593,01	80 364,56	89 207,72

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov

Hodnoty ukazatelů IN05 Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 - 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
1.	1,496	3,596	3,510	3,588	3,114
2.	-	- 125,986	2,382	-	-
3.	0,001	-0,065	0,001	0,001	0,0004
4.	1,924	1,872	1,685	1,769	1,807
5.	1,218	1,119	1,252	1,234	1,000

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov, p. o.

Výpočet IN05 Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 -2013

Rok	Výpočet
2009	$0,13 \cdot 1,496 + 0,04 \cdot 0 + 3,97 \cdot 0,001 + 0,21 \cdot 1,924 + 0,09 \cdot 1,218$
2010	$0,13 \cdot 3,596 + 0,04 \cdot (-125,986) + 3,97 \cdot (-0,065) + 0,21 \cdot 1,872 + 0,09 \cdot 1,119$
2011	$0,13 \cdot 3,510 + 0,04 \cdot 2,382 + 3,97 \cdot 0,001 + 0,21 \cdot 1,685 + 0,09 \cdot 1,252$
2012	$0,13 \cdot 3,588 + 0,04 \cdot 0 + 3,97 \cdot 0,001 + 0,21 \cdot 1,769 + 0,09 \cdot 1,234$
2013	$0,13 \cdot 3,114 + 0,04 \cdot 0 + 3,97 \cdot 0,0004 + 0,21 \cdot 1,807 + 0,09 \cdot 1,000$

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů Z-score Nemocnice JH za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
ČPK	132170	128149	126779	150068	66766
Aktiva	971 042	603 274	600 244	664 876	749 823
Zadržené výdělky	-161 247	-486 135	-484 466	-484 555	-484 294
EBT (EBIT)	-36 014	2 594	2 772	148	22
účetní hodnota VK	787 747	473 922	495 492	557 747	618 224
Celkové závazky	171 310	111 979	102 203	106 249	125 946
Tržby	469 690	474 394	466 015	466 299	474 039
Oběžná aktiva	178 080	182 583	175 766	203 875	142 641
Kr. závazky	45 910	54 434	48 987	53 807	75 875
Nákladové úroky	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH

Hodnoty ukazatelů Z-score Nemocnice JH za rok 2009 - 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
x ₁	0,136	0,212	0,211	0,226	0,089
x ₂	-0,166	-0,806	-0,807	-0,729	-0,646
x ₃	-0,037	0,004	0,005	0,0002	0,00003
x ₄	4,598	4,323	4,763	5,249	4,728
x ₅	0,484	0,786	0,776	0,701	0,632

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.

Výpočet Z-score Nemocnice JH za rok 2009 -2013

Rok	Výpočet
2009	$0,717 \cdot 0,136 + 0,847 \cdot (-0,166) + 3,107 \cdot (-0,037) + 0,420 \cdot 4,598 + 0,998 \cdot 0,484$
2010	$0,717 \cdot 0,212 + 0,847 \cdot (-0,806) + 3,107 \cdot 0,004 + 0,420 \cdot 4,323 + 0,998 \cdot 0,786$
2011	$0,717 \cdot 0,211 + 0,847 \cdot (-0,807) + 3,107 \cdot 0,005 + 0,420 \cdot 4,763 + 0,998 \cdot 0,776$
2012	$0,717 \cdot 0,226 + 0,847 \cdot (-0,729) + 3,107 \cdot 0,0002 + 0,420 \cdot 5,249 + 0,998 \cdot 0,701$
2013	$0,717 \cdot 0,089 + 0,847 \cdot (-0,646) + 3,107 \cdot 0,00003 + 0,420 \cdot 4,728 + 0,998 \cdot 0,632$

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů Z-score Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
ČPK	19 234,00	8 274,00	19 813,05	18 834,25	41,88
Celková aktiva	277 250,00	276 195,00	301 752,00	288 493,00	277 776,60
Zadržené výdělky	12 327,57	-7 203	8 499,571	13 001,083	1 228,551
EBIT	345,57	-18 016,00	439,56	341,00	130,37
Účetní hodnota VK	91 887,00	199 382,00	215 775,00	208 092,00	188 568,88
Celkové závazky	183 748,52	76 813,00	85 977,00	80 401,57	89 207,72
Tržby	478 555,10	472 597,00	479 176,20	475 603,14	451 526,98
Oběžná aktiva	107 651,00	77 703,00	98 406,06	99 198,81	89 249,60
Kr. závazky	88 417,00	69 429,00	78 593,01	80 364,56	89 207,72
EBT	345,57	-18 159,00	255,00	341,00	130,37
Nákladové úroky	0	143,00	184,56	0	0

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov

Hodnoty ukazatelů Z-score Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 -2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
x ₁	0,069	0,030	0,066	0,065	0,0002
x ₂	0,044	-0,026	0,028	0,045	0,004
x ₃	0,001	-0,065	0,001	0,001	0,0005
x ₄	0,500	2,596	2,510	2,588	2,114
x ₅	1,726	1,711	1,588	1,649	1,626

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov, p. o.

Výpočet Z-score Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 -2013

Rok	Výpočet
2009	$0,717 \cdot 0,069 + 0,847 \cdot 0,044 + 3,107 \cdot 0,001 + 0,420 \cdot 0,500 + 0,998 \cdot 1,726$
2010	$0,717 \cdot 0,030 + 0,847 \cdot (-0,026) + 3,107 \cdot (-0,065) + 0,420 \cdot 2,596 + 0,998 \cdot 1,711$
2011	$0,717 \cdot 0,066 + 0,847 \cdot 0,028 + 3,107 \cdot 0,001 + 0,420 \cdot 2,510 + 0,998 \cdot 1,588$
2012	$0,717 \cdot 0,065 + 0,847 \cdot 0,045 + 3,107 \cdot 0,001 + 0,420 \cdot 2,588 + 0,998 \cdot 1,649$
2013	$0,717 \cdot 0,0002 + 0,847 \cdot 0,004 + 3,107 \cdot 0,0005 + 0,420 \cdot 2,114 + 0,998 \cdot 1,626$

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů Tafflerova modelu Nemocnice JH za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
EBT	-36 014	2 594	2 772	148	22
Kr. závazky	45 910	54 434	48 987	53 807	75 875
Oběžná aktiva	178 080	182 583	175 766	203 875	142 641
Cizí kapitál	182 900	128 196	104 172	107 109	131 598
Aktiva	971 042	603 274	600 244	664 876	749 823
Celkové tržby	469 690	474 394	466 015	466 299	474 039

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH

Hodnoty ukazatelů Tafflerova modelu Nemocnice JH za rok 2009 - 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
r_1	-0,784	0,048	0,057	0,003	0,0003
r_2	0,974	1,424	1,687	1,903	1,084
r_3	0,047	0,090	0,082	0,081	0,101
r_4	0,484	0,787	0,776	0,701	0,632

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s.

Výpočet Tafflerova modelu Nemocnice JH za rok 2009 -2013

Rok	Výpočet
2009	$0,53*(-0,784)+0,13*0,974+0,18*0,047+0,16*0,484$
2010	$0,53*0,048+0,13*1,424+0,18*0,090+0,16*0,787$
2011	$0,53*0,057+0,13*1,687+0,18*0,082+0,16*0,776$
2012	$0,53*0,003+0,13*1,903+0,18*0,081+0,16*0,701$
2013	$0,53*0,0003+0,13*1,084+0,18*0,101+0,16*0,632$

Zdroj: vlastní výpočty

Hodnoty položek ukazatelů Tafflerova modelu Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
EBT	345,57	-18 159,00	255,00	341,00	130,37
Kr. závazky	88 417,00	69 429,00	78 593,01	80 364,56	89 207,72
Oběžná aktiva	107 651,00	77 703,00	98 406,06	99 198,81	89 249,60
Cizí kapitál	185 363,00	76 813,00	85 977,01	80 401,13	89 207,72
Celková aktiva	277 250,00	276 195,00	301 752,00	288 493,00	277 776,60
Celkové tržby	478 555,10	472 597,00	479 176,20	475 603,14	451 526,98

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov

Hodnoty ukazatelů Tafflerova modelu Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 - 2013

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013
r ₁	0,004	-0,262	0,003	0,004	0,001
r ₂	0,581	1,012	1,145	1,234	1,000
r ₃	0,319	0,251	0,260	0,279	0,321
r ₄	1,726	1,711	1,588	1,649	1,626

Zdroj: vlastní výpočty na základě účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov, p. o.

Výpočet Tafflerova modelu Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 -2013

Rok	Výpočet
2009	$0,53 \cdot 0,004 + 0,13 \cdot 0,581 + 0,18 \cdot 0,319 + 0,16 \cdot 1,726$
2010	$0,53 \cdot (-0,262) + 0,13 \cdot 1,012 + 0,18 \cdot 0,251 + 0,16 \cdot 1,711$
2011	$0,53 \cdot 0,003 + 0,13 \cdot 1,145 + 0,18 \cdot 0,260 + 0,16 \cdot 1,588$
2012	$0,53 \cdot 0,004 + 0,13 \cdot 1,234 + 0,18 \cdot 0,279 + 0,16 \cdot 1,649$
2013	$0,53 \cdot 0,001 + 0,13 \cdot 1,000 + 0,18 \cdot 0,321 + 0,16 \cdot 1,626$

Zdroj: vlastní výpočty

Příloha 12 – Údaje k výpočtům ukazatelů zadluženosti

Hodnoty položek celkové zadluženosti Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Rok	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Cizí kapitál	Celková aktiva	Cizí kapitál	Celková aktiva
2009	182 900	971 042	185 363,00	277 250,00
2010	128 196	603 274	76 813,00	276 195,00
2011	104 172	600 244	85 977,01	301 752,00
2012	107 109	664 876	80 401,13	288 493,00
2013	131 598	749 823	89 207,72	277 776,60

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH, Pelhřimov

Hodnoty položek zadluženosti VK Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Rok	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Cizí kapitál	Vlastní kapitál	Cizí kapitál	Vlastní kapitál
2009	182 900	787 747	185 363,00	91 887,00
2010	128 196	473 922	76 813,00	199 382,00
2011	104 172	495 492	85 977,01	215 775,00
2012	107 109	557 747	80 401,13	208 092,00
2013	131 598	618 224	89 207,72	188 568,88

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH, Pelhřimov

Hodnoty položek koef. samofinancování Nemocnice JH, Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Rok	Nemocnice JH		Nemocnice Pelhřimov	
	Vlastní kapitál	Celková aktiva	Vlastní kapitál	Celková aktiva
2009	787 747	971 042	91 887,00	277 250,00
2010	473 922	603 274	199 382,00	276 195,00
2011	495 492	600 244	215 775,00	301 752,00
2012	557 747	664 876	208 092,00	288 493,00
2013	618 224	749 823	188 568,88	277 776,60

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH, Pelhřimov

Hodnoty položek doby splácení dluhu z CF Nemocnice JH za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové dluhy	171 310	111 979	102 203	106 249	125 946
Peněžní prostředky	124 103	92 692	123 790	137 857	74 817
Bilanční CF	21 749	32 629	23 743	22 512	25 069
VH	-22576	81	1776	9	352
Odpisy	44 464	31 893	21 935	23 533	25 552
Saldo přechodných aktiv	534	500	548	1 050	835
Saldo přechodných pasiv	395	1 155	580	20	0

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice JH

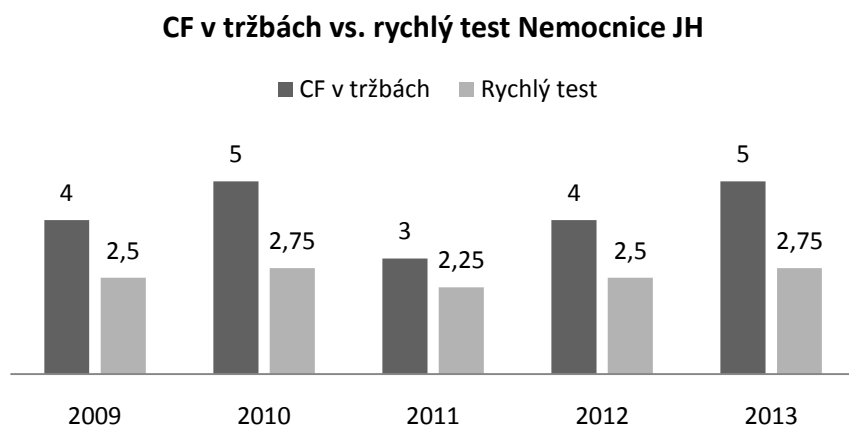
Hodnoty položek doby splácení dluhu z CF Nemocnice Pelhřimov za rok 2009 – 2013

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové dluhy	183 748,52	76 813,00	85 977,00	80 401,57	89 207,72
Peněžní prostředky	42 724,07	15 768,00	38 677,00	40 038,00	27 429,13
Bilanční CF	-2,32	-18 348,00	18 346,71	80 638,68	14 173,22
VH	345,57	-18 159,00	255,00	341,00	130,37
Odpisy	0	0	18 223,29	83 371,44	14 234,07
Saldo přechodných aktiv	529,83	524,00	202,57	3 093,83	257,63
Saldo přechodných pasiv	181,94	335,00	70,99	20,07	66,41

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů z účetních výkazů Nemocnice Pelhřimov

Příloha 13 – Grafický vývoj vhodných ukazatelů z bonitních a bankrotních modelů

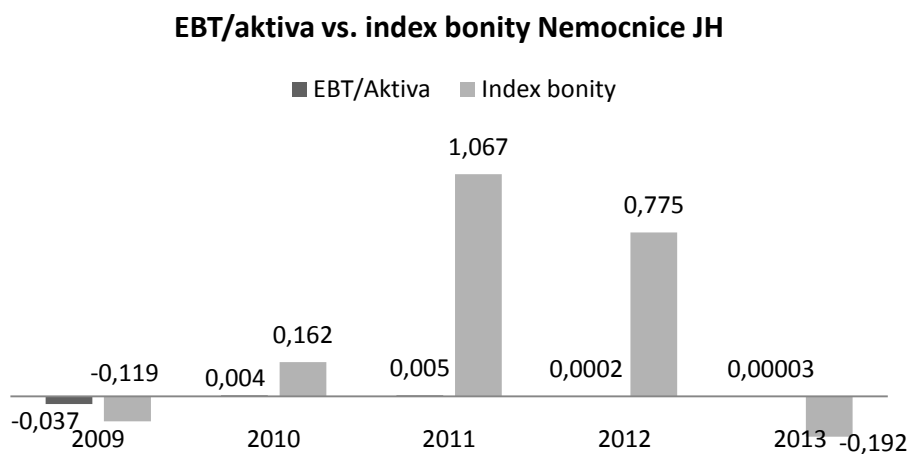
Ukazatel CF v tržbách z rychlého testu Nemocnice JH

Zdroj: vlastní zpracování

**Hodnoty jsou uváděny v bodech*

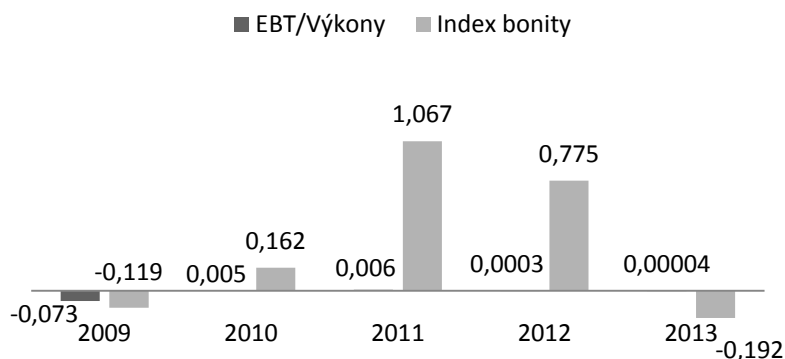
Ukazatel EBT/aktiva z indexu bonity Nemocnice JH

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel EBT/výkony z indexu bonity Nemocnice JH

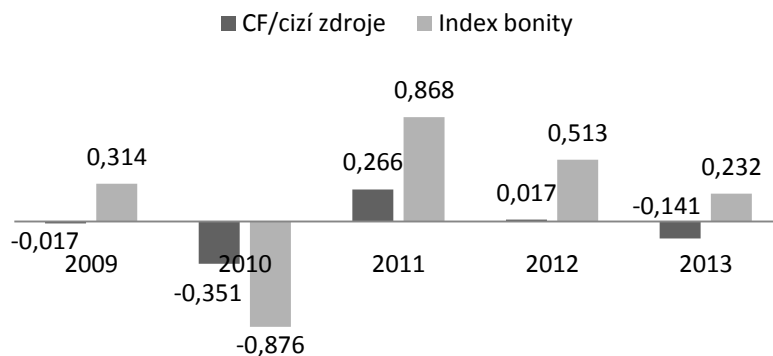
EBT/výkony vs. IB Nemocnice JH

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel CF/cizí zdroje z indexu bonity Nemocnice Pelhřimov

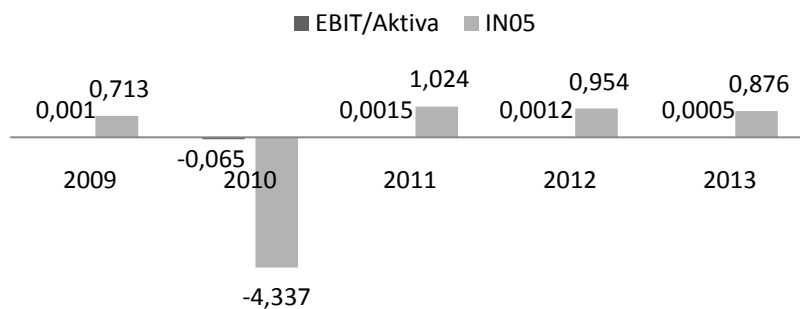
CF/cizí zdroje vs. IB Nemocnice Pelhřimov

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel EBT/aktiva z IN05 Nemocnice Pelhřimov

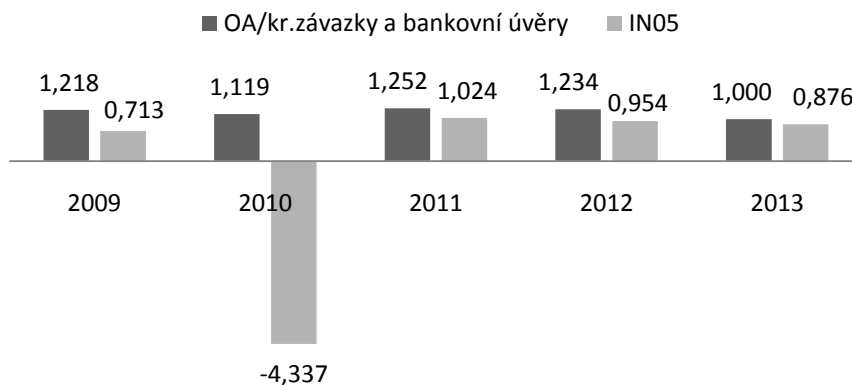
EBIT/Aktiva vs. IN05 Nemocnice Pelhřimov

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel OA/kr. závazky a bankovní úvěry z IN05 Nemocnice Pelhřimov

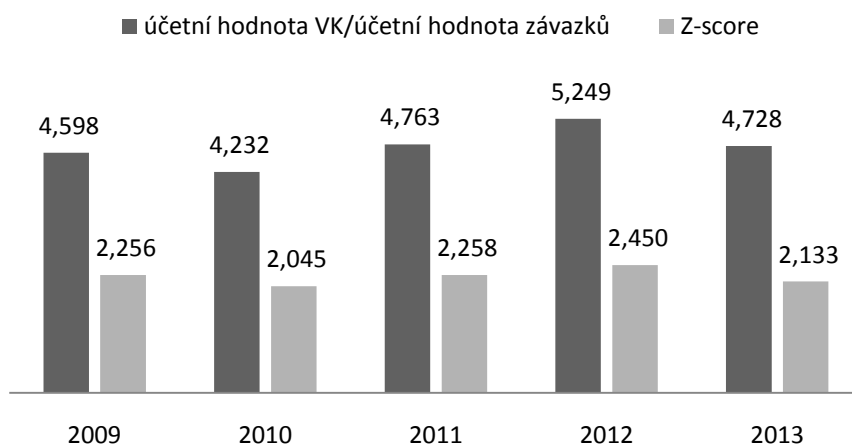
OA/kr. závazky a bankovní úvěry vs. IN05 Nemocnice Pelhřimov

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel X₄ ze Z-score Nemocnice JH

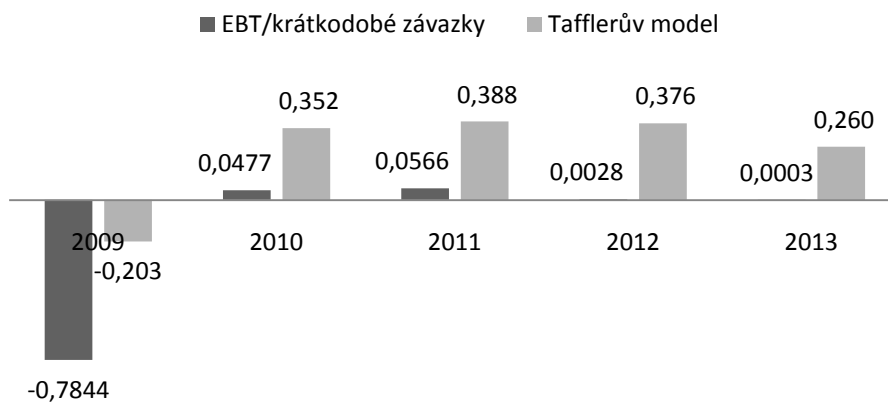
X₄ vs. Z-score Nemocnice JH

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel R_1 z Tafflerova modelu Nemocnice JH

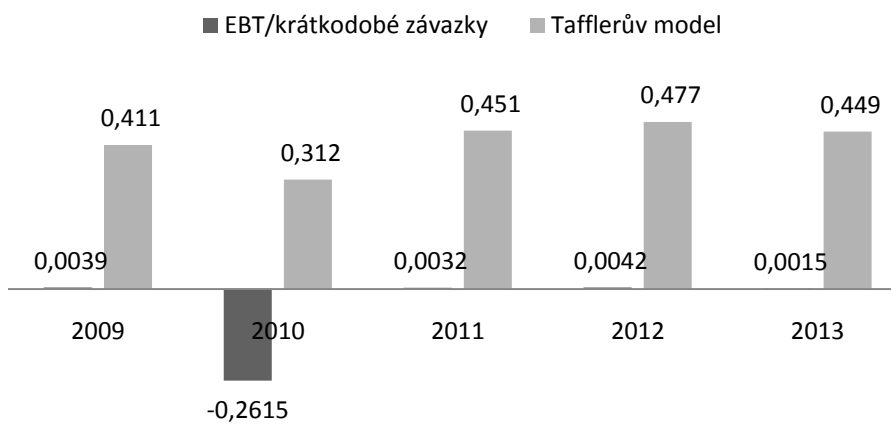
R_1 vs. Tafflerův model Nemocnice JH

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel R_1 z Tafflerova modelu Nemocnice Pelhřimov

R_1 vs. Tafflerův model Nemocnice Pelhřimov

Zdroj: vlastní zpracování